

Loviisan kymmenen valtakunnalliset perinne- ja korjausrakentamisen päivät

Vanhoja taloja, ihania koteja ja puutarhoja, antiikkia ja taidetta

Loviisan Wanhat Talot

→ Lovisa Historiska Hus ← 30.-31.8.2014 ←

Pernajan Stengård - kolme uutta kuitista ja flyygelikin sai ikioman tilansa.

Villa Kuhlefelt - Heijnsbroekin perhe muuttaa uuteen kotiinsa tään syksynä.

Ihania remppataloja - osin 1700-luvun Villa Linnea sekä Lilla Ljuva ja Villa Wappu työn touhussa.

Onko täällä ketään? Modernitaide kohtaa vanhat talot Lovissa Contemporaryn näyttelyssä. Olli Mantere ja Biologin painajainen -veistos Casa BenItaliassa

Peräti 19 osin 1700-luvun taloa ♦ 1700-luvun tunnelmaa
LWT-seminaari 1700-luvun lumoissa

Kuvassa Lovisan Wanhat Talot ry:n puheenjohtaja Petri Vauhkonen ja projektipäällykki Ann-Britt Felin-Aalto.

www.loviisanwanhattalot.fi

Rannekkeet 15 e, voimassa molempina päivinä. Lapset alle 12-v ilmaiseksi

RTV:stä maalit sekä uusiin että Wanhoihin taloihin!

pins

Lisää tarjouksia löydät myymälästämme!

FINNAIR
PLUS

Porvoo: Teollisuustie 12, p. (019) 548 1750 Palvelemme: ma-pe 8–18, la 9–14

Uula Petrooliöljymaalit
Alk.

119⁰⁰
9 l (13,22/l)

Uula Roslagin Mahonki
Alk.

99⁹⁰
9 l (11,10/l)

Uula Pellavaöljymaalit
Alk.

139⁰⁰
9 l (15,44/l)

Uula Into himmeä sisustusmaali
Alk.

123⁹⁰
9 l (13,77/l)

LAMELLA®
Tammi Vintage Latte Loc parketti

46⁵⁰
m²

Palvelua, Osaamista, Valikoimaa

Paras
Maalikauppa
www.rtv.fi

Loviisan Wanhat Talot

Kuva Arto Henriksson

Alexander Stubb tervehdys

Hyytä loviisalaiset ja Loviisan Wanhat Talot -tapahtuman vierailijat. Loviisan Wanhat Talot on hyvä esimerkki paikallisesta tapahtumasta, josta on kasvanut alueelle merkittävä.

Tapahtumalla on hieno lähtökohta: otetaan oppia vanhasta ja säilytetään perinteitä sekä luodaan uutta. Toivotan 10-vuotialle tapahtumalle menestystä ja sen kävijöille monipuolisia elämyksiä!

Ärade lovisabor och besökare av Lovisa Historiska Hus-evenemanget. Lovisa Historiska Hus är ett fint exempel på ett lokalt evenemang, som har vuxit till att bli viktigt för orten. Evenemangets utgångspunkt är värdefull: man tar lärdom av gammalt och bevarar traditioner samtidigt som man skapar nytt. Jag önskar framgång till det 10-åriga evenemanget och mångsidiga upplevelser till besökarna!

Alexander Stubb
pääministeri/statsminister

Kymmenen vuotta Loviisan vanhoja taloja

2005

Wanhassa Wara Parempä-nimellä alkanut tapahtuma avasi viidentoista yli 100-vuotiaan loviisalaistalon ovet. Mukana järjestelyissä olivat myös Loviisan nuorkauppakamari ry ja Loviisan seudun

Rakennusmestarit ja -insinöörät AMK ry sekä lukuisat talkoolaiset. Tapahtumaan liittyivä alun perin kiinteästi myös perinne- ja korjausrakentamisen seminaari, työnäytökset ja neuvonta sekä antiikkimarkkinat ja taidenäyttely. Pääministeri Matti

Vanhanen toi tapahtumaan valtiovallan tervehdyksen ja ihasteli Liisantalon katolankkuja yhdessä silloisen kaupunginhallituksen puheenjohtaja **Sirkku Zeilerrin** sekä kaupunginjohtaja **Olavi Kalevan** kanssa.

Tervetuloa Loviisaan Välkommen till Lovisa

Loviisan Wanhat Talot -tapahtuma saavuttaa tänä kesänä yhden merkkipaalun: se järjestetään jo kymmenen kerran. Tapahtuma osoittautui jo alusta alkaen menestystarinaksi. LWT:n keskeinen sisältö, vanhojen talojen esittely ja niiden avaaminen

tapahtumavieraille, sekä lukuisat asumiseen liittyvät työnäytökset, seminaarit, korjauskinkit ja muut oheistapahtumat ovat luoneet tapahtumasta koko kansan juhlan, jossa riittää ihailtavaa ja katseltavaa kaikille.

Loviisan Wanhat Talot on laajentunut vuosi vuodelta. Uusia mielenkiintoisia tutustumiskohdeita on saatu mukaan, ja oheistapahtumiin määrä on kasvanut tuntuvasti. Kaikessa uudistustyössä on silti kyettävä säälyttämään tapahtuman ihmisläheinen ilmapiiri. Kaupunginjohtajana olen ylpeä ja iloinen siitä, että kaupungistamme löytyy aktiivisia henkilöitä ja yhdistyksiä, jotka vuosi toisensa jälkeen jaksavat uurastaa tämän hienon tapahtuman eteen. Samalla he markkinoivat Loviisaan tällä erinomaisella ja näkyvällä tavalla. Vanhojen talojen omistajat, jotka avaavat ovensa suurelle yleisölle, ovat ansainneet syvän kumarruksen ja hatun noston: he tekevät tätä tapahtumasta ikimuistoisen. Haluan omasta ja kaupungin puolesta kiittää kaikkia niitä tahoja ja yhteistyökumppaneita, jotka ovat mahdollistaneet tämän hienon tapahtuman.

Sydämessä tervetuloa Loviisaan ja Loviisan Wanhat Talot -tapahtumaan!

Evenemanget Lovisa Historiska Hus när i sommar en milstolpe: evenemanget ordnas redan för tionde gången. Redan från början visade sig Lovisa Historiska Hus vara en succé. Det centrala innehållet i evenemanget, de historiska husen där dörrarna står öppna för mässbesökare, och de otaliga demonstrationerna av arbetsmetoder, seminarierna, renoveringstipsen och övriga sidovenemang har gett upphov till en fest för hela folket, ett evenemanget där det finns något att se och beundra för var och en.

Evenemanget LHH har expanderat från år till år. Man har lyckats få med nya besöksmål, och antalet sidovenemang har vuxit märkbart. Trots allt nytt har evenemanget ändå lyckats bevara sin besökarvänliga karaktär. I egenskap av stadsdirektör är jag stolt och glad över att det i vår stad finns aktiva personer och föreningar som år efter år orkar stå i för att detta fina evenemanget ska lyckas. Samtidigt marknadsför Lovisa på ett utmärkt och synligt sätt. Vi ska buga oss djupt och lyfta på hatten för ågarna till de historiska hus, vars dörrar står öppna för den breda publiken: dessa personer gör evenemanget oförglömligt. För min egen del och på stadens vägnar vill jag tacka de samarbetspartner och alla andra som gjort detta fina evenemanget möjligt. Hjärtligt välkomna till Lovisa och evenemanget Lovisa Historiska Hus!

Olavi Kaleva
Loviisan kaupunginjohtaja/stadsdirektör

Aloa Loviisaa. Unikt för just Lovisa

Loviisan vanhat talot avavat ovensa, pihansa ja puutarhansa jo kymmenennen kerran. Kiinnostus vanhoihin taloihin ei näytä lauantavan, päinvastoin. Vanhojen talojen tunnelma, kodikkuus ja tarinat kiehkovat edelleen. Tapahtuma on aito ja

Loviisan näköinen. Se on ainutlaatuinen tapahtuma ainutlaatuiseissa kaupungeissa. Vanhojen talojen ja ihastuttavien kotien lisäksi kaupungissamme on runsaasti muutakin tarjontaa. Tämän vuoden teemana on Ruotsin vallan aika eli 1700-luvun loppu. Kadulla vilaheteen kyseisen aikakauden harrastajia ajan mukaisissa asuissaan. Eriläisia markkinoita, messuja, tempauksia ja kirppiksiä ovat kadut tulvilleaan. Perinteisessä asiantutujaseminaariissa keskustellaan 1700-luvun Loviisasta, ajan kustavaisesta värimaailmasta ja Panu Kaila kertoo puurakentamisesta 1700-luvulta tähän päivään.

Mielenkiintoisen ja kiinnostavan lisänsä tämän vuoden tapahtuma tuo Lovisa Contemporary ry:n kokoama laaja taidenäyttely, missä nykytaide astuu ulos gallerioista.

Loviisan Wanhoissa Taloissa ja niiden ulkopuolella nähdään siis korkealaatuista ja mielenkiintoista nykytaidetta. Onko ketään kotona? - nykytaidetapahtumaan osallistuu yli 20 taiteilijaa, moni useammalla teoksella. LWT-tapahtumaa on tekemässä iso joukko ihmisiä. Haluan lämpimästi kiittää kaikkia talojen asukkaita, vapaaehtoisia, yhdistyksiä, yrityksiä, Loviisan kaupunkia ja kaikkia yhteistyökumppaneitamme, jotka olette toteuttamassa tästä ainutlaatuista ja upeaa tapahtumaa. Kiitos ja tervetuloa Loviisaan!

Lovisas gamla hus öppnar sina dörrar, gårda och trädgårdar redan för tionde gången. Intresset tycks inte svalna – tvärtom. Den stämning som råder, hemtrevligheten och historierna om husen fortsätter att facinera besökare från när och fjärran. Evenemanget är orginellt just för Lovisa – ett unikt evenemang i en unik stad.

Förutom de gamla husen och förtjusande hemmen erbjuder vår stad även på mycket annat. Temat för i år är 1700-talet och tiden under Konungariket Sveriges regimen. Man kommer att se männskor, som har 1700-talet som hobby, tidsenligt klädda röra sig på stan. Det ordnas marknader, mässor, händelser och lopporgen sprids ut över stan. På det traditionella expertseminariet diskuterar man om 1700-talets Lovisa, tidens gustavianska färgvärld och Panu Kaila berättar om byggnadsmetoderna på 1700-talet.

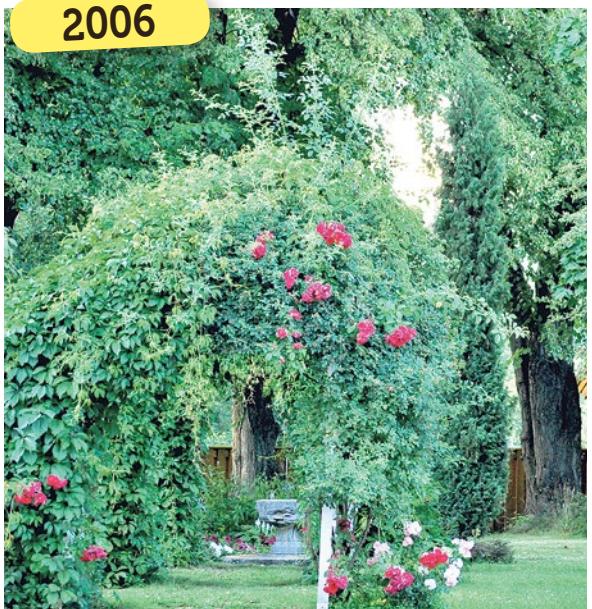
Ett intressant tillägg i år är utställningen av nutidskonst, där konsten förs ut från galerierna. Inne i de Lovisa Historiska Husen och även utanför dem placeras högklassig och intressant nutidskonst. Finns det någon här?-utställningen ordnas av Lovisa Contemporary ry och i utställingen deltar över 20 konsträrer, en del med flera konstverk. En hel del männskor är med och förverkligar evenemanget. Jag vill varmt tacka alla husägare, frivilliga, föreningar, företag, Lovisa stad och alla våra samarbetskumpaner som är med och förverkligar detta fina, unika evenemang.

Tack och välkomna till Lovisa!

Petri Vauhkonen
Puheenjohtaja, Loviisan Wanhat Talot ry
Ordförande, Lovisa Historiska Hus rf

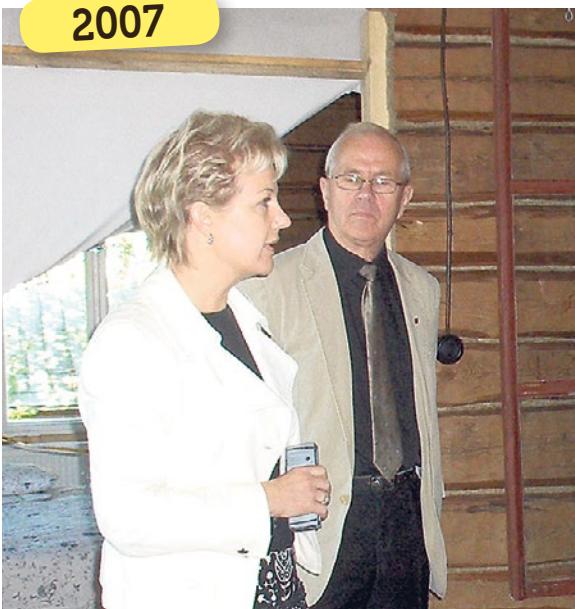
Loviisan Wanhat Talot – kymmenen vuotta!

2006

■ WWP-päivien teemana olivat puistot ja puutarhat - hyväniä esimerkkinä Pilasterien kaunis pihä - itse asiassa LWT on nykyisellään Suomen suurin avoimien puutarhojen ja pihapiirien tapahtuma. Valtiovaltaa edusti kulttuuriministeri **Tanja Saarela**, joka kunnostii itsekin 100-vuotiasta vanhaa kansakoulua kodikseen. Ihanista vanhoista loviisalaistaloista kertova **Maria Schulgin** - **Sonja Ilvetsalo**- **Kati Rapiari** kirja *Kuningattaren kaupungissa* (WSOY) ilmestyi loppuvuodesta, samoin valt. tri. **Inga Peunan** ja NLP trainer **Risto Rannan** talon remonttia kuvaleva teos *Auringon Puolella*. Jaettujen ajatuksen talo (Topos), jonka keskeiseksi teemaksi nousee keskenerääsyden sietäminen ja siitä nauttiminen.

2007

■ Merellisen Loviisan teema ja seudun saaristokulttuuri näkyivät luennoissa ja taiteessa. Seminaarissa keskusteltiin Kappelin pelastamistarpeesta ja citta-slow-liikkeestä. Mukana oli myös **Elmar Baadermann**, Loviisan kaupunginarkkitehti 1976-85, jota voidaan kiittää lukuisten vanhojen talojen, jopa kortteleiden pelastamisesta. Valtiovallan tervehdyksen toi itsenkin vanhaa taloa kunnostava viestintäministeri **Suvi Linden**, joka ihaili kaupunginarkkitehti **Maaria Mäntysaaren** kodin komeita hirsia yhdessä Loviisan kaupunginhallituksen puheenjohtaja **Äke Laitinen** kera. Tutustumiskohdeita oli 25 ja tapahtuma sai arvostetun Uudenmaan ympäristöpalkinnon.

2008

■ Venäläisen Loviisan teema tutustutti kävijöitä sekä kulttuuri- ja urheiluministeri **Stefan Wallinia** monipuolisesti kaupunkimme historiaan. Ruotsin kuningatar Lovisa Ulrika katseli raatihuoneen seinältä Haminan samovaarimuseon näyttyä. Kaupungilla kuljetettiin mm. Terehoffin rikkaan kauppiassuvun jäljillä. He ovat rakennuttaneet mm. Apteekin ja Postin talot sekä Garnisonin Vanhan viinatornin. Bongan linnan rakennuttajien Lovenetskyjen sukuhistoria selvitettiin: he eivät olleetkaan perimätiedon mukaisia pietarilaisia aatelisia vaan syntyneet Pietarsaarella. Onnistuneen tapahtuman kruunasi Loviisan kaupungin myötämä arvokas Lovisa-mitali.

2009

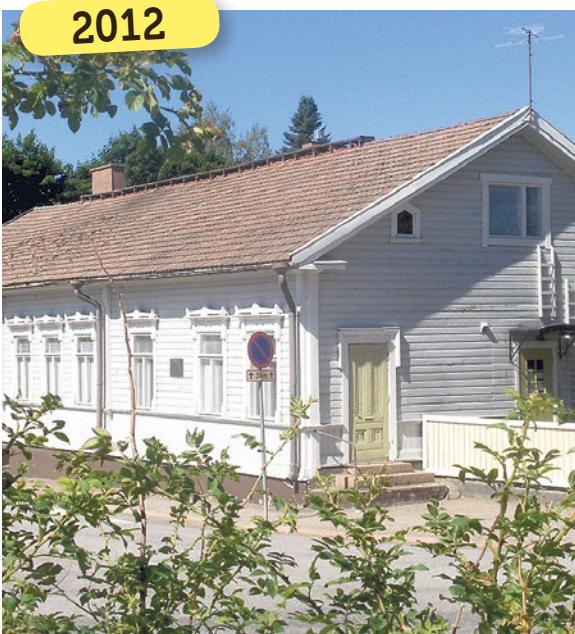
■ Taiteilija Schillmarckin, säveltäjä Sibeliuksen ja kirjailija Schildtin vuonna tapahtuma sai laajalti huomiota myös kuvailevasta **Jukka Wikbergin** kuratoimalla *Koti taiteen näytämönä* -näyttelyllä. Kohdetaloihin oli sijoitettu 23 eturivin taiteilijan teoksia, tässä **Kaisu Koiviston Leatherman Hanna Stringerin** sylissä Villa Hannassa. Kohdetaloja oli 26 ja monissa korjauskohdeissa oli edistytty merkittävästi. Loviisalaiset alkoivat innostua yksityisten pihakirppisten järjestämisestä tapahtuman yhteyteen. Vanhojen talojen guru, arkkitehti **Panu Kaila** aloitti asianantuntijaseminaarin vakijsenyytensä ja korjausklinikanssa. Tapahtumaa kunnioitettiin erittäin arvostetulla Suomen Arkkitehtiliiton SAFA - palkinnolla.

2010

■ Tapahtuma jatkui nimellä Loviisan Wanhat Talot ja teemana oli Loviisan linnoituksia rakentaneen Ehrensvärdin aika. Lähi- ja luomuruuan tarjonta korostui ja tapahtumaan liittyi myös suosittu ITU-tori. Oikeusministeri **Tuija Brax** valitsi Degerby Gillessä Loviisan sanomien ja LWT:n järjestämän lahnaruokkilailun voittajista parhaimman. Yhdysvaltain Suomen suurlähettiläspari **Bruce ja Cody Douglas Oreck** kertoivat vanhojen talojen kunnostamiskokemuksistaan, ekologisesta asumisesta ja ilmastomuutoksen vaikutuksesta erilaisiin energiaratkaisuihin. Kohdetaloja oli 27 ja tapahtuma sai kunniamaininnan Vartin Vuoden kaupunkiteko 2010 -kilpailussa.

2012

■ Koska Loviisan Sibelius-päivät ajoittuivat samalle viikonlopulle, oli teema selvä: Loviisan Wanhat Talot soivat. Musiikkipoiston oppilaat soittivat piholla ja puutarhoissa ja nykyisin musiikkipoistona toimivan Sibeliuksen nuoruuden aikojen kesäkodissa - rakennusvuosi 1807 - oli myös konsertteja. Lähi- ja luomuruokaan sekä korkealaatuisiin artesaanitöihin keskitynyt Karskronabulevardin ITU-tori laajeni. Valtioneuvoston tervehdyksen LWT:lle tuonut, vanhoja taloja rakastava ja vanhaa kartanoa kunnostava ministeri **Heidi Hautala** imi kaiken mahdollisen korjaustieidon. **Kari Markkula** osti Almin talon symbolisella eurolla ja alkoi kunnostaa sitä taidekesukseksi. Kohdetaloja oli 33.

2011

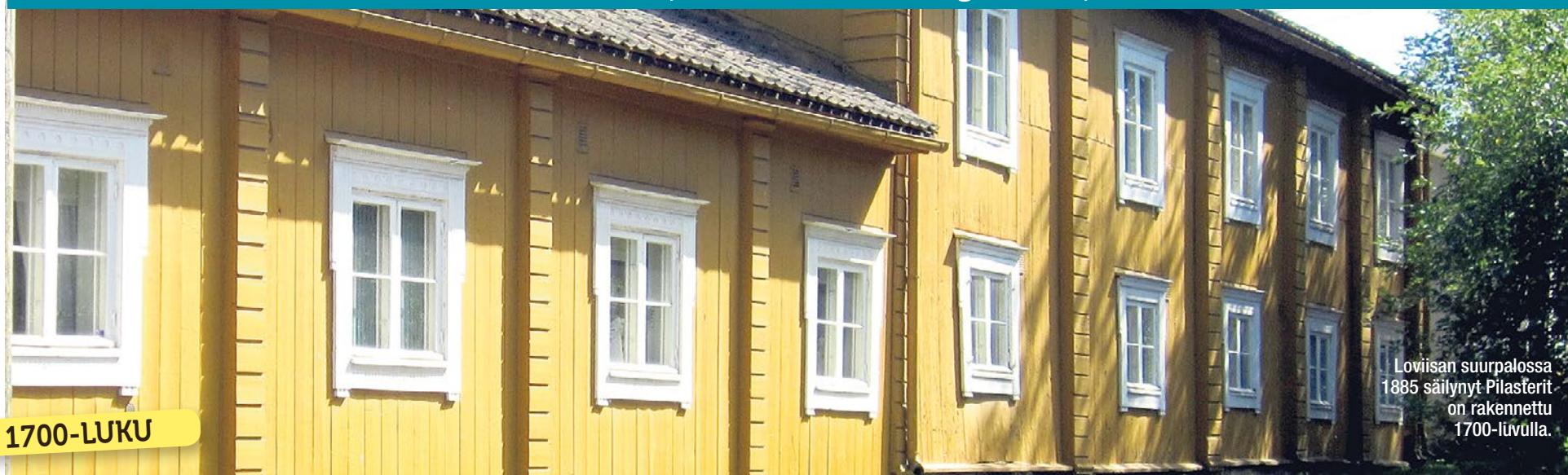
■ Valtioneuvostoa edusti puolustusministeri **Carl Hagman** ja vuoden teemana olivat Loviisan kartanot. Kävijät saivat tutustua Labbyn, Lurensin, Myllykylän ja lapinjärväläiseen Rutumin kartanoihin. Oopperalaulaja **Rita Bergman** - kuvassa **Denise Lindhin** kera - alkoi kunnostaa vuosia rappiolla ollutta mai-neikasta Stor-Skrapiksen kartanoa, jonka vanhimmat osat ovat 1600-luvulta, ja jonka eräs omistaja mainitaan kahdesti Bellmanin epistoloissakin. Kohdetaloja, etäkohdeet mukaan luettuina, oli jo 44. Pikkukau-punki-lehden kulttuuriraati valitsi LWT:n Loviisan parhaaksi kulttuuriteoksi ja LWT oli myös Loviisan sanomien verkkosivujen lukijoiden mielestä vuoden 2012 suosikkitalo.

2013

■ LWT-teemana oli vanha kohataan uuden ja tapahtumassa esiteltiin 11 taloa, joissa vanhaan historialliseen rakennukseen oli lisätty joko uusia kuistuja tai laajennuksia - kaksi 1700-luvun taloa oli saanut kokonaan uuden ns. teknisen osion. Kaikkiaan talokohdeita oli 45. **Airi Kallion** Kappeli, jonka remonttia oli seurattu tapahtuman puitteissa viisi vuotta, avasi ovensa. Suojeltu Almin talo, jonka kaupunki oli tahtonut purkaa 2003 "tarpeeton ja huonokuntoisena" ja jonka vaiheita niin WWP kuin LWTkin olivat seuranneet, valmistui Loviisan taidekesukseksi. Presidentti **Tarja Halonen** oli tapahtuman kunniavieraina. Hän hankki **Camilla Berggrenin** ja **Pentti Kemppaisen** Kyrkanista tuliaslamppun aviomiehelleen **Pentti Arajärvelle**.

1700-luvun Loviisa - linnoituksia, kustavilaista eleganssia, hataria rakennuksia...

Loviisan suurpalossa
1885 säilynyt Pilasterit
on rakennettu
1700-luvulla.

Puuta haaskaavaa rakentamista

■ LWT-seminaarissa luennoivat tekniikan tohtori, rakennusneuvos Aulis Tynkkynen, restaurointimaalarimestari Airi Kallio sekä arkkitehti Panu Kaila, jonka korjausklinikka jatkaa Kappelissa seminaarin jälkeen.

Rakennusneuvos **Aulis Tynkkynen** luennoi Ruotsin vallan alaisen Loviisan kaupunkikuvasta, aiheena *Takanaloin tulevaisuus - Loviisan suunnittelu ja rakentuminen Ruotsin vallan aikaan*.

Puhetta johtaa **Mia Heijnsbroek-Wiren**.

Loviisassa rakennettiin kahta kaupunkia

Ruotsin rahkeet eivät ihan riittäneet Loviisaan ajateltujen kaupunkisuunnitelmiens toteutukseen, Ranskan tuesta huolimatta.

-Toteutusten hajanaisuutta vaikkapa Haminaan verrattuna voi selittää myös se, että Loviisaan rakennettiin samaan aikaan oikeastaan kahta kaupunkia, ensimmäisen linnoitussuunnitelman (Nordenberg 1746) mukaista kaupunkikeskustaa ja siitä täydentävää satamaan tukeutuvaa alakaupunkia sekä toisen linnoitussuunnitelman (Ehrensvärd 1747) mukaista jokisuiston aluetta.

Hallinnollisesti ja kaupallisesti iso ongelma oli myös Loviisan valtava toiminta-alue, joka ulottui Ylä-Savoon ja Pohjois-Karjalaan saakka.

Suomen muihin tuonaikaisiin kaupunkeihin verrattuna Loviisa oli merkittävästi päästää etenkin kaupallisesti ja kooltaankin parhaimmil-

LWT-asiantuntijaseminaari Kappelissa, Kappelinpuisto la klo 14.00 -

Aulis Tynkkynen väitöskirjan *Tori ja pikku kaupunki. Loviisan tori ja sen mahdollisuudet* on julkaistu myös kirjana.

Airi Kallion kirja *Perinteiset maalit ja työtavat* julkaistiin Tammen kustantamana 2008.

Panu Kaila jatkaa suosittua korjausklinikkaansa LWT-seminaarin jälkeen.

1700-LUVUN TALOJA LWT-tapahtumassa

Kuninkaanolampi, perusrunko

Wanha Kauppa, perusrunko

Kommendantintalo 1755

Villa Linnea, vanhin osa

Pilasterien vanhin osa 1776

Malmska gården 1749

Villa Hanna, vanhin runko-osa

Smirnoffin talo – perustalo,

ennen yhdistämistä

Muotokuja, vanhin osa, savupirtti

Puutarhakatu 36 A – vanha osa kokonaan

Vackerbacka - pohjoisosaa

Dunderfeltdin talo 1794

Merimiehen mökki - vanhin osa

Antinkylän kartano

Smeds hemma, Fantsnäs 1768

Lurensin kartano, Lurens

Labbyn kartano ja vanha väentupa, Isnäs

Postineidin talo, Malmgård, vanhin osa

- Tervapolton arveltiin syövän vuosittain 6000 hehtaaria Pohjanmaan metsiä. Rakentaminenkin oli puuta haaskavaa.

- Alimmat hirret saivat lahota maakosketuksesta ja kattomalkoja jouduttiin uusimaan parinkymmenen vuoden välein. Tavallisessa talossa maloiksi kaadettiin noin 400 nuorta runkoa.

Rakennukset olivat usein myös hataria, ja akateemisissa tutkielmissä esitettiin monenlaisia tiivis-

tyskeinoja seinien paperoimisesta ikkunoiden liisteröintiin.

- 2000-luvulla rakentamisen varsinaisen ongelmana ei ole energian kulutus, vaikka siitä pidetään suurinta ääntää. Ratkaisevasti vakavampaan on rakennusten muuttuminen materiaaleitaan liian tiiviaksi ja koneiden hallitsemaksi umpioiksi, joissa pienetkin häiriöt, rakennusvirheet ja huollon puutteet johtavat ihmisten sairastumiseen.

Energiansäästövaatimusten vuoksi rakennusten epäterveellisyys tulee todennäköisesti edelleen kasvamaan, Panu Kaila sanoo.

Kaskipellot ja tervapolto uhkasivat metsiä

Arkkitehti **Panu Kaila** luennoi puatalon energiasäästöstä ja kestävyydestä 1700-luvulta 2000-luvulle.

1700-luvun valistusaikana kiinnitettiin suurta huomiota metsiin sekä energialähteenä että raaka-ainevarastona ja metsien uhkaava vähenneminen huoletti.

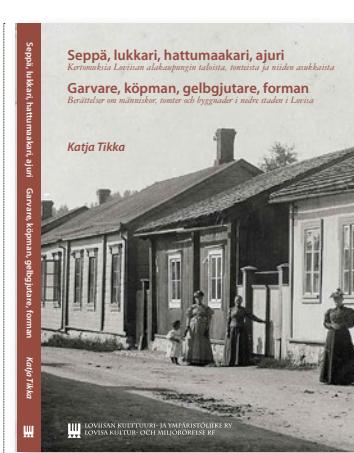
- Maatalous perustui erityisesti syrjäseuduilla kaskipeltoilla. Tuli saattoi kuitenkin riistätyy় mastoon ja metsäpalon sammuttamisen keinot olivat vähissä. Metsiä poltettiin myös säälimättä tervaksi.

Seppä, lukkari, hattumaakari, ajuri

Kertomuksia Loviisan alakaupungin taloista, tonteista ja niiden asukkaista

■ Loviisan kulttuuri- ja ympäristöliike ry. on julkaisutti kirjan, joka kertoo Loviisan historiallisesta alakaupungista aikakautena, joka alkoi kaupungin perustamisesta 1745 ja jatkui 1900-luvun alkupuolelle. Alueellisesti kirja käsittelee Suolatorin pohjoispuolta Mariankadun ja Kuningatarkkadun molemmin puolin.

Kirjan tarkoitus on myös kuvata Loviisaan asuin- ja elinpaikkaan. Avainasemassa siinä ovat asukkaat – niin nykyiset kuin menneet. Siksi kirjassa tutkilaan tontti kerrallaan pienten ihmisten elämää. Esiin nostetaan

tänäänkin olemassa olevia taloja ja pihipiirejä, jotta nykyolivisalaiset tunnistisivat kaupunkinsa paremmin. Vanhat talot ovat suoranaisia terveydyksiä menneisyydestä. Ne kuiskivat: "Hei, lue ja tulkitse minua, niin tiedät kuka olet ja missä olet."

Historiantutkija **Katja Tikka** kertoo tarinan kortteleista, kaduista, tonteista jataloista, joista monet sijaitsevat yhä vanhoilla kohdillaan sekä ihmisiä, jotka ovat asuneet näillä paikoilla. Katja Tikka perehdyttää lukijan varsinakin 1700-luvun maailmaan, vaikka se saattaa tuntua kaukai-

selta. Kuitenkin, mitä tutumpi menneisyyys on, sitä läheisemmäksi se muuttuu. Kirja sisältää myös ainutlaatuisia kuvia.

Kirja on toinen Loviisan kulttuuri- ja ympäristöliikkeen julkaisemateos, jossa kuvataan Loviisan vanhaa rakennettua ympäristöä. Ensimmäinen oli **Mikko Teerenhovin** teos *Loviisa, pieni kaupungin suuri menneisyys – esplanadin rakennustaitteellinen kehitys* (2010).

Kirja myydään Loviisan wanhat talot -tapahtuman aikana painallisessa kirjakaupassa, Suolatorilla ja keräilymessuilla.

Lauantain opastettuja kävelykierroksia

■ **Katja Tikka**, *Seppä, lukkari, hattumaakari, ajuri*-kirjan kirjoittaja, vetää LWT-tapahtuman aikana lauantaina ohjattuja kävelykierroksia Mariankadulla ja Kuningattarenkadulla.

Kierroksen aikana hän kertoo elämästä alueella 1700- ja 1800-luvuilla, vierailaan myös piholla, joista kirjassa kerrotaan.

Ensimmäinen kävelykierros alkaa klo 11 ja silloin tutustutaan Mariankadun elämään. Toinen kierros alkaa klo 13 ja kohteena on Kuningattarenkatu.

Lähtö tapahtuu Suolatorilta Loviisan kulttuuri- ja ympäristöliikkeen esittelypisteestä. Osanotto on maksuton.

Talo sai uuden lasiverannan 2011.

Entinen "vapaakoti"

1 Ulrikanhovi

Kuhlefeltinkatu 35

■ Ulrikanhovi rakennettiin 1800 -luvun lopulla ”vapaakodiksi” eli köyhientaloksi ja hullujenhuoneeksi, tarpeeksi kauaksi keskustasta, jotta sen usein juovuksissa olleet asukit eivät häiritsisi

kylpylävieraita ja keskustan porvareita.

Entiset vanhainkodin huoneet toimivat nykyisin aikamatkaisina majoitustiloina. Ukkolasta löytyy myös lajhata-varapuoti. LWT- päivien aikana Ulrikanhovissa tarjotaan perinteisesti ”isoäidin lounas”. www.ulrikakoti.fi

Ulrikanhovi on kerätty kauniita vanhoja huonekaluja.

Ukkola, entinen vanhoin miesten vanhainkoti, on toiminut remontin jälkeen lajhatavaramymälänä.

Ulrikanhovi/ Ulrikahemmet

Kuhlefeltgatan 35

Ulrikahemmet byggdes i slutet av 1800-talet till ”fattighus” och därhus, tillräckligt avsides från centrum så att badortsgästerna och borgarna inte skulle störas. Huset ritades av guldsmeden Anders Wilhelm Felixsson och byggdes av garnisonsens gamla stockar. Det tidigare ålderdomshemmets inkvarteringsrum för tankarna till gångna tider, liksom delar av byggnaden Ukkola intill, där det även finns en gävoaffär. Under LHH-dagarna serveras gammaldags lunch. www.ulrikanhovi.fi

Kuhlefelts hus

Kuhlefeltgatan 9

Kuhlefelts hus har en ny ägare, familjen Heijnsbroek renoverar huset till sitt drömhem. Huset har en intressant historia. Den rikaste mannen i Lovisa på sin tid, kommerserådet Sucksdorff, lät 1860 uppföra den ståtliga villan. Huset övergick senare i borgmästare Georg Kuhlefelts ägo. Kuhlefelt hade under sin tjänstgöring motarbetat Finlands förryskningspolitik, vilket ledde till att familjen utvisades 1904-05. År 1949 övergick huset i familjen Nordströms ägo och det grundrenoverades på 1950-talet. Sommaren 2009 påbörjades arbetet för att rädda den värdefulla fastigheten.

Kuvat:

1. Villa Kuhlefelt on saanut nimensä Georg Kuhlefeltin mukaan. Venäläistämispoliikkia ankarasti vastustan Kuhlefelt toimi Loviisan pormestarina 1893-1918 - tosin hänet pantiin viralta ja karkottettiin maasta 1903-05 mielipiteiden takia.

2. Kauniit vanhat ovet odottavat omia paikkojaan.

X TAIDEKOHDE!

Heijnsbroekien unelmien koti

2 Villa Kuhlefelt

Kuhlefeltinkatu 9

■ LWT:n kävijät ovat saaneet seurata Villa Kuhlefeltin vaiheita ja ihailla sen komeita hirsiseiniä vuodesta 2009.

Heijnsbrookin nelihenkisen perhe osti komean, historiantäyteen rakennuksen viime keväänä ja sen jälkeen aloitettiin kunnostustyöt.

- Olimme onnekkaita, kun saimme tehdä yhteistyötä taloa jo aiemmin työstääneen rakennusarkkitehti **Sirpa Rauhalan** kanssa, sillä hän tunsi kaiken perusteellisesti jo entuudesta, **Mia Heijnsbroek-Wiren** sanoa.

Rakennuksen vanhat vieräjä ja vesijohtolinjat oli purettu jo 2009 aloitetun sa-

neerauksen yhteydessä, joten ne oli saneerattava kokonaan. Sähköistys on myös uusittu ja modernisoitu. Rakennuksen päälämmönlähdetkin vaihtui, sitä lämmitetään jatkossa maalämpöllä öljyn sijaan.

- Oli luontevaa, että samalla kun osa rakenteista puretaan, myös huonejakoa muutetaan nykyasumiseen sopivammaksi, Sirpa sanoo.

Sisääntulohallia suurennettiin enemmän alkuperäisen kaltaiseksi poistamalla isohko kylpyhuone. Sen tilalle tuli vaatesäilytystila sekä tilava wc. Lisäksi jokaisen makuuhuoneen yhteyteen sekä käytävän varrelle suunniteltiin vaatesäilytystilaa.

Entinen apukeittiö muuntautui kylpyhuone-kodinhoi-

tohuone -yhdistelmäksi. Tähän kompaktiin tilaan saatii mahtumaan erillinen pesuhuone ja wc.

Olohuoneen 50 -luvulla rakennettu massiivinen takka sai väistyä talon tyylilinjan sopivan pönttöön tilalta.

Keittiö on moderni, mutta sen kalustemalli on tarkkaan valittu ja talon tyylilinjan täydellisesti sopiva. Puuliesi, ahkeran kokkaajan unelma, antaa keittiöön viihtyisyyttä ja lämpöä.

Kaikkiin hirsirakenteisiin ulkoseiniin tuli lämmöneristyksistä parantava eristyslevy.

Seinien paksuuden muutoksen vuoksi ikkunojen piililistat oli uusittava, mutta onneski vielä on muutama

Kunnostustöitä

Arkkitehti Sirpa Rauhala kertoo lauantaina aamupäivällä Villa Kuhlefeltin kunnostustöistä. Puustelli-keittiöiden edustaja on paikan päällä koko sunnuntaina.

Pihalta löytyy pihakirppis ja buffetti.

tyylilinjan sopivia aitoja puulistoja toimittava yritys.

Talon ikkunoita ei muuteltu miltään osin, vaan tilat muokkavat rakennuksen alkuperäistä muotoa.

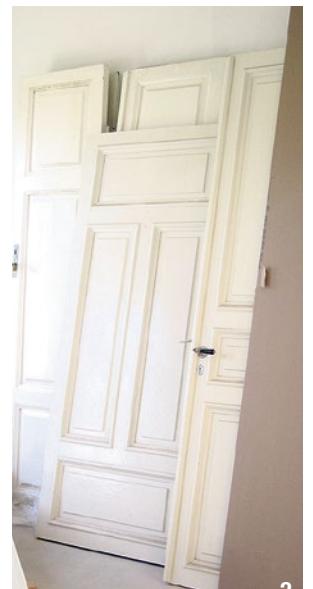
Vanhat kauniit ikkunat eivät täyttäisi nykynormien mukaisia uudisrakennukselle annettuja lämmöneristyvysvaatimuksia, mutta suojellusissa vanhassa rakennuksessa

ne toimivat hyvin kun niitä käytetään vuodenajat huomioon ottaen; talvella teippataan saumat umpeen, kesäksi teipit voi poistaa.

Mutut tilat lämpenevät ikkunoiden alle sijoitettujen vesikiertoisten pattereiden avulla, mutta kaikissa laatoitetuissa tiloissa on lattialämmitys.

Kellarikerroksessa remontoihin toistaiseksi vain tekninen tila, mutta lähi vuosina myös siellä sijaitseva sauna- ja varastotilat kunnostetaan.

- Tyylitietoisena sisustajana talon emäntä Mia on löytänyt tiloihin sopivat tapetit ja laatat, joten sisustusprojektiin lopputulos on toimiva ja kauas sekä talon historiaa kunnioittava, Sirpa Rauhala lisää.

1. Suuri sali tulvii valoa.
2. Kuninkaanolammen puutarha on esiteltynä useissa puutarhalehdissä.
3. Ihastuttava pihakahvila on kesäisin auki useina viikonloppuna.

KUNINKAANLAMPI
Kuhlefeltsgatan 8

Den ursprungliga stommen är uppford mellan 1750 och 1800-talet, och huset har senare utvidgats i etapper. Huset användes först som sommarvilla av de nuvarande ägarna tills de flyttade hit stadigvarende. Den vackra, gammaldags rosenträdgården gränsar till en damm som uppstod då befästningarna byggdes på 1700-talet. Här löper också Ehrensvärds naturstig som ringlar sig fram i den fredade lunden runt dammen. Gårdskaféet är ofta öppet på veckoslutet under sommaren www.kuninkaanolampi.fi

Kuninkaanolampi ja palkittu puutarha

3 Kuninkaanolampi Kuhlefeltinkatu 8

Moni Loviisan vanhojen talojen ystävästä palaa aina uudelleen Kuninkaanolammelle, sitä suositellaan myös lukuisissa blogeissa.

Eikä ihme, sillä Kuninkaanolampi vastaa moniin odotuksiin: kaunis valoisa talo, sen tarjoamat herkut,

puutarha ja koko ympäristö ihastuttavat kävijöitä.

Talon vanhin osa on rakennettu 1750- 1800-lukujen välissä ja laajentunut vuosien saatossa.

- Talo oli ostohetkellä niin hyvässä kunnossa, että selvissimme pintaremontilla, jossa aiemmin tummat katot ja lattiat maalattiin valkoisiksi, **Olga Isajeva ja Markku Pulkkinen** kertovat.

Salin vankat lattia- ja kattoriset tukevine palkkeineen suorastaan hoitavat valoa. Talvipuutarhaksi muodostunut kuisti hehkuu lämmintä keltaista, makuuhuone on säävytetty vaaleanpunaiseksi.

Keittiö on sijoitettu keskelle taloa, hallin vastakkaisille seinille. Siellä syntyvät Olga Isajevan suussa sulavat herkut. Miten olisi inkivääriinen omenaleivos, vadelmaruuusut

tai kilvan kehutut venäläiset kalipiirakat?

Kuninkaanolammen ruusuista puutarhaa on esiteltynä monissa puutarhalehdissä, onpa se saanut ensimmäisen palkinnon Toivekoti & Puutarha-lehden vuoden unelmapuutarha 2011-kilpailussa.

Aiemmin Eremitagessa työskennellyt Olga on maalannut pihan holvatun satavuotiaan kellarin seinille

ruusufreskoja. Aiemmin kahvilana toiminut kellarit toimivat nykyisin vaihtuvien taide näytelyiden tyyssijana ja kahvila on muuttanut piha-aittaan, jossa sijaitsee myös lahjataivaliike. Talon edessä avautuu rauhoitettu lehotometsä, jossa peissi satakieli. Lampi on syntynyt Loviisan maalinnoitusten rakennustöiden yhteydessä. www.kuninkaanolampi.fi

UUSI KOHDE!

Hiljaista harmoniaa

4 Aliluutnantin asuintupa Puusepänkuja 15

Pikkuisen talon keskiosaan rakennettiin noin 1830 Venäjän armeijan aliluutnantin asuintuvaksi: asiakirjojen mukaan siinä asui 1846 fältväbel Karelín.

Vuonna 1908 leivinuunilla varustetun tuvan jatkoksi rakennettiin talon toiseen päähän pieni kamari ja toiseen eteenen, joskin sisäänkäynti on muuttunut sieltä tuvan kohdalle.

Tavan pitkän pöydän ympärillä on kiinnostava kokoelma pohjalaisia talon-

poikaistuoleja ja talossa voi ihailla sen omistajan taiteilijan Marja-Liisa Aalto-Annalan taideeoksia.

1. Vanha höyläpenki on kaunis pöytä.

2. Tavan pöydän äärelle on kerätyt pohjalaisia tuoleja.

ALILUUTNANTIN ASUINTUPA

Puusepänkuja 15

Det lilla huset byggdes omkring 1830 som bostad för Ryska armens underlöjtnanter: enligt böckerna bodde där 1846 fältväbel Karelín. År 1908 utvidgades stugan med bakugn med en liten kammare i den ena ändan och en liten farstu i den andra ändan. Runt det långa matbordet i allrummet finns en intressant samling av österbottniska stolar i allmogestil och man kan även beundra ägarens konstnär Marja-Liisa Aalto-Annalas konstverk.

UUTIA!

KOTIELÄINPIHA

HADDAKSENTIE 388, LILJENDAL
AVAJAISET SYKSYLLÄ 2014!

Lisätietoa ja kuvia facebookissa:
HOMMAKSEN TAIMITARHA P. 040-591 3352

Postimäen
Hamppulabyrintti
hukkunut
sateiden takia.

Sammutinhuoltoa ja tarkastusta sopimuksen mukaan.

Aven på svenska.

Myös tuotemyyntiä, liikkuva tarkastusauto.

 Itä-Uudenmaan Sammutin- ja Huoltoliike
Öst-Nylands Bräsläckar- och Service affär
Jorvaksentie 1 Jorvasv., 07700 Koskenkylä
tel. 0500 512 755 www.iusjh.fi

Soita tai
textaa niin
hoidetaan
homma!

OMAKOTITALOJEN SÄHKÖASENNUS JA SUUNNITTELU

0500 497 171 • (019) 514 079
07955 Tesjoki

 SÄHKÖASENNUSLIIKE
HANNU STENGÅRD

Viinatornin taiteilijan testamentti

5 Vanha Viin托nri Karttuhuoneenkatu 2

■ Vanha Viinatorni on yksi Loviisan tunnetuimmista rakennuksista. Sen toinen siipi on kiveä, toinen norjalaistylin paalutuksin päällystetty.

Taiteilija **Kai Nissinen**, 85, osti 1876 rakennetun vanhan viinatehtaan komeine tornineen kodikseen, ateljeekseen ja galleriakseen vuonna 1991 ja on siitä alkaen hoitanut ja huolnut Garnisonin maameriksi muodostunutta jokivarsitaloaa rakkaudella.

Talvikylmä, kesäisin ateljeena toimiva torni, jossa viinatehtaan kupariputket jäähyttivät aikoinaan vuosittain 150 000 litraa 50-prosenttista paloviinaa, rakennettiin kymmenen vuotta alataloa myöhemmin. Se tosin menetti osan alkuperäisestä korkeudestaan 1980-luvun

purkuvimmassa, mutta Nissinen on entisöinyt sen valokuvienv perusteella.

Nissisen kodista löytyy 550 taiteilijan omaan työtä ja noin 50 muiden maalaamia teosta. Suuri osa omista töistä on maalattu Provencessa. Viehkeiden alastomien naishahmojen kokonaisuus

melkoisen ja ne kaikki ovat elävästä mallista maalattuja. Lisäksi piha vilisee luonnonmateriaaleista tehtyjä, osin groteskejakin veistoksia. Nissinen esittää LWT-päivinä eräänlainen testamenttinsa, joka koostuu kolmesta työstä.

Maailmankaikkeus-maa-

lauksessa hän tuo sanoin ja kuvin esille käsityksensä maapallon ja aurinkokuntamme kohtalosta. Takkaan muuraamassa reliefissä nimeltä *Seireenien ratkaisu* hän kuvaa antiikin ajan Persian sotaa - seireenit houkuttelivat sotilaat rannalle, mutta menettivät myös henkensä.

Kuvat:

- Loviisan vanhojen talojen pelastamisoperaatio alkoi viinatornin purkuryityksen keskeyttämisestä.
- Kai Nissinen valmistautuu LWT-päivinä kokoamalla pihalleen Orfeus manalassa-veistosten.
- Taiteilijan kotona on 550 omaa työtä ja 50 muiden maalaamaa taulua.
- Omakuvayksityiskohta Maailmankaikkeus-maalaukspamfletista.
- Seireenien ratkaisu-relief vie katsojan antiikin Kreikan tarustoon.

Pihalle on rakentumassa suurehko veistos.

Orfeus Manalassa koostuu luonnon muovailemista puista. Materiaalit on jo kerätty, luonnos on valmis ja kuvaveistäjäpoika on lupautunut avuksi. Taiteilijan kotigalleria on auki sopimuksen mukaan/ Kai Nissinen/0405161229.

X TAIDEKOHDE!

GAMLA BRÄNNVINSTORNET

Klapphusgatan 2

Den gamla brännvinfabriken med sitt ståtliga torn byggdes år 1876. Konstnär Kai Nissinen köpte huset 1991 och renoverade det till en bostad, ateljé och galleri. Galleriet som används sommartid finns i tornet som byggdes 1886. Det förlorade en del av sin ursprungliga höjd i samband med rivningsraseriet på 1980-talet. Konstnären hemgalleri är öppen på beställning/Kai Nissinen/0405161229.

1700-LUKU!

X TAIDEKOHDE!

WANHA KAUPPA

Östra Tullgatan 20

På en karta från 1745 finns det i stället för boninghuset ett borgofficerarhus i två våningar. Värdinnan gör själv dekorationsmålningar och man kan se hennes passion för färger speciellt på verandan, där hon förevigat trädgårdens blommor på väggarna och i gårdsbyggnadens sommarkammare gör hon varje år nya installationer. Till fastigheten hör även saltboden från 1700-talet som gjorts till ett romantiskt sommarrum och den nuvarande butiken är från 1800-talet. Wanha kauppa är belägen i en byggnad från 1850. Där kan man inhändla gamla böcker och skivor.

6 Wanha kauppa Itäinen tullikatu 20

■ Vuoden 1745 kartassa Wanhan kaupan asuintalon tilalla näkyy kaksikerroksinen ja pidempi upseerikasarmi, jonka on sittemmin lyhentynyt ja jonka toinen kerros on kadonnut.

Koristemaalariemännän rakkaus väreihin näkyy kaikkialla. Talon kuisti - yksi suosituimmista LWT:n tutustumiskohdeista - on maalattu ja sisustettu rokokootyliin ja

kesäkamarista löytyy tämä vuonna 1700-luvun inspiroima installaatio *Suloinen joutaisuus/Dolce far niente*.

Wanhan kaupan pihapiiriin kuuluu 1700-luvun suola-aitta sekä niin ikään 1700-luvulta peräisin oleva linnoituskiivistä rakennettu maakellarit, josta on tehty romanttilainen kesätila poistamalla katto. Jokien risteyksen jävä kekseliäin oivaluksin varustettu iso puutarha oli 1700-luvulla linnoitustyömiesten vihannes- ja perunamaa.

Wanha kauppa-osoitus on pystytetty 1850. Se rakennettiin alun perin kuparisepän työtiloiksi. Nykyisin siellä toimii aika ajoin omistajien korkeatasoinen kirja- ja levykirppiksenä, jossa on myynnissä myös muuta vanhaa tavaraa.

Kuvat:

- Loviisan perustaja, kuningas Fredrik Adolf, on emännän maalaama.
- Wanhan kaupan divarissa on tunnelmaa- ja erinomaisia kirjoja.
- Pönttöuni on koristemaalattu rokokookukkasiin.
- Tuunasten ihastuttava rokokookuisti on kaikkien rakastama.
- Puuhella, kaikkien ruuanlaittajien unelma.

Koristemaalarin valtakunta

UUSI PIHAOKHDE!

Kunnia kulttuuriteolle

7 Maapela
Garnisoninkatu 1

Räjähdyksimäinen tulipalo tuhosи 1879 rakennetun kauppiastalon lähes kokonaan joulukuussa 1980.

Palosta pelastunut taiteilija **Marjatta Paasilahti** teki kulttuuriteon ja rakennutti osin

pystyn jääneiden hirsiseinien avulla talon ulkopuoleen entisen mukaiseksi.

Piharakennukset – navetta, talli, vaunuvaja ja paakarintupa – ovat alkuperäisessä kuosissa. Tuvassa on taiteilijan maalausten näyttely niemeltä *Kurkistus paratiisiin ja muita kuvia*.

Marjatta on innostunut

suurehkoihin, kukkaistutuksiin sopiviin keramiikkatoihin. Kauniiltä vahreältä pihalla löytyy runsaasti kukkia kantavia naisen päitä, koiria, kissuja, hevosia.

Pihalla on LWT-päivänä myös isompien tavaroiden ja osin taulujenkin kirppis.

MAAPELA
Garnisonsgatan 1

En explosiv eldsvåda förstörde det 1879 byggda köpmanna-huset nästan helt i december 1980. Konstnären Marjatta Paasilahti räddades undan branden och gjorde en kulturgärning då hon låt återställa byggnaden enligt tidigare modell. Gårdsbyggnaderna – ladugården, stallen, kärrskulet och bagarstugan – är alla ursprungliga. På gården finns keramikskulpturer och lopporg av större föremål.

1. Maapelan piharakennukset ovat 1800-luvun loppupuolelta.
2. Taiteilijan keramiikkatyöt kannattelevat kukkanostoa.
3. Maapelan pihakirppiksellä myydään myös taiteilijan taulua.
4. Koiralla on suloinen kukkanostoa.

Tinanvalajia ja yröttitarha

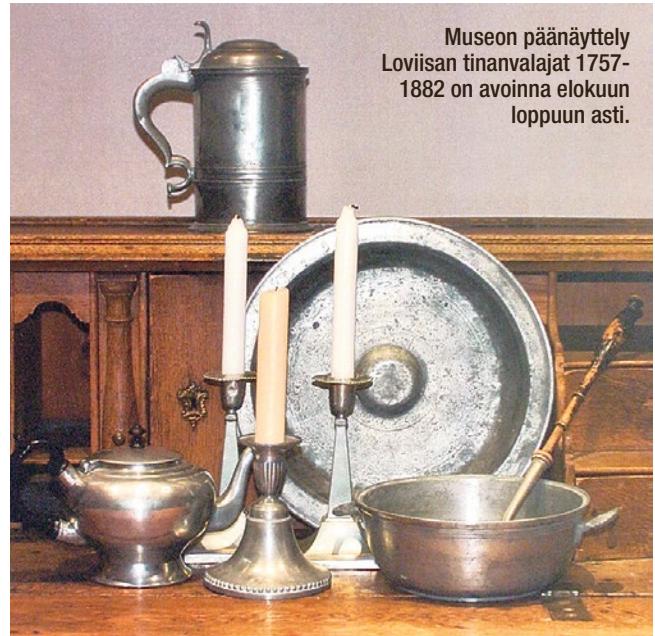
8 Komendantintalo
Puistokatu 2

Nykyisin kaupunginmuseona toimiva Komendantintalo rakennettiin 1755 Loviisan linnoitustöiden yhteydessä luonnonkivistä ja tiilestä peräti 1000 miehen voimin.

Viehättävän museon yläkerrasta löytyy tinanvalajan työhuhone työkaluineen. Työpaja on ainutlaatuinen koska siellä on Loviisan kuuluisien tinanvalajien vuosina 1757–1882 käyttämä muototeja ja työkaluja.

Talon edessä sijaitsevaan 1700-luvun malin mukaiseen yröttitarhaan on koottu erilaisia hyötykasveja – mausteyrttejä, väri- ja tuoksukasveja sekä pieni lääkekasvimaata. www.loviisa.fi/fi/palvelut/kulttuuri/loviisan-kaupunginmuseo/komendantintalo

1700-LUKU!

Museon pää näyttely Loviisan tinanvalajat 1757–1882 on avoinna elokuun loppuun asti.

KOMMENDANTSHUSET
Parkgatan 2

Byggnaden, som numera fungerar som stadsmuseum, byggdes 1755 i samband med bygget av fästningarna av natursten och tegel med hjälp av 1000 man. Inredningen är till stor del gustaviansk och den handmålade tapeten i den stora salen är en kopia av den som målades på 1780-talet, då Sveriges kung Gustav III kom på besök.

Loviisan Kappelissa myös Romanovien aikaa

9 Kappeli
Kappelin puisto

Restauromaitaalariemestari **Airi Kallio** teki hienon kulttuuriteon ostettuaan 2008 pahasti ränsistyneen 1860 rakennetun Kappelin ja

kunnostettuaan sen 1800-luvun mukaiseksi.

Kappeli avautui kesällä 2013. Sen jälkeen siellä on syöty, konsertoitu, laulettu, tanssittu, pidetty monenlaisia kokouksia, seminaareja ja juhlittu jopa häitä. Herrojen kabinetti eli Wal-

demarin salonki yllättää malakiitinvihreillä seinillään.

Olen omistanut tämän salongin Romanoveille, etenkin Aleksanteri III:lle. Salongissa voi tutkiskella myös tätä aikaa koskettelevaa kirjallisuutta, Airi lisää.

Ohjelmaa Kappelissa

Kappelissa on tarjolla molempina LWT-päivinä lounasta sekä à la carte-annoksia. Lauantaina verannalla on LWT-seminaari (sivu 5) ja sen jälkeen Panu Kailan korjausklinikka. Su klo 14 nähdään, miten 1700-luvun daami pukeutui buduaarissaan.

KAPELLET
Kapellparken

Lovisa stads pärla från gångna tider, Kapellet som byggdes 1865 och som senare på grund av misskötsel förfallit, hör till de finaste av Lovisas värde-fastigheter. Kapellets väg mot en ny blomstring påbörjades då målarmästaren Airi Kallio köpte byggnaden och började visionera ett nytt centrum för kultur. Nu är Kapellet återställt till sin ursprungliga 1800-tals prakt med sin fina veranda. www.loviiskappeli.net

1. Malakiitinvihreässä Waldemarin salongissa voi tutustua Romanovien ja etenkin Aleksanteri III:n aikaan.
2. Laaja avoveranta avautuu kauniiseen Kappelinpuistoon.
3. Ruusukahvilassa on tarjolla myös monenlaisia haudutettuja tee-lajeja sekä herkullisia leivonnaisia.

Rakkaudella rempattu

10 Lilla Ljuva
Oltermanninkatu 8

■ Kun satoja vanhoja taloja katsastanut näyttelijä/ohjaaja/laulaja/artsaani **Nina Wiklund** näki Lilla Ljuvaksi ristimänsä talon, se oli meinoa. Pitkään tyhjillään seisnyt talo on rakennettu vuonna 1900, joskin suurin osa hirsistä on paljon vanhempiä.

Aivan ensimmäiseksi talon vedettiin kunnallistekniikka: vesi, viemäri, sadevesiviemärit ja sähkö. Seuraavaksi rakennettiin kylpyhuone.

Nina on tehnyt suurimman osan töistä 80-vuotiaan isän-

sä näyttelijä **Gustav Wiklund** avustamana.

-Kun keittiön lattian alta löytyi mineraalivillaa, purin koko lattian ja poistin villat. Kuistin laho lattia on niin ikään uusittu.

-Hirret olivat terveet ja olen jättänyt kuistin kauniisti piilutetun seinän esille.

Sisäseinistä poistettiin vanhat eristeet ja monta tappetikerrostoa. Ulkoseinät on eristetty tuulensuojailevayillä ja pinkopahvilla, niiden päälle tulee salissa ja makuuhuoneessa paperitapetti.

- Lattiat ja katot maalataan, samoin keittiön seinät - keittiöstä tulee valkoinen.

Olen erityisen iloinen siitä, että jaksoin hioa keittiön esille jääväät kattopalkit.

Kaikki ikkunat on kunnostettu, rikkinaiset ruudut on uusittu vanhalla lasilla ja Nina löysi kolmeen ikkunaan vanhat espanjetit.

Nina sanoo olevansa iloinen siitä, ettei innossaan kii-rehtinyt liikaa.

-Talo näyttäisi erilaiselta jos näin nopeatoiminen ihminen olisi lyönyt kaiken lukoon heti.

-On myös hyvä osata pyytää apua. Olen avannut suuni usein juuri oikealla hetkellä ja saanut lainaksi monenlaisia työkaluja - ihmisiä kun

tuppaan olemaan kaikenlaista nurkissaan.

-Suurimman voiton koin kun uskalsin ryhtyä tähän. Kaikki pienet muutokset ja edistymiset koen myös voi-toiksi, sanoo kevästä alkaen rempan keskellä asunut Nina ja toivottaa kävijät tervetulleiksi myös ensi vuonna.

-Silloin koti on jo minun näköiseni - runsas ja ihanilla vanhoilla löydöillä täytetty.

-Nyt kaikki omaisuuteni on sullottu täpötäynnä laukkuja, säkkejä, huonekaluja, peilejä ja tauluja olevaan saliin, joka valmistuu viimeiseksi.

4

LILLA LJUVA
Oltermannsgatan 8
Villa Ljuva som länge stått tom, byggdes år 1900, även om största delen av husets stockar är mycket äldre. Den nya ägaren lätt installerar kommunalteknik och el 2014. Kökets golv förnyades helt och ett badrum byggdes. Golv och tak har målats. Man har rivit många lager tapeter och i stället används vindskyddsskivor, spännpapp och papperstapeter.

- Kuvat:**
1. Lilla Ljuvassa on hauskoja yksityiskohtia,
  2. Verannan seinän piilutettuja hirsia ei peitetä. Pelastusrengas on aito.
  3. Keittiön kattopalkkien vanhan maalin poishominen oli melkoinen työ.
  4. Makuuhuone saa romantiset ruusutapetit.

1. "Tilkutäkkitalon" pohjoisin osuus on rakennettu 1700-luvulla.
2. Keittiön seinä on ollut alunperin vanhimman rakennuksen ulkoseinä.
3. Talosta löytyy myös vanhoja kakluuneja.

VILLA LINNEA
Norrtullsvägen 9

Huset som renoverats till ett hem för en trebarnsfamilj har utvidgats i fem olika skeden. Den norra delen är äldst, av stockarna att döma från 1700-talet. När man rev golvet i köket hittade man ett mynt från 1802. I den bräd-fodrade södra delen hittades en tidning från 1886 bakom tapeten. Verandan intill byggdes 1929 och över våningen byggdes 1936. Om familjens olika renoveringsskeden kan man läsa på bloggen <http://villalinea.ratata.fi/blogg/>

Paluu lapsuuden kotiin

11 Villa Linnea
Pohjoinen tulltie 9

■ Villa Linnea, Salmisen kolmilapsisen perheen kodiksi remontoitua ”tilkkutäkki”-talona, on rakennettu viidessä vaiheessa.

Vanhin pohjoinen osa on hirsistä päätellen 1700-luvulta. Keittiösuojuuden lattiaa puretaessa löytyi 1802 lyöty raha. Eteläisen kadunpuoleisen lautaosuuden tapettien alla oli 1886-luvun sanoma-lehtiä. Sen viereinen pihan-

puolen kuitilaajennus toteutettiin 1929 ja talon toinen kerros rakennettiin 1936.

- Ryhdymme lapsuuden-kotini remonttiin, koska tarvitsemme isomman talon ja vanhempani halusivat muuttaa pienempään asuntoon, Susanne Salminen kertoo.

Remontti on kestänyt suunnittelun alkamisesta 2 vuotta ja on vielä yläkerran kohdalta osin kesken.

- Muutimme tänne kesällä ja nyt tuntuu jo melko hyväältä, vaikka arki on vielä aikaisista kaaosta, Susanne ja

Peter Salminen sanovat.

Perhe on tehnyt mittavassa remontissa itse kaiken, mi hin on pystynyt.

- Poistimme lattioista v. 1968 laitetut betonit, haisevat sahanpurut ja muovimatot. Kaivoimme pois myös hiekat, joilla perustukset oli täytetyt (n. 40m³) ja rakensimme ta-loon perinteisen rossipohjan.

Myös putket ja sähköt uu-sittiin ja talo liittyi kaukolämpöön.

Vanhajo pintoja on otettu esille mahdollisuksien mu kaan ja seinät lisäristettiin

sisäpuolelta huokoisilla kuitulevyillä.

- Maalia ja tapettia on kulu nut myös jonkin verran, sillä suurin osa pinnasta on maalattu tai tapetoitu.

Yläkerran kylmävintit on eristetty asuintiloiksi ja väli-pohjan turve-eristeet on kor-vattu ekovillalla.

Keittiössä on otettu esille vanha leivinuuni, jonka eteen on muurattu uusi valutau-tainen puuliesi. Myös kaikki märkättilat on uusittu. Sähkösauna on poistettu sisätiloiista, sen tilalle rakennettiin

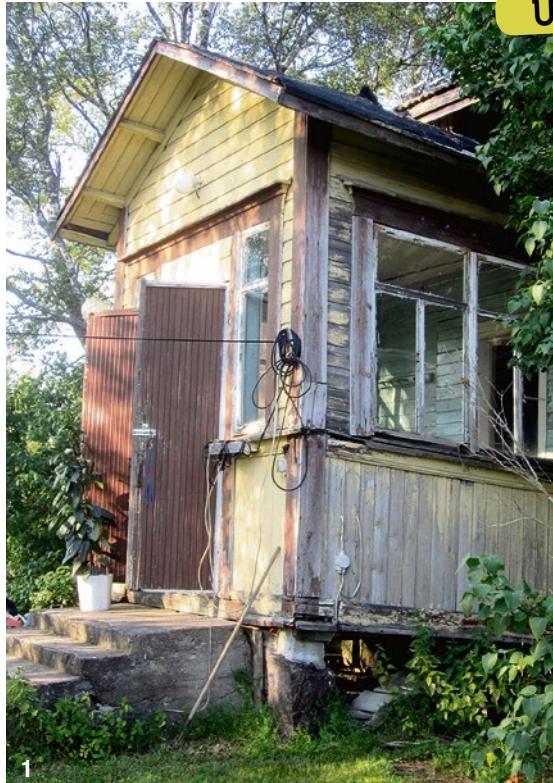
kodinhoitohuone.

- Paljon on vielä tekemätä. Kuten ulkovuorauksen lateksimaalin poisto ja talon uudelleenmaalaus, peltikaton maalaus sekä yläkerran viimeistely, Salmiset luettelevat.

Puhumattakaan itse pihasa - pihasaunan remontti, ulkorakennusten maalaus, leikkimökin viimeistely ja puutarhatyöt...

Villa Linnean remontin vaiheista kerrotaan runsain kuvin varustetussa blogissa villalinea.ratata.fi.

UUSI KOHDE!

1

2

4

VILLA WAPPU
Gislomvägen 160

Huset byggdes i början av seklet och ansågs vara rivfärdigt och obeboeligt. Rita Bergman såg i stället husets möjligheter: tre meter höga rum, två stärtliga kakelugnar, en bakugn och breda tak- och golvplankor.

Ei kaiken tarvitse olla valmista hetkessä

12 Villa Wappu Gislomintie 160

Kun oopperalaulaja Rita Bergman näki Gislomissa sijaitsevan, Villa Wapuki ristimänsä asuinkelvottomaksi ja purukuntoiseksi leimatun talon ensimmäisen kerran, se suorastaan huusi häntä luokseen.

- Nän heti sen mahdollisuudet - kolme metriä korkeat huoneet, kaksi ihanaa kakuunia, upeat ikkunat ja leivinuuni. Ja mikä sijainti jaontti!

Kaupat tehtiin heinäkuun lopulla ja Rita tarttui reip-

paasti toimeen. Muutamassa päivässä talo oli tyhjennetty vanhoista huonekaluista, patjoista, tekstiileistä, vanhoista kodinkoneista ja kaikesta ullaolle kertyneestä rojusta.

Keittiön katosta paljastui upea helmponttipaneeli, lattoilta leveää lankkuja. Kun vanhat kulahtaneet pinnat oli poistettu, alkoi maalausurakka.

- Ei kaiken tarvitse olla valmista heti. Eihän elämääkin ole ... eikä tule, hän sanoo.

Ulkokatto, kakluunien korjausmuuraus ja kuitin kunnostus odottavat vuoroaan. Vinttin rappusetkin on mietit-

tävä uudelleen. Mutta kylpyhuone on saatava aikaan nopeasti, vaikka erillinen sauna ja ulkohuussi tarjoavatkin kelpo palveluja.

Rita on vanhojen ns. "purkulalojen" kunnostamisen ammattilainen.

Hän on rempannut aikoinaan ex-puolisonsa kanssa muutaman kodin ja eron jälkeen kymmenenkunta asuntoa ja rakennusta, joista kaksi oli suuria vanhoja maalaistaloja Saksassa.

Vuonna 2009 sitten Rita kunnosti Pernajan Pitkäpäässä olleen purukuntoisen talon ihastuttavaksi kodiksi: se oli tuolloin yksi vanhojen lo-

viisalaistalojen etäkohteista.

Sitä seurasiv vuonna 2011 Malmgårdin Metsänvartijan talo, joka esittäytyy tänä vuonna uusien omistajienä kotina. Antinkylin historiallinen kartano, Storsskraps - joka siirtyi Ritan omistukseen 2012 - on sen sijaan myynnissä. Sen perustellinen kunnostaminen osoittautui yksineljälle aivan liian suureksi taloudelliseksi haasteeksi.

- Mutta sainpa pelastettua sen ja osoittettua, ettei se ollut mitenkään purukuntoinen vaan hieno, perusterve rakennus. Sitäkin voi ihastella yhtenä LWT-kohdeesta.

1. Kuistilta tuulee läpi, mutta kuisti onkin tuulikaappi.

2. Rita hurmaantui kolme metriä korkeista huoneista ja kakuuneista.

3. Leivinuuni ilahduttaa ainat

4. Maailman kauneimmat espagnoletit?

5. Hällaksessa purettin välikatto antamaan upeaa avaruutta.

6. Rita jatkoi vaaleaa linjaansa Malmgårdin Metsänvartijan talossa.

7. Antikylän kartanon pelastaminenvuosien rannion jälkeen oli hatunoston paikka.

8. Villa Wappu ennen seinien maalaamista.

2009

5

2011

6

2012

7

2013

8

"Asumisterveys saattaa jäädä energiatehokkuuden jalkoihin"

Rakennuskonservaatori FM Kati Lahtinen luennoi viime vuonna LWT:n asiantuntijaseminaarissa vanhojen talojen energiakysymyksistä. Nyt hän on koonnut ajatuksensa kirjaan *Viri ja valkee. Vanhan rakennuksen lämpö- ja energiatalous* (Lunette 2014).

Vanhojen talojen energiatehokkuus on tänä päivänä kaikkien huulilla.

- Varsinkin uusien talonomistajien kannattaa olla silti tarkkana vanhan rakennuksen energiataloutta miettiesää. Uuden kodin remonttipolite on usein kova ja painetta

rakennuksen lämmöneristävyyden parantamiseen tulee kaikkialta - lehdistä, remontifirmoista, tuttavilta ja yhä enemmän myös lainsäättäjältä. Kati sanoo.

On kuitenkin hyvä maltaa tutustua rauhassa rakennukseen ja hankkia tietoa eri tahoilta.

- Vanha rakennus on kokonaisuus. Se on paitsi energiaa kuluttava tekninen rakennelma, myös tunnelmaa, esteitä, asumisviityyttä sekä osa yhteistä rakennushistoriaamme. Se mikä voi olla säästö energiankulutukses-

sa, voi merkitä arvonlaskua tai ongelmia muualla.

Tärkeä lähtökohta on tutustua rakennuksen toimintaperiaatteeseen.

-- Rakennuksen lämpötilaoleron arviointi riippuu täysin siitä, onko kyseessä painovoimaisen ilmanvaihdon ja hengittävien rakenteiden varaan rakennettu perinteinen rakennus vai moderni höyrysulullinen, koneellisen ilmanvaihdon vaativa rakentamistapa. Esimerkki hirsirakennuksen kuuluukin vuotaa lämpöä rakenteiden läpi, se on hinta sillä että ra-

kenteet säilyvät terveinä.

Vanhan rakennuksen tunnelmaan ihastuneella asukkaalla on usein intuitiota siitä, ettei talon vanhoja siroja ikkunapuitteita tai profileiltaan viimeistettyä ulkovuorausta tulisi hävittää.

- Säilyttäminen voi olla kuitenkin vaikeaa, kun rakentamisen hallitsevin asia on nykyään energiatehokkuus. Sen jalkoihin on jäänyt jopa asumisterveys. Mahdollisuksista kompensoida rakennuksen lämmitysenergiankulutusta asumistottumuksilla puhutaan liian vähän. Entä missä

on keskustelu ekotehokkuudesta, joka huomioi muun muassa jätteentuotannon?

- On tilanteita, jolloin rakennuksen lisäeristäminen on perusteltua, mutta pääsääntöisesti vanha talo voi asua ja ylläpitää ekologisesti kestävällä tavalla ilman mittavia energiaremontteja.

- Tarkistamalla esimerkiksi perheen suihkussäkäytöltä on mahdollista saada vastavaa säästö kuin lisäeristämällä talon kaikki seinät.

Radio Queen Lovisa

13 Casa ItaliaLoviisa

Putrino ja lupaa tarjoilla kävijöille kotiseutunsa herkujen lisäksi myös minipizzoja.

Perheen pää **Fabio Putrino** on radioinsinööri, säveltäjä ja musiikin monitoimimies.

Hän on rakentanut tiiliseen piharakennukseen tänä kesänä lähetystiset aloittaneen Radio Queen Loviisan. Sitä voi kuunnella tietokoneen kautta taajuudella 106.7 myös muualla kuin Loviisassa.

Perhe oli asunut Italiassa vanhassa talossa – jossa he viettivät edelleen kesät! - mutta putoaloasuminen oli uutta.

Talon kunnostus on vasta aivan alussa, mutta Putrinit ovat ihastuneet erityisesti kahteen asiaan: ihana lämpöä hohkaaviin satavuotiaisiin pönttöuineihin ja vanhaan leivinuuniinsa.

- Se on ihanteellinen myös pizzapanistoon, sanoo **Flavia**

CASA ITALIALOVIISA

Sarvlaxgatan 9
Casaitalia, som tidigare hette Lövdahl, är byggd i början av 1900-talet. Musikingenjör, producent och kompositör Fabio Putrino köpte huset 2011 och flyttade dit med sin familj från Toscana. De vackra trädekorationerna i fönstren är ursprungliga. Huset renoveras sakta men stilla. Huset värms upp med över hundra år gamla vedeldade ugnar. RadioQueenLoviisan studion är belägen i huset.

Talon vanhat pönttöuunit ovat yli 100-vuotiaita ja toimivat edelleen erinomaisesti.

UUSI KOHDE!

Leivinuunin edessä ei ole mikroa, vaan jukebox 1960-luvulta.

Salin ikkunat ulottuvat lattiaan asti.

Japanilainen Kenzi Nito on koristemaalannut salin pönttööunin.

Makuuhuoneessa on rahtunen vanhan matkustajakodin tunnelmaa.

Makuuhuoneen hirsiseinät on sävytetty vihreiksi.

Huh, mikä urakka!

14 Helgas 1

Sibeliuskatu 6

Hassisen kaksoissisarukset tekivät kulttuuriteon pelastaessaan maineikkaan vanhan Helgaksen matkustajakodin.

Perusteellinen remontti alkoi keväällä 2008 periaatteelta syksyllä asutaan.

- Rakastuumme talon sielekkuteen, vaikkemme tienne rakentamisesta kunnostamisesta saati tapetoinnista mitään.

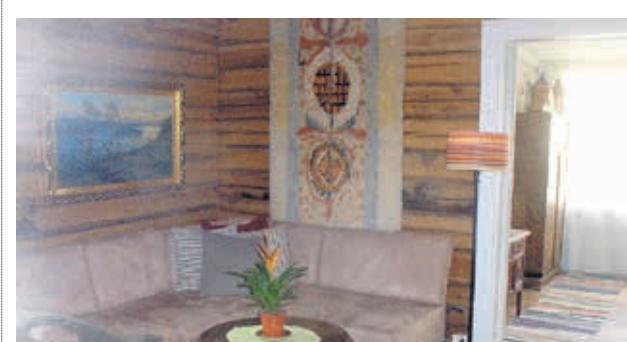
- Uurastimme taloa kunnioon lähes oman käsin ja ystävien kera, mutta oli meillä ammattilainenkin auttamassa ja neuromassa, Heli muistelee.

Aluksi oli tyhjennettävältä.

Matkustajakodin 20 he-

tekaa päätyivät hetekojen hautuumaalle, mutta monta muuta nostalgista esinettä ja jopa ratkaisua päättettiin säästää – kuten esimerkiksi puhe-linkoppi.

Muovimattojen alta paljas-tuivat upeat punahonkalatit, pinkopahvien alta komeat hirret, joista osa on jätetty näkyviin.

Olohuoneen seinä on jätetty alkuperäiselle hirrelle.

Remontin alkaessa oli jo muutettu sisään neljän lapsen, kissojen ja koiran kanssa.

- Aika kultaa muistot, mutta välillä oli kyllä melkoisen rankkaa.

- Vaikeina hetkinä näimme mielessämme halutun lopputuloksen ja se auttoi pahiman uupumuksen yli.

HELGAS 1

Sibeliusgatan 6

Tvillingstrarna Hassinen gjorde en kulturgärning då de räddade resande hemmet Helgas. Huset nyare del, tillbyggnaden som uppfördes i början av 1900-talet har renoverats till familjen Heli Hassinens hem. Bland inredningen finns även skatter i form av nostalгiska möbler från resande hemmet. Tomten ägdes tidigare av den rika köpmans- och skeppsredarsläkten Sucksdorff och deras trädgårdar brann ner i början av 1900-talet.

kotimo design®
Tuoksukynttilät
6 kpl **25€**

Bistro
Kalavuoka
valkoinen, II-laatu
Tulitikit
3 kpl **10€**

Rapujuhlat
lautaset ja kulhot
-20%

kotimo design®
Tulitikit
3 kpl **10€**

Sato-sarjan
mukit 4 kpl
II-laatu **20€**

Poikkea ostoksi Kultakeramiikan Outlettiin!

kultakeramiikka®

Kultakeramiikka OUTLET, ABC-Kuninkaantie Gammelby
Avoinna pe-su 10-20 p. 0207 940 347 www.kultakeramiikka.fi

Home & Garage
50's style
peltipurkit
peltikyltit
sisustus
karkit, teet, kahvit
nettikauppa
homeandgarage.fi
pop up shop **kiesitie 6 Pernaja** pop up shop

HERTTANEN DESIGN & DELI
herttanen.fi
design!

house doctor Nicolas Uahé
Affari Ib Laursen Lilly's Eco Clean

Sibelius ja Runeberg

15 Helgas 2
Sibeliusenkatu 6

Jos seinät osaisivat kertoa niin mitä kaikkea ne kuiskisivatkaan **Sini Hassisen** perheen korviin?

Sinin perhe asuttaa Helgaksen läntistä, jo vuonna 1800 rakennettua pienempää osaa. Talo kuului aikoinaan Sucksdorffin rikkaalle ja vieraanvaraiselle kauppiasperheelle. Yksi Loviisan suurista arkkitehtonista menetyksistä koettiin, kun perheen viereisellä tontilla sijainnut kaksikerroksinen puinen palatsi paloi 1919.

J.L. Runeberg vieraili Sinin nykyisessä kodissa toistuvasti 1840-luvulla ja lähinaapu-rustossa lapsuutensa ja nuoruutensa kesälomia vietetynyt

Jean Sibelius musisoi usein Sucksdorffin perheen kanssa. Noin vuoden 1885 paikkeilla Sibelius omisti jopa pianolle, harmonille, viululle ja sellolle säveltämänsä g-mollikvarteton Sucksdorffin perheelle. Selloäni oli kirjoittettu Israel Sucksdorffille, joka oli Jean Sibeliuksen isän serkku.

Kun remontti alkoi 2008, talon vanhalla puolella ei ollut keittiötä, kylpyhuonetta saati kunnon viemäröintia. Koska kaunista lasikuistia ei haluttu rikkota, talon keittiö sijoitettiin keskellä rakennusta. Sen ainoa ikkuna antaa kuistille.

Koti sisältää kuistin ja keittiön lisäksi suuren makuuhuoneen, olohuoneen ja kaksi nuorison huonetta.

Sini Hassisen koti on sisustettu naisellisen pehmein värein.

HELGAS 2
Sibeliusgatan 6

Sini Hassinen med familj bebör Helgas västra del, byggd år 1800. J.L.Runeberg besökte ofta huset på 1840-talet och Jean Sibelius, som tillbringade delar av sin barndom och ungdom i grannskapet musicerade ofta där tillsammans med familjen Sucksdorff.

ALMSKA HUSET
Brandensteingatan 3

Arkitekt Bertel Jung planeerde Almska huset år 1907. Huset representerar sällsynt jugendstil byggd i trä. Staden beslöt att riva huset, som var "i dåligt skick och ansågs obehörligt", men Högsby domstolen upphävde rivningsdomen 2005. Man lät fortsättningvis byggnaden förfalla, tills den såldes för det symboliska priset 2 euro till Studio Hyvätt Typpit 2011. Huset har renoverats till kultur- och konstcentrum. www.loviisantaidekeskus.fi.

Seppäläinen taiteilija

Muistatteko Muumitekstiliitit?

Oi Tove, Tove

16 Almin talo
Brandensteininkatu 3

Arkkitehti Bertel Jung suunnitteli harvinainen jugendtyylistä puurakentamista edustavan Almintalon vuonna 1907. Talo on remontoitu kulttuuri- ja taidekeskukseksi.

Tove 100 - loviisalaissittain on vallannut Almintalon ylä-

kerran: ihastuttavasta näytelystä löytyy pilapiirroksia, valokuvia, maalaauksia, Klovharua ja Muumi-tuotteita.

Alakerrassa on Ville Anderssonin töitä sekä la 30.8. Pro Artibus- valokuvatöpaja nuorille klo 11-15.

Onko täällä ketään? -näytely esittelee myös Hanna Saarikosken videotekoeksen *See Paris and Die*. www.loviisantaidekeskus.fi

BONGA SLOTT
Slottsgränd

I Bonga slott finns professor, konströr Riitta Nelimarkkas konstmuseum och ateljé. Byggnaden uppfördes i jugendstil 1904-1906, men ändrades senare till ett ståtligt slott med drag av nyklassicism och funkkis. I museet finns över 200 verk för påseende, gjorda under 30 års tid.

GAMLA APOTEKSHUSET
Alexandersgatan 8

Huvudbyggnaden byggdes efter branden i Lovisa 1863. Arkitekterna var Th. Chiewitz och F.W. Lüchow. Gårdsbyggnaderna ritades av Basilier 1862. Både ett apotek och tingsrätten har fungerat i byggnaden. Timo Raivio har sanerat byggnaden, som nästan förstördes i renoveringarna under 1970-talet: där finns nu både bostäder och affärsutrymmen. Gårdsbyggnaderna kommer nu att renoveras.

Palatsissa

17 Bongan linna
Linnakuja

Tahdotko kurkistaa vuosisadan vaihteenväriä ja muodostaa uusklassillisuuden ja funkkista myötäilevänä jykeväksi palatsiksi?

Museon puolella on nähtävissä yli 200 Riitta Nelimarkan teosta yli 30 vuoden ajalta, myymälässä on taideteilijan kirjoja, grafiikkaa ja piirroksia.

Kannattaa katsoa myös taideteilijan kotisivut sekä linnasta ja museosta kertovat videot. www.bongan.fi ja www.nelimarkka.com.

Huomio! la-su klo11-16

on muutettu myöhemmän uusklassillisuutta ja funkkista myötäileväksi jykeväksi palatsiksi.

Nelimarkan teokset istuvat hyvin vanhaan interiööriin.

Piharakennus odottaa kunnostusta.

Antiikkia, designia, taidetta.

Väri-ilottelu ja humori ovat aitoa Nelimarkkaa.

18 Gamla Apotekshuset
Aleksanterinkatu 6

Vanhan apteekin päärakennus rakennettiin 1863, arkkitehtina Th. Chiewitz ja F.W. Lüchow. Piharakennukset ovat Basilierin suunnitelmien.

Timo Raivio on saneerannut 1970-luvun remontissa lähes tuhotun arvokkainteistön uuteen loistoone: se sisältää sekä asuntoja että liiketilaat.

Pihan antiikki ja designkirppis levittää piharakennuksiin. Päärakennuksen ensimmäisessä kerroksessa voi ihailla kukkiin kessittyvä myyntitaidenäytteilyä, alakerrassa voi ihmellellä vanhoja sellejä.

Lauantaina klo 17.00 alkaa huutokauppa. Tarjolla on taidetta, designia, astioita, valaisimia, keramiikkaa ja huone-

kaluja: mm. kustavilaistylinen ruokaryhmä, 20-luvun sohvatalusto, barokkituoleja ja renessanssikaappi

Piharakennuksessa sijaitseva The Little Shrub shop tarjoilee herkkuja ja musiikkia. Lue lisää s. 38

Kaunis pergolapuutarha oli aiemmin apteekkarin yritytarha.

Kansallispukuja

19 Medborgarinstitutet
Brandensteinkatu 21

Jugendarkkitehtuuria edustava Medborgarinstitutet rakennettiin 1898 yksityiskodiksi. Sittemmin siellä on ollut verotoimisto, ruotsinkielinen lukio ja 1977 alkaen ruotsinkielinen työväenopisto.

Rakennus vaurioitui pahoin tuhopoltossa 1991, mutta korjattiin entiselleen.

LWT-viikonloppuna MI:s-sä vietetään jo perjantaina 29.8. Kansallispuvun syntymäpäivää. Ohjelmassa on Bragen pukutoimiston kanssa toteutetun kansallispukunäytelyn avajaiset, kansanmusiikkia, kantsantanssia sekä tarjoilua. Tule mukaan tuulettamaan omaa kansallispukuasi!

MI:stä löytyy lisäksi Kauhavan kangasaitan myynnipiste sekä ranskalainen

Kaunis jugendikkuna

kahvila. Tekstiilitalossa on esillä koskettelukirjoja yhteistyössä Celia-kirjaston kanssa sekä käsityökurssien tuotoksia ja pihassa on käisyötarvikkeiden kirppis. Ihanan Molla Millsin la-su työpajasta luet lisää s. 38

Su klo 15-16 Bragen pukutoimistija Eija Mendelin esitelmöi aiheesta Kläde, siden, spets.

Tuhopoltossa tuhoutunut veranta on rakennettu uudelleen.

1

2

MEDBORGAR-INSTITUTET

Brandensteinsgatan 21

Karl Hård af Segerstad planerade den dekorativa byggnaden i jugendstil 1898. Den var först ett privat hem men senare i Lovisa stads ägo först som skattebyrå och senare som en del av det svenska gymnasiet. Huset förstördes nästan helt i en brand 1991, men renoverades med pietet enligt den ursprungliga modellen. Sedan 1977 har Lovisa Svenska Medborgarinstitut fungerat här.

VILLA DEGERBY

Degerbygatan 6

Huset byggdes år 1907 och fungerar i dag som andra hem för Lovisas tidigare stadsarkitekt Aulis Tynkkynen med familj. Det planerades av stadsens dåvarande byggnadsmästare J.A. Blässar och grundrenoverades 1996-2002. Det bestod ursprungligen av tre bostäder, på sammanlagt 250 m². Gårdsbyggnaden är lika gammal som huvudbyggnaden.

Huilea hormisto

20 Villa Degerby
Degerbygatan 6

Vila Degerbyssä ihmetellään eniten toisen kerroksen komeaa, talon tulisi jätteen kokoavaa hormistoa. Se on harvinainen nähtävyys, samanlainen löytyy Kommandantintalon ylimmästä kerroksesta.

Loviisan entisen kaupunginarkkitehdin, rakennusneuvos Aulis Tynkkynen kakkoskoti on rakennettu vuonna 1907. Sen on suunnitellut kaupungin silloinen rakennusmestari J. A. Blässar. Alunperin 250-neliöisessä talossa oli kolme asuntoa.

Talossa on vuosien mittaan

tehty paljon omaa aikaansa heijastavia muutoksia. Alku-peräisiä ovat alakerran ikkunat ja suuri sisäövi.

Talo on peruskorjattu vuosina 1996-2002. Kuisti on uusi, mutta tehty samanikäisen talon purkuikkunoita hyödyntäen. Piharakennus on yhtä vanha kuin talo, siinä lienee jopa alkuperäinen ulkomalli.

Villa Degerbystä löytyy verhoiluja ja entisöintitöitä sekä perinneperennoja. Myynnissä on myös muutama isännän signeerama väitöskirja Tori ja pikkukau-punki.

1. Hillityä porvariston charmia.
2. Komea hormisto koristaa kirjastotilaan.
3. Aula on jätetty hirsiseinäiseksi.

PK
keittiöt

<div style="background-color: #ffcc00

PIHAKOHDE!

1700-LUKU!

Aikamatka eiliseen

22 Malmska Gården
Sepänkuja 10

Kestikievarina toiminut päärakennus on pystytetty vuonna 1749 - vuonna 1755 tarjolla ollut kolmen ruokalajan hyvä ateria kotikaljan kanssa maksoi vähemmän kuin jumprullinen viinaa tai kannullinen vaatimatonta olutta.

Piharakennukset ovat edelleen 1700-luvun alun mallisiaan, sillä kiinteistö säästyti

Loviisan 1855 suurpalolta.

Pohjoisen puolen korkeamassa rakennuksessa sijaitsi aitta, pitkän katon alla oli kolmen hevoset talli, kolmen lehmän navetta ja heinälato. Talonväellä ja palvelusväellä oli erilliset käymälät lantalan yläpuolella. Etelän puolella olivat paakarintupa ja vauvuliiterit ja sievä huvimaja on 1800-luvun lopulta.

Pihalla on LWT:n aika suo-

10 VUOTTA

EST. 1897

LOVIISAN WANHAT TALOT 30.-31.8

Wanha Rautakauppa mukana tapahtumassa. Tule tekemään löytöjä: Ikkunaheloja, työkaluja, ja paljon wanhan talon varaosia.

Löytöjä 10 €

www.porvoonwanharautakauppa.fi
Vanha rautatieasema | Vanha Hämeenlinnantie 5
puh. 040 707 4753

PILASTRARNA

Smedsgränd 8

Huvudbyggnadens äldsta del byggdes 1776 och huset har fått sitt namn efter dekorationerna på yttre väggen av tvåvåningsdelen av huset. Fastigheten utvidgades mot norr 1816. På gården finns även en ölstuga - en gammal smedja, som är en av Finlands äldsta träbyggnader redan från 1600-talet. Byggnaden restaurerades 1910 av den dåvarande ägaren, den kända arkitekt-konsthistorikern Gustav Strengell. Pilastrarna fungerar numera som beställningsrestaurang samt erbjuder logi. Till den vackra gårdsmiljön hör flera byggnader, som är renoverade för logi, samt en bastu och simbassäng med motström. www.degerby.com

Sampanja ja jazziakin

23 Pilasterit
Sepänkuja 8

Pilastereiden pihalta löytyy la-su samppanjabari herkkuineen ja talon sisätilat ovat ensimmäisistä kertaa auki suurelle yleisölle.

Pääärakennuksen vanhin osa on vuodelta 1776. Talo on saanut nimensä kaksiker-

roksisen osan pystyhirsien pilasteri-päälyksien muukaan. Rakennus korjattiin 1910 sen tuolloin omistaneen arkkitehti- taidehistorioitsija Gustav Strengellin johdolla, jolloin siihen yhdistettiin matala jatko-osa.

Pilasterit toimii ykkösluukan tilausravintolana. Kiinteistössä löytyy myös 23 vuodesjaa. www.degerby.com

La 30.8 Pilastereissa voi nauttia jazzista klo 12.00 -14.30. Yhtyeen soitto on tyylinäyte tulevan Porvoo Jazz Festivalin 11.9.14.9 ohjelmistosta. Lue lisää s.38

Kuvat:

1. Pilasterien sisätilat ovat myös auki.
2. Sepänpaja on 1600-luvulta.

HUOMIO kattoremonttoijat!

Teemme kaikki rakennus-
pelti- ja metallityöt
luotettavasti usean
vuosikymmenen
kokemuksella:

- kaikki profili- ja konesau-
mapeltikatot asennettuna
alusta loppuun
(purku- ja puutyöt sekä
uuden asennus)
- sadevesijärjestelmät
- kattoturvatuotteet
(lumisteet, seinä- ja
lapetikkaat ym.)
- piipunhatut ja pellitykset
- kustannusarviot ilman
veloitusta

Tiilijäljitelmä
profilipelti alk. .... **10,- /m²**
Lukkoponttipellit
(classic) alk..... **12,- /m²**

Meiltä myös kattojen
kuntotarkastukset sekä
konsultointipalvelu

Kuninkaantie 1253,
07130 Anttila
micke@hasses-smedja.com
www.hasses-smedja.com
0400 557631
Betjäning även på svenska!

PELTI & METALLI
Hasses Smedja
PLÄT & METALL

Kukkameren keskellä

23 Villa Aaltonen
Pitkäkuja 12

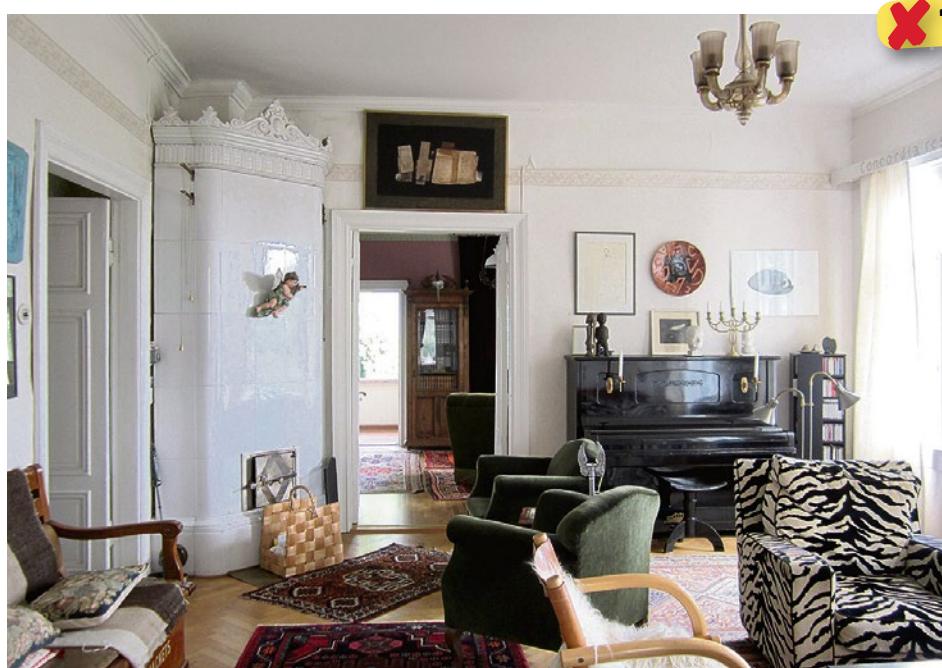
■ Muutama viikko ennen LWT-viikonloppua, hellejakson lopulla, **Sisko Hallavainio** mietti, kehääko lainkaan esitellä kuivuudesta nuupahan tanut puutarhaansa. Onneksi tuli sadetta!

Komean puutarhan keskelä kohoava Villa Aaltonen – yksi Loviisan suosituimmista nähtävyysistä! - rakennettiin 1800-luvun loppupuolella venäläisiä kylpylävieraita varten. Isäntäperhe asui tuolloin Lapinjärveltä siirrettyssä vielä vanhemmassa piharakennuksessa, jonka on kunnostettu

Villa Sorellan bead & breakfast majoitustila.

Sisko Hallavainio ja **Risto Aaltonen** ovat kunnostaneet kotiaan alun perusremontin jälkeen pikkuhiljaa. Yli 3000 neliön terassipuutarha on työstetty rikkaruoheksannosta ihastuttavaksi kukkameraksi, jonka teemaosiot laajentuvat kaiken aikaa.

Talon erikoisuksiin kuuluu arkitehdin piirtämä mehiläistalo, joskin Siskon mehiläiset asuvat nykyisin omissa pesissään puutarhan perällä. Pihalla on tarjolla monenlaisia herkuja. Talo ja puutarha ovat auki muinakin aikoina ryhmille/ Sisko Hallavainio/ 040-738 9646

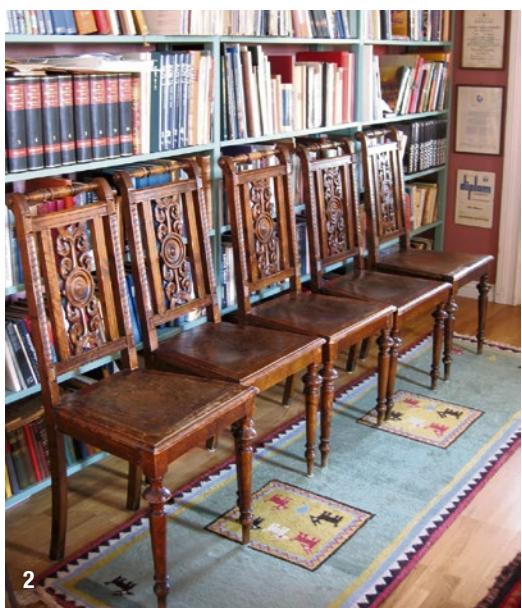

X TAIDEKOHDE!

VILLA AALTONEN

Långgränd 12
Villa Aaltonen byggdes i slutet av 1800-talet för ryska badgäster. Den ännu äldre gårdsbyggnaden som flyttats från Lapträsk har renoverats till bead & breakfast Villa Sorella. Den drygt 3000 kvadratmeter stora trädgården harrensats från ogräs och blivit ett förtjusande blomsterhav som hela tiden utökas med nya tematiska element. Till fastigheten hör även bl.a. en unik bipaviljong. Huset och trädgården öppen även på beställning för grupper/Sisko Hallavainio/040-7389646.

- Iso olohuone on viihtyisä koontumistila.
- Kirjaston kauniot tulot löytyvät paikalliselta kirppikseliltä.
- Avoimelta verannalta on näköala Loviisan lahelle.
- Puutarhassa kukkii yli 60 erilaista ruusua.

Pop-Up Ravintola
30.8–31.8.

BULEVARD KROGEN

Kuuluisaan Skanssinpuistoon avautuu pop-up ravintola kaikelle kansalle Loviisan Wanhat Talot tapahtuman aikana. Mielenkiintoisen menu, kattava juomavalikoima ja tilava puutarha. Syö hyvin ja viihdy! A-oikeudet. Avoinna 30.–31.8., la 10–18, su 10–17

CHAMPAGNE PILASTERIT

Nauti lasillinen kuplivaa ja pikkupurtavaa kaupungin kauneimmassa puutarhassa 1700-luvun kartanonmiljöössä. Champagne Pilasterit on enemmän kuin shampanjabaari. Se on elämänsä idyllisen vanhan kaupungin sydämessä. Avoinna 30.–31.8., la 10–18, su 10–17

HOTEL DEGERBY LOVIISA
www.degerby.com

RAUTANET www.rauta.net

Lämpöä ja hyvinvointia kotiin.

Uudis- ja peruskorjausrakentamiseen

Itseasennukseen

- puhallusvilla
- levyvilla

Saatavilla myös asennettuna.

Kysy Loviisan Rautakaupasta!
www.ekovilla.com

Ekovilla®
Lämmin vihreä

LOVIISAN RAUTA | LOVISA JÄRN
LOVIISAN RAUTAKAUPPA OY

Seppäläntie 53, puh. (019) 501 332, fax (019) 501 335
Avoinna arkisin/öppet vardagar 7-18, lauantaisin/lördagar 9-14
www.loviisanrautakauppa.fi

Aikakauslehdistä tuttu talo

24 Villa Hanna
Itäinen Harjutie 14

■ Useista eri sisustus- ja taolehdistä tuttu Villa Hanna viehättää vaalean sisustusyylin ihailijoita.

Rakennus löytyy Loviisan tonttikirjoista ensimmäisen kerran 1825, mutta talon materiaaleista ja rakennusavaintoista päätellessen perusrunko on pystytetty jo 1700-luvun puolella - se ilmenee vanhojen hirsien tuuliitoksista ja käsin taotuista nauloista.

Talon alkuperäinen keittiö tuhoutui toisen maailmanso-

dan pommituksissa ja rakenettiin uudelleen lautapohjaisena.

Pohjoismaisen selkeästi sisustetun ja monia mielekiintoisia yksityiskohtia tarjoavan talon vintille on remontoitu makuutilat ja avara tv-huone - vierailijat kipuavat sinne ulkoportaita. Huomattaa myös yläkertaan johtavat tilaa säätävät erikoisportaat!

1. Takan viereiset erikoisportaat säätävät tilaa.
2. Villa Hannan sisustus on tarkoin harkittua.

1700-LUKU!

VILLA HANNA
Östra Åvägen 14
Villa Hanna nämnas i tomtböckerna första gången år 1825, men av husets byggnadsmaterial och -sätt att döma har stommen uppförts redan på 1700-talet. Gränsen mellan den gamla och den nya stommen syns tydligt. Det ursprungliga köket förstördes under andra världskrigets bombningar.

VILLA FENIX
Drottninggatan 10

Huset som byggdes redan i början av 1800-talet ägdes till en början av Kejsarliga Alexander Universitetet i Finland, sedermera Helsingfors Universitet. Det har funnit sju separata gårdsbyggnader på tomten, varav bagarstugan, byggd 1852 och senare förförd, fortfarande finns kvar. Enligt tomtböckerna har huset även ägts av urmakarmästare A. Rubin. Man har litet i gången renoverat huset och i den ena gaveln, där det tidigare fanns en underklädsaffär, har nu husets värdinna sin bokföringsbyrå.

UUSI KOHDE!

Tauon jälkeen

25 Villa Fenix
Kuningattarentie 10

■ Villa Fenix piti muutaman vuoden lepotauon, minkä aikana alakerta remontoitiin valmiiksi.

Jo 1800-luvun alkupuolella rakennetun talon ensimmäinen omistaja oli Keisarillinen Aleksanterin Yliopisto Suomessa, sittemmin Helsingin yliopisto.

Tontilla on ollut seitsemän eri piharakennusta, joista mm. 1852 rakennettu levintupa on edelleen jäljellä, joskin uusittuna. Tonttikirjojen mukaan talon on omistanut muun muassa mestarikelloseppä A. Rubin.

Muutama vanha piharakennus on edelleen jäljellä.

Taloa on kunnostettu pikku hiljaan. Sen toisessa päässä, entisen liivikaupan tilalla, sijaitsee emännän tilitoimisto.

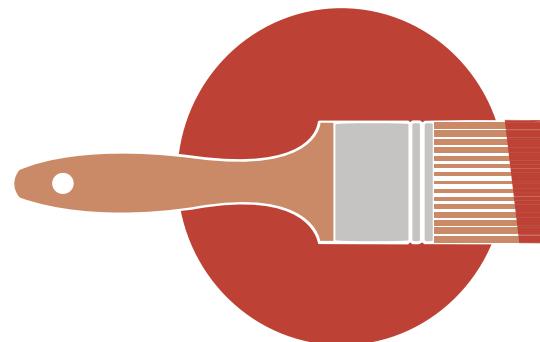

PERINNEMAALIEN ERIKOISLIKE

Laajasta valikoimastamme löydätte muiden muassa perinteiset pellavaöljymaalit, lakat, öljyt, ohenteet ja pigmentit kaikkeen maalaamiseen.

KYMIN PALOKÄRKI | PORVOO

P. 010 3212 860 | WWW.KYMINPALOKARKI.FI

Hyvin ja huolella, perinteitä kunnioittaen

UUSTAAS Oy

MAALAUSLIIKE

📞 050 326 6515 www.uustaas.fi

Maalauslikkeemme toteuttaa erilaisia rakennusten sisä- ja ulkopuolisia sekä rakennusosien ja kalusteiden pintakäsittelytöitä perinteisin pintakäsittelyainein ja -materiaalein.

Teemme myös kattojen ja seinien pinkopahvitustöitä sekä kaikenlaisia paperointi- ja tapointitöitä.

Lumoava eilinen

26 Smirnoffin talo
Kuningattarenkatu 6

■ Smirnoffin talona tunnetun kiinteistön nykyisen omistaajan esivanhemmat yhdistivät 1800-luvun alussa kymmenkunta erillistä rakennusta suureksi L-kirjaimen muotoiseksi kokonaisuudeksi.

Kun valtioneuvoksettar Smirnoff päätti tehdä 1800-luvun loppupuolella perintötalostaan kesähuvilan, hän

muutti yläkertaan ja alakerä jaettiin useaksi erillisiksi vuokra-asunnoiksi.

Museoviraston suojelema mukulakivipiha on harvoja alkuperäisessä asussaan säilyneitä 1800-luvun käsi-työläispihapiirejä. Kivinen yläalo on entinen nahkavärräjämö. Rapattu erillistalo, jonka päätä rajautuu Kuningattarenkadulle, on 1700-luvun ruotsalaisen mallin mukainen.

Ruotsin malli – päätä kadulle.
Museoviraston suojelema pihapiiri.

PIHA KOHDE!

1700-LUKU!

SMIRNOFF'S HUS

Drottninggatan 6
Det s.k. Smirnoffska husets nuvarande ägares föräder lät förena flera hus av olika format till en L-formad helhet. Den rappade delen av huset är ännu äldre än stockdelen. I slutet av 1800-talet bestämde sig statsrådinnan Smirnoff för att använda gården som sommarvila.

MUOTOKUJA

Backgränd 16
Muotokujas äldsta del är från 1700-talet. Man har senare utvidgat huset i flera etapper. Man har till största delen renoverat huset på egen hand. Renoveringen som pågått fem somrar blev mer omfattande än beräknat, då även stommen måste förregas - endast stockväggarna mot gatan och gavlarna bevarades.

LIISANTALO
Mariagatan 2 C

Huset byggdes i början av 1800-talet. Det hade redan förklarats obeboeligt, men de nya ägarna har med respekt för traditionerna på egen hand renoverat huset till ett charmerande konstnärshem. Man har så långt som möjligt använt återvinningsmaterial. Tapeterna är handmålade. Skomakar-mästarens gamla stall är numera ett förtusande kafé - Tuhanen tuskan kahvila. Den stenbelagda innergården är ett fantastiskt exempel på hur också en liten gård kan bli en underbar trädgård. www.liisantalo.fi

Nuketkin hymyilevät

27 Muotokuja
Mäkiuja 16

■ Osin 1800-luvulla rakennettua Mäkiujan taloa on kunnostettu pieteellä ja pääosin oman käsin viiden kesän ajan.

Remontti oli odotettua suurempi, sillä runkorakenteetkin oli uusittava. Vain katuosuuden ja päätyjen hirsiseinät saivat jäädä.

Pihanpuoleinen 1920 rakennettu osuus talosta - joka vanhin osa on 1700-luvun mukainen savupirtti! - meni kokonaan uusiksi..

Kaksilapsisen perheen koti on sisustettu skandinaavisen tyylin mukaan vaaleaksi ja moderniksi, luonnonväristä

Ruokasalin kauniit tuolit ovat isän-nän, puuartsaani Patrick Hellsteinin ja hänen isänsä valmistamat.

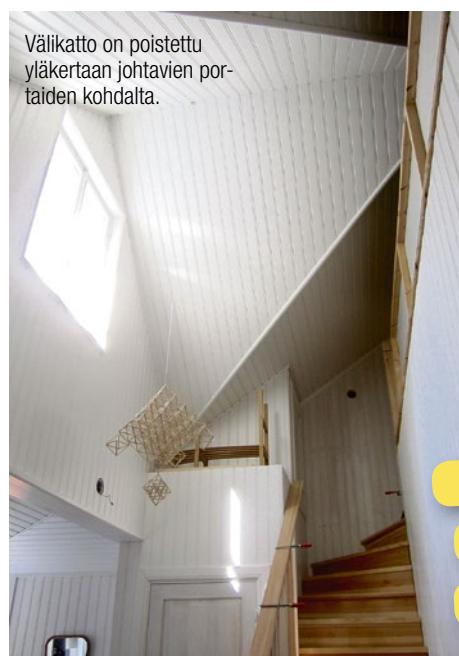

puuta suoisten – muutama vanha huonekalu pilkkuna i:n päällä.

Kymmenen vuotta tekstillä itäilijana työskennellyt **Anna Huhta** on toteuttanut

talon valmistuttua haaveensa ja perustanut omia tuotteitaan myyvän nettikaupan. Niinpä Muotokujalla on esillä myös hymyileviä Loviisa-nukkeja. www.muotokuja.com

Välikkato on poistettu yläkertaan johtavien portaiden kohdalta.

UUSI KOHDE!
1700-LUKU!
X TAIDEKOHDE!

Taiteilijan koti

28 Liisan talo
Mariankatu 2 C

■ 1800-luvun alussa rakennettu talo on kunnostettu oman käsin ja perinteitä kunnioittaen asumiskiellossa olleesta rähjästä hurmaavaksi taiteilijakodiksi.

Lähes kaikki on tehty itse, kierrätysmateriaaleja hyväksi käyttäen - muun muassa tapetit ovat käsin maalatut.

Suutarimestarin entiseen talliin on rakentunut osin saviseinäinen maankuulu Tuhanen tuskan kahvila. www.liisantalo.fi

- Liisantalo on täynnä Taisto Huttusen maalauskia ja veistoksia.
- Makuuhuoneen rauhallista tunnelmaa.

LAURA ASHLEY

PORVOO

KAIKKI TAPETIT
ELOKUUN AJAN

-15%

SYKSYN UUTUUSTAPETTI
Summer Palace Cranberry

Ma/Män suljettu/stängd, ti-pe/fre 10-16,
La/Lö 10-15, (su/sö) 12-16,
Jokikatu/Ågatan 37, Porvoo Borgå
040 900 2472, anne@jaardi.fi, www.jaardi.fi

LOVIISAN TAIDEKESKUksen TUKIYHDISTYS RY

STÖDFÖRENINGEN FÖR LOVISA KONSTCENTRUM RF

Loviisan taidekeskus Almintalo
Lovisa konstcentrum Almska Gården
Avoinna/Öppet 30.-31.8. klo/kl. 10-17

Brandensteininkatu 3 Brandensteinsgatan 3. Puh./tel. 044 710 9375
lovisantaidekeskus@gmail.com
www.lovisantaidekeskus.fi - www.lovisakonstcentrum.fi

Näyttelyt 7.9. saakka
Utställningar fram till 7.9.

Tove 100 Loviisalaisittain
Tove 100 på Lovisavis

Ville Andersson:
My Little Empire

Tapahtumat / Evenemang: kts. sivu 39 / se sidan 39

Sopusointua

29 Auringon puolella
Mariankatu 2 B

■ Jo 1800-luvun alkupuolella rakennettu suutarimestarin talo oli vuonna 2005 karseasa kunnossa.

Kolmeksi asunnoksi jae-tussa talossa ei ollut viemäriä, ulkovessan tyhjennys toimi painovoimaisesti ämpä-riillä, seinässä oli reikä ja talo kaipasi kipeästi kengitystä ja utta kattoa.

Udet omistajat antoivat talolle uuden elämän.

Remontin alkuvaiheet on ikuistettu kirjaan nimeltä *Auringon puolella - jaettujen ajattusten talo* (Topos 2006) ja talon "keskeneräisyyden sie-tämisfilosofiasta" on tehty useita televisio- ja radio-oh-

jelmia. www.topos.fi. Perusteellisessa remontissa rotisko muuttui viehättäväksi kodiksi.

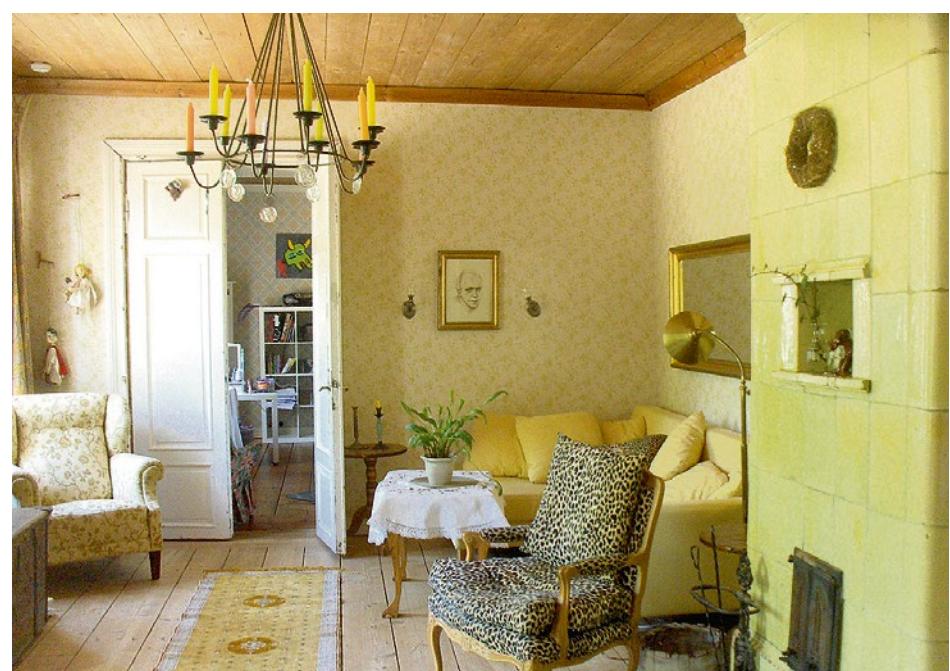
- Mikä on kodin, elämän näyttämön, tehtävä - siel-lähän koetaan ilot ja surut, naurut ja itkut, lämpö ja kyl-myyskin? Talon samoin kuin ihmisen tärkein ominaisuus on löytää sopusointu itsensä ja ympäristönsä kanssa. On seis-tävä tukevasti omalla perus-tallaan, omalla kivijalallaan.

- Elämä samoin kuin van-hassa talossa asuminen on jatkuvaa keskeneräisyyden sietämistä. Sen oivaltaminen vapauttaa. Mikään ei tule koskaan valmiaksi, mutta odottamisessa on oma viehää-tyksensä, valt. tri Inga Peuna ja NLP-terapeutti Risto Ran-ta filosofoivat.

AURINGON PUOLELLA
Mariagatan 2 B

Huset är byggt i början av 1800-talet, och var år 2005 i så eländigt skick att besökarna frågade sig hur det alls skulle gå att göra nånting åt det. Efter en grundlig renovering blev huset ett förtjusande hem och på den lilla innergården har man skapat en trädgårdspärla som smeker både syn- och smaknerven. Det har skrivits en bok om renoveringens olika skeden som heter *Auringon puolella - jaettujen ajattusten talo* (Topos 2006). www.topos.fi.

Vanha keltainen kaakeliuuni on määäränyt olohuoneen lämpöiset värisävyt.

Lämmin tunnelma

30 Pitkänpöydäntalo
Mariankatu 7

■ 1856 rakennetussa Pitkänpöydäntalossa oli aikoinaan kolme erillistä asuntoa, jotka yhdistettiin jo ennen nykyisiä omistajia yhdeksi kokonaisuudeksi.

Parikymmentä vuotta Pitkänpöydäntaloa isännöinty opettajapariskunta Kaisa ja Tuomo Korppola ovat korjailleet pikku hiljaa 1980-luvun moderniin remonttiajatuksen epäonnistuneita ratkaisuja oikeapoppisen perinnerakentamisen puiteissa ja Museoviraston ohjeiden mukaisesti.

- Ensin yläpohja, sitten alapohja. Hitaus voi olla myös siunaus - ei tule tehtyä häätiöitä ja myöhempin ehkä

Uusia huonekaluja ilmaantuu lähiinä sukuperintöjen kautta.

vääraksi osoittautuvia ratkaisuja, Kaisa Korppola sanoo.

Talossa on keskitytty puulämmitykseen, ilmalämpöpumpun avustuksella.

Muutama vuosi sitten rakennettu avara talvikylmäläsikuiti kruunaa talon.

PITKÄNPÖYDÄNTALO
Mariagatan 7

Huset byggdes 1856 och bestod ursprungligen av tre lägenheter. Det unga lärarparet som köpte huset 1993 har litet i gängen renoverat huset och tagit itu med de misslyckade lösningar som gjorts i samband med moderniseringar på 1980-talet. Renoveringarna har gjorts i enlighet med principerna för god byggnadsvård och Museiverkets direktiv. Verandan har nu blivit deras favoritplats. Huset värms huvudsakligen med ved och därtill har man installerat en luftvärmepump.

TRÄDGÅRDSGATAN
36 A

Trädgårdsgatan 36 A
Det på 1700-talet byggda huset hade länge stått obebott, då den nuvarande ägaren köpte tomten. Fasaden som är skyddad av museiverket är oförändrad, men inomhus har man renoverat huset till att motsvara nutida boende. Husets bakre del av bräder har rivits och har fått ge vika för ett nybygge som stilmässigt passar till den historiska delen.

1700-LUKU!

31 Puutarhakatu 36
Puutarhakatu 36

■ Suolatorin varrella sijaitsevan, harjun rinteessä näköltäneen vedettömän ja vierimäritön 1700-luvun talon

uudet omistajat alkoivat kunnostaa rakennusta 2011.

Tänä vuonna remontti on saatettu loppuun varsinkin ratkaisuin.

Museoviraston suojelema hirsinen fasadiosuuus oli kunnostettavissa, mutta taaem-

pana oleva lautainen uudisrakennus oli niin huonokuntoinen, että se oli purettava. Niinpä vanha talo 3, 4 metrin korkuisine huoneineen yhdistyy väliltä kautta kokonaan uuteen moderniin mukavuusosioon, jonkeen on sijoitet-

tu suuri keittiö, kylpyhuone, sauna, wc ja kodinhoitolat. Merinäköalan omaavat olohuone ja makuuhuone sijaitsevat vanhassa osuudessa.

Kannattaa kiivetä talon viereisiä portaita Mäkkijalle katsomaan rakennusta sen

yläpuolesta.

Harjuun kaivautuneen uuden osion katto nousee vain jonkin verran ajotien yläpuolelle. Siinä olevat ikkunat puolestaan antavat ihanaa luonnonvaloa korkealle keittiölle. Saunan ja kylpyhuoneen kattona toimii laakea betoniterassi/autopaikka.

Usi sisääntulo on raivattu talon etupuolelle, puutarhan halki.

1. Keittiö saa lisää luonnonvaloa Mäkkijan terassin kautta.

2. Korkeaa olohuonetta hallitsee vanha kakluuni.

3. Harjuun kaivaantuneen mu-kavuusosion katto kohoaa vain jonkin verran Mäkkijan ajotien yläpuolelle. Terassi/autopaikalta aukeaa ikkuna keittiöön.

Onko täällä ketään? - Nykytaidet

Nyt on Loviisassa ainutlaatuinen mahdollisuus suunnistaa ja etsiä taidearteita: Loviisan Onko täällä ketään? - nykytaidenäyttely on esillä vain ja ainoastaan Loviisan Wanhat Talot - viikonloppuna 30.8. - 31.8. 2014.

Lovissa, yli 20 taiteilijaa käsittävässä näyttelyssä on esillä uusinta ja kiinnostavinta suomalaisista nykytaidetta ripoteltuna kaupungille: avoimiin historiallisiiin, koteihin ja julkisiin tiloihin.

Loviisa Contemporary ry. järjestää ja tuottaa näyttelyn kuvataiteilija **Kati Ropian** kuratoimana yhteistyössä Loviisan Wanhat Talot ry:n kanssa.

Taide on seikkailua

Kävijä saa kartan - joko viereisen siiven kartan tai taidenäytelyn päämajalla (Itäinen Tullikatu 10) myytävän Taidearrekartan - jonka avulla voi suunustaa taiteen äärelle.

Taide ON seikkailua, ja tulivuori Loviisan läntisessä liikenneympyrässä on vastikään lovissaistuneen **Pia Sirenin** teos VULCANO.

Näyttelyn nimi Onko täällä ketään? juontaa juurensa teosten sijoituspaikoista, kodeista.

Loviisassa on tavallista, että ihmiset eivät luki se oviaan. Vieras saattaa tulla auki olevasta ovesta tyhjään kotiin ja huuhilla itsekseen, ennen kuin ymmärtää, ettei ketään ole paikalla.

Välillä talven pitkinä kuukausina pikkuinen Loviisa on usein niin aution tuntuinen, että sama kysymys tulee väistämättä mieleen myös julkisilla paikoilla.

Kysymys laajenee koskemaan myös moraalja ja etiikkaa - ihmisten välinpitämättömyys toisiaan ja ympäristöään kohaan herättää usein saman kysymyksen: Onko täällä ketään?

Simpanssi ja sukumuotokuvat

Kun Onko täällä ketään? - näyttelyssä (www.loviisacontemporary.fi) teokset tulevat ulos valkoisista gallerioista päävänvaloon ja ihmisten ilmoille, pääsevät maalaukset, veistokset ja valokuvat harvinaiseen vuoropuhelun ympäristön kanssa.

Teos seinällä saa uusia merkityksiä vaikkapa suvun esi-isiin tai muihin yksityisiin viesteihin rinnastettuna. Yllättävä muotokuva simpanssista - saattaa todella hänkäyttää!

On kutkuttavaa nähdä, miten taide muuttaa kotia ja kaupunkia - ja esimerkiksi ihmisten käsitystä yksityisestä ja julkisesta tilasta. Nämme myös miten tila muuttaa taidetta. Etsi oma suosikkisi taidearteiden joukosta!

Videota, maalareita, teippajia

Mukaan on lupautunut hieno joukko kiinnostavimpia suomalaisia kuvataiteilijoita videotaitelijoista maalareihin ja teippajiaan mm. viime vuoden Suomen edustajat Venetsian biennalessa eli kuvataiteilijat **Antti Laitinen** (www.anttilaitinen.com) ja **Terike Haapoja** (www.terikehaapoja.net).

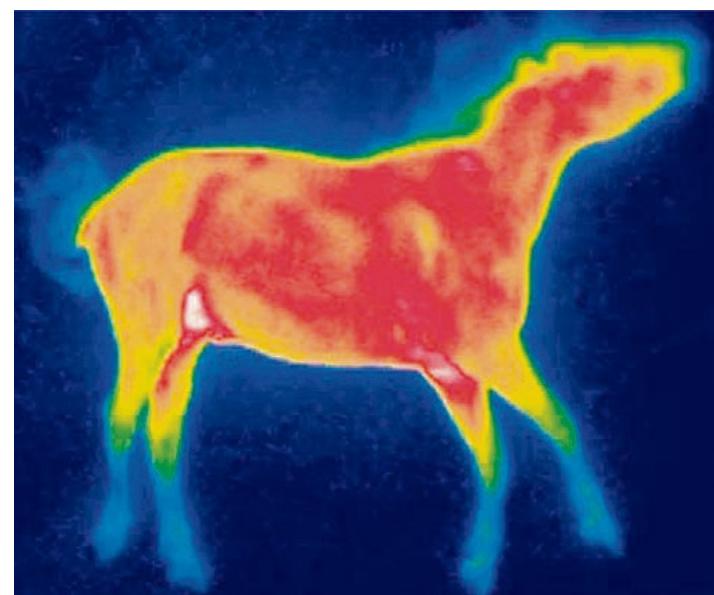
Muita taiteilijoita ovat **Perttu Saksa**, **Kimmo Ylönen**, **Mikko Kallio**, **Hanna Saarikoski**, **Ilona Valkonen**, **Frida Hultcrantz**, **Sasha Huber**, **Jenni Rope**, **Jari Silomäki**, **Katja Tukiainen**, **Olli Mäntere**, **Matti Hagelberg**, **Riku Mäkinen**, **Janne Lehtinen**, **Pia Siren**, **Maiju Salmenkivi** ja **Niina Räty**.

Lokakuun tullen näyttely saa vielä pienien satelliittiin: Kati Ropian ja **Kimmo Ylösen** Puu-animaatio valaisee silloin Loviisan toria.

Lue lisää näyttelystä ja sen taiteilijoista nettisivuiltamme www.loviisacontemporary.fi, sivut toimivat näyttelykatalogina!

Kotkalainen kuvanveistäjä Olli Mäntere ripustaa kolmiosaista popcorneksikin kutsuttua "Biologin painajainen" - nimistä marmoriteostaan Casa Benitaliassa Haravankyläntie 9.

Löydä oma

Terike Haapoja 'videoteos (kestetään pina) Ajurintalon

Katja Tukiainen "Aktivistit", pieni suurissa paikoissa Teokset ympäri Wanhassa kaup

Ilona Valkonen: viisa (2013). Lopporayn toimistot

Frida Hultcrantz: Look at me! öljy Antinkylän kartta

detta Loviisan vanhoissa taloissa

Jenni Rope: Löydökset 2012, Villa Kuhlefelt.

Kuvataiteilija Antti Laitinen rakensi itselleen kaarnasta veneen ja seilasi sillä Porkkalanniemestä Tallinnan edustalle. Video Antinkylän kartanossa kertoo mitä tapahtui.t

Sasha Huberin "Birch oil" Niitit pellavakankaalla, villa, puu. Vanha Viinatorni

ONKO TÄÄLLÄ KETÄÄN? FINNS NÅGON HÄR? X TAIDEKOHTEET

1. Ilona Valkonen, Riku Mäkinen

Loviisa Contemporary:n toimisto: Itäinen Tullikatu 10. "Loviisa-Monrepos"/ monosainen maalausinstallaatio, joka panoraamana kiertää katsojaa - akryyli- ja kanannuatempera, öljy ja alkydi kankaalla sekä vajjerilukkoja, puuta ja naruja. Sisääntulossa Riku Mäkinen teippi-kollaasi.

TAIDE TALOISSA:

2. Niclas Warius Wanha Kauppa, Itäinen Tullikatu 20 /valokuva

3. Katja Tukiainen "Aktivistit"-teokset ympäri kaupunkia + Wanha Kauppa, Itäinen Tullikatu 20 /lasi-kuituveistoksia

4. Sasha Huber Vanha Viinatorni, Karttuhuoneenkatu 2/ "Birch Oil" /51 x 114 cm, niitit pellavakankaalla, villa, puu

5. Jenni Rope Kuhlefeltin talo, Kuhlefeltinkatu 9. "Löydöksiä" /maalattuja puuveistoksia

6. Jari Silomäki Villa Aaltonen, Pitkäkuja 12 /valokuvia

9. Jasmin Anoschkin Pitkän-pöydäntalo, Mariankatu 7 "Baby Bunny" /puuveistos

10. Anne Yli-Ikkälä Muotokuja, Mäkituuli 16 "Tuulen muotoinen" /valokuvia

11. Niina Räty Vackerbacka, Puutarhakatu 34 A /öljymaalauus kankaalle

12. Terike Haapoja Ajurintalo, Puutarhakatu 32, "Entropia" /videoteos

13. Aki-Pekka Sinikoski

Ringströms gård, Puutarhakatu 31 Aki-Pekka Sinikoski/ Ghosts watching over me, valokuva

14. Maiju Salmenkivi Riemumais-teritalo, /öljymaalauus

15. Olli Mantere - Casa Benitalia/ Haravankyläntie 9/ "Biologin painajainen", Carrara marmori, vajjeri

16. Antti Laitinen" Barn Boat/ video; Frida Hultscrantz/; Mikko Kallio/kollaaseja- Antinkylän kartano (Storskapis), Eteläinen Rauhalantie 2

17. Perttu Saksa Smeds Hemman, Fantsnäsintie 95, "Nimetön, sarjasta Echo" /(2012) Valokuva Diasecille, jalopuukehys, 50 x 65 cm

MUUT PAIKAT JA ESITYKSET:

7. Janne Lehtinen "Where the earth ends" (valokuvia); Santeri Tuori: Muotokuva/ videoteos ; Matti Hagelberg "Läskimooeses" nurkka (sarjakuvia), Hanna Saarikoski

(suurikokoisia akvareleja): Aleksanterin taldeviitti, Aleksanterinkatu 8

8. Hanna Saarikoski Almintalo, Brandesteininkatu 3/ "See Paris and die" / videoteos

19. Taidepiiknik Kappelin puisto lauantaina klo 15, ormat evää! En-nustuksia, soittoa, laulua!

20. Tellervo Kalleinen, Oliver Kochta-Kalleinen: Valituskuoro. Esitykset ympäri kaupunkia la ja su. La: Klo 15 Suolatorilla, klo 13 Kappelin puistossa.

18. Pia Siren Vulcano-teos Loviisan läntisessä liikenneympyrässä 29.8.-31.8.

TULEVIA ESITYKSIÄ:

Kati Rapia & Kimmo Ylönen: Puu-animaatio 25.10.-1.11. 2014 Loviisan torilla.

VALITUSKUORO JA TAIDEPIKNIK KAPPELIN PUISTOSSA

Saamme Loviisan kaduille myös juuri Fennica-palkinnon voittaneiden Tellerovo Kalleisen ja Oliver Kochta-Kalleisen kuuluisan "Valituskuoron" lovissaisten musikoiden Mirella Pendolin-Katzin ja Kalle Katzin johtaman! (www.complaintschoir.org).

Esitystä varten on kerätty yleismaailmaliisten valitusten lisäksi nimemäonaan lovissaisten valitusten. Tulkaa kuuntelemaan ja nauttimaan!

VALITUSKUORON ESITYKSET:

30.8.lauantai, klo 15 Aleksanterin piha, klo 13 Kappelin puisto. 31.8 sunnuntai alkaen klo 12 – Loviisan Wanhat talot Kappelin puiston taidepiiknikissä 30.8 alkaen 15 tapaamisia, ennustuksia, soittoa, laulua. Omat evää!

Valituskuoro valmistautuu valittamaan Kappelin puiston harjoituksissa.

INFO:

www.loviisaccontemporary.fi

Avoinna: la-su 10-17

Liput: Talot 15 e (Loviisan Wanhat Talot -pääsymaksu). Gallerian (Itäinen Tullikatu 10), Aleksanterin taldeviitille, Almin taloon ja esityksiin vapaa pääsy. Lippuja Wanhat Talot- lipunmyyntipisteistä ja gallerialtamme.

Yhteystiedot: kati.rapia@gmail.com, gsm 040-5374499

Vanhempien korkeakattoinen makuuhuone on vihdoinkin valmis.

Osa eteläisen rakennuksen tulevasta työtilasta raottaa tylliään.

Lastenhuoneen sängyt tulivat vastaan Loviisan Suurkirppiksellä.

VACKERBACKA

Trädgårdsgatan 34

Det enda huset i Lovisa med inkörspart i mitten är byggt på 1700- och 1800-talen. I de 9 byggnaderna som finns på tomtens har det bott männskor allt från skeppare till lös. Taket hade läckt på många ställen och försakat stora skador. Familjen Karvonen började med att förnya taket och renovera den äldre delen av huset. De har som mål att den unika byggnaden skall omfatta ett arbetsrum/affärsutrymme för värdinnan som är textilkonstruktör, samt framför allt ett fungerande hem för familjen på sex personer.

Ihminen tarvitsee kauneutta

1700-LUKU!

X TAIDEKOHDE!

32 Vackerbacka

Puutarhakatu 34

■ Vackerbacka, Loviisan ainoa porttitalo Suolatorin varrella, on rakennettu 1700-1800-luvuilla. Rinnentontilla on sijainnut aiemmin jopa 9 rakennusta, joissa on asunut lukuisia perheitä laivureista luoteiseihin.

Tekstiilitaitelija **Tina** ja ohjelmistoarkkitehti **Juha Karvonen** alkoivat Vackerbackan mittavan kunnostustyön 2011.

He ovat tehneet taloon perusteellisen täysremontin, jossa jouduttiin purkamaan kauan vuotaneen katon lahottamalla seinäkin.

Koko talo revittiin hirrelle, kaikki lattiat purettiin. Lattioiden alla oli vähintäänkin metrinäinen roskakerros kaikkea mahdollista: purua, silppua, roskaa, kenkiä, kotieläinten luita.

Savupiiput ja uunit olivat niin huonokuntoiset, että ne

Esikoispoika on valinnut pesäkseen 1600-luvun tylin mukaisen uunin pankon.

oli purettava – vain kaksi leivinuunia jäi jäljelle. Ja kun uusi katto oli lopulta valmis,

alkoi kodin rakentaminen. Pohjoinen rakennus on vanhempi ja sen mahtava

hella pankoinen viittaa jopa 1600-luvulle. Tämä osuuks on saatu kolmen kunnostusvuoden

Vanhaa tai uutta – kunhan on kaunista.

den kuluessa valmiaksi: itse asiassa perhe muutti sinne jo vuosi sitten.

Asuinalossa sijaitsee vanhempien makuuhuone, tilava kylpyhuone, keittiö-olohuone sekä lastenhuoneet.

Eteläinen rakennus on vie lää vaiheessa.

Sinne syntyy pikku hiljaa

tekstiilitaitelijaäidin työhuone ja liiketilat sekä lisää asuinhuoneita: perheen vanhemmat lapset alkavat olla jo teini-iässä.

Vackerbackassa viehättää sen sisustustyylin yllättävä arvaamattomuus. Tina Karvonen sekoittaa varmallta tyylitajulla vanhaa ja uutta, antiikkia ja modernia designia.

Jo ennen remontin alkua hän ripusti kattoihin kristallikruunuja.

- Ihminen tarvitsee kaunea!

Pihalla on LWT-päivinä talon tyylilin mukainen kirppis, jossa myydään poisi kaikkeita vuosien mittaan kartuttunutta ihanaa, mikä ei mahdu uuteen kotiin.

Lisäksi Vackerbackassa voi ihailla Tina Karvosen tekemää Astrid Lindgrenin *Kultasiskoni*-kirjaan perustuvan suosikkinäytelmän puvustusta.

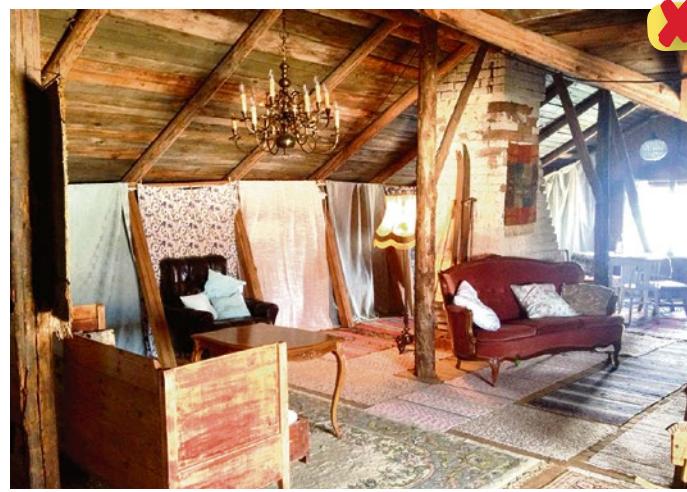
"Chillausvintti" ja tallin kuollut hevonen

33 Ajurintalo

Puutarhakatu 32

■ Alfred Lindborg -niminen vossikka-ajuri rakennutti Ajurintalon 1900-luvun alussa, rakennusmateriaalina käytettiin tontilla aiemmin seisineiden rakennusten hirsia.

Pihalta löytyy edelleen vanha hevostalli. Siellä voi ihmellä Onko täällä ketääntäidenäytely? puitteissa Suomea viime vuona Venetsian Biennalessa edustaneen Terike Haapojan videoteosta *Entropy*. Installaatiossa nähdään lämpökameran tallentamana ja luonnollisen kokonaisena hevosen ruumiin kuoleman jälkeinen jäähtyminen: lämpimimmät alueet näkyvät punaisina ja kylmimmät sinimustina. Jäähtyessään hevosen ruumiin lämpötila liukuu lämpökameran mittausalue-

Hurmaavalla chillausvintillä on satumainen tunnelma.

een ulkopuolelle – siis myös kuvallinen todiste elämän lämpimimmät alueet näkyvät punaisina ja kylmimmät sinimustina. Jäähtyessään hevosen ruumiin lämpötila liukuu lämpökameran mittausalue-

tehdä talosta oman näköisesti. Rakennus oli uinunut ruususunta yli 30 vuotta – omistajat olivat asuneet maailman toisella puolella ja vain piipahtaneet talossa silloin tällöin.

X TAIDEKOHDE!

Komea kakluuni on Gesellius- Lindgren- Saarisen käsialaa.

Töitä riitti. Ensiksi liittyi kaukolämpöön ja remontoitiin ulkorakennuksen saunaan perustilat. Myös savupiippuja ja tulisijoja kunnostettiin paloturvallisuusystä. Osa seinistä on avattu ja jätetty hirsille,

osa on saanut uudet tapetit. Erillinen yksio yhdistettiin muun talon yhteyteen. Siellä sijaitsevat vanhempien ja nuorimaisen makuuhuoneet.

Talon hurmaava "chillausvintti" on ehdoton must.

FORMANSGÅRDEN

Trädgårdsgatan 32

Droskfäraren Alfred Lindborg lät bygga Formanshuset intill Saltbodstorget i början av 1900-talet. Man använde troligen tillgodö plankor och stockar från byggnader som rivits ner på samma tomt.

Det gamla förtjsandade häststallet finns kvar på tomten. I huset har åtminstone en raksalong samt överläkarens mottagning varit belägna.

De avskilda affärstrymmena har sammanslagits med det övriga huset. Kliv upp och ta en titt på den förtjsandade vindens sommarutrymmen.

Uusia tuulia

34 Ringströms Gård
Puutarhakatu 31

■ Ringströms gård on muutunut takavuosien remonttikaaoksen jälkeen säveltäjämäuseon **Markus Fageruddin** ja taansijakoreografiopettajan **Kati Kivilahti** Fageruddin kaksityttären perheen toimivaksi kodiksi.

Väliseinien poistaminen on antanut lisää tilaa ja avaruutta on saatu myös aiemmin puunväristen seinäpaineiden ja kattojen vaaleaksi maalaamisella.

Viimeisin kunnostuskohde oli keittiön siirtyminen ruo-

kasalin tilalle. Uuden keittiön välikatto poistettiin kokonaan ja korkea katto rajautuu toiselta puolelta parveen.

Vanhempien makuuhuoneessa on myös kiintoisia ratkaisuja. Vanhaa seinää on jätetty taideteosmäisesti esille ja matalan väliseinän takana oleva nostettava pyykinkuivausteline antaa ilmaan miellyttävää kosteutta.

1. Makuuhuoneen vanha taka-seinä on kuin taideteos.
2. Aiemmin puun väriset paneliseinät on maalattu valkoisiksi
3. Keittiön poistettu välikatto antaa uutta avaruutta.

X TAIDEKOHDE!

RINGSTRÖMS GÅRD

Trädgårdsgatan 31

Efter den första tiden av skapande kaos har huset blivit ett fungerande hem för en konstnärsfamilj bestående av en kompositör och en koreograf och deras två döttrar. Mellanväggar har rivits vilket har gett rymd och ljus. De tidigare träfärgade väggpanelerna och taken har målats ljusa, vilket också bidragit till känslan av rymd.

Lapsiperhe sai tervetullutta lisätilaa

35 Villa Lilla Gula
Puutarhakatu 20

■ Kun **Rebecca ja Kristian Wahlström** saivat jo pitkään ihailemansa Puutarhakadun pikkuisen 1890 rakennetun keltaisen talon omakseen, he tuumivat, että sopo antaa tilaa, ainakin aluksi.

- Kuisti kävi ruokahuoneesta, makuuhuone olohuoneesta, pojillekin saatiani oma huone ja iso piha avarsi elämänpirriä.

- Oli tarkoitus, että taloa suurennettasiin yhdellä lisähuoneella pitkittääin, sen omien leveys- ja korkeusmittojen mittojen mukaisesti. Arkitehtimme piirrokset eivät kuitenkaan kelvanneet kaupunginarkkitehdille,

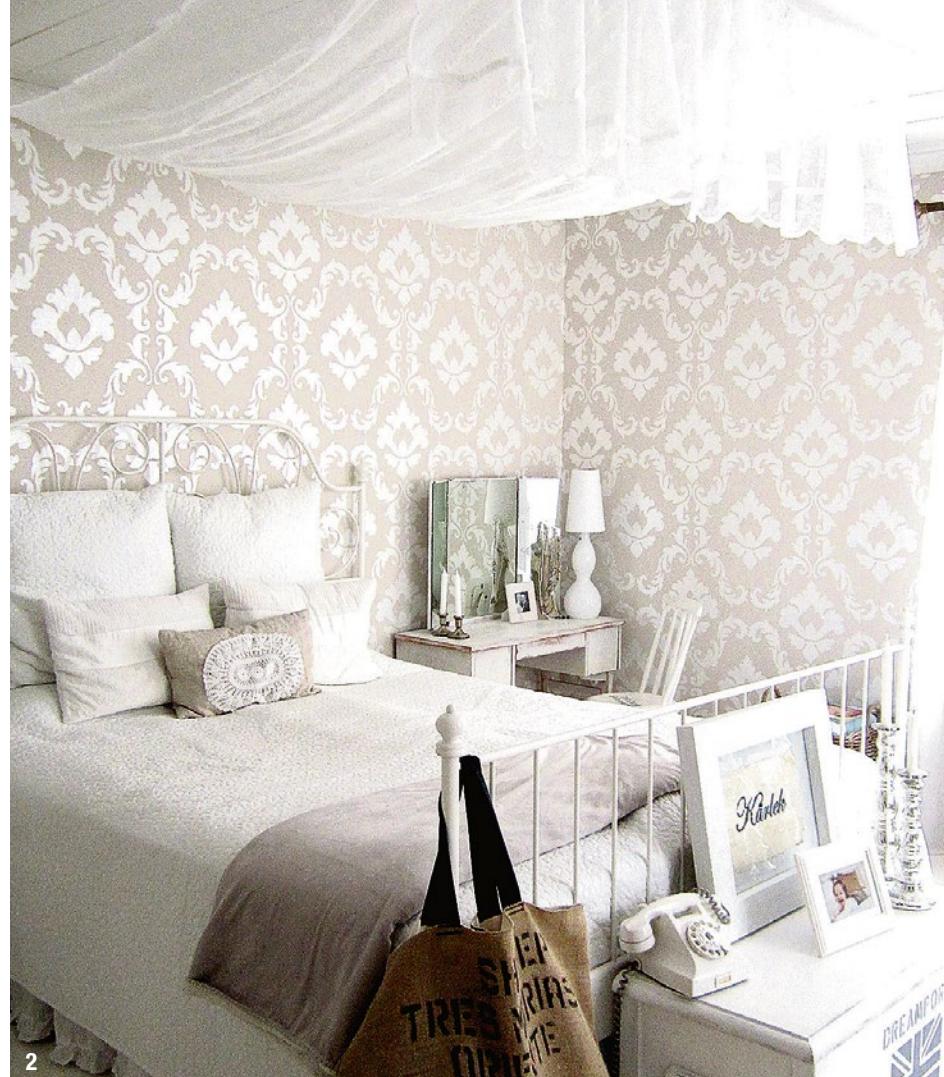
Wahlströmit sanovat.

Suunnitelun parviosuuden takia vaadittiin lisää korkeutta, joten lisärakennus sekä leveni että kasvoi alkuperäistä ajatusta korkeammaksi.

Jouluki valmistuuva lisäosuutta rakennettaessa korjattiin muutakin.

- En voi ymmärtää, miten kukaan on koskaan voinut hyväksyä 2002 remontin yhteydessä rakennetun kuistin rakennussuunnitelmaa. Sieltä puuttuivat kokonaan salaojat eikä antura ollut tarpeeksi syvällä, joten routa nosti kuistia ja vedet valuvat taloa kohden, sanoo kaivuutöistä vastannut **Torolf Nordling**.

Pihalla usean eri myyjän kirppis - myös huonekaluja! - sekä puffetti.

1. Kuistin eteen asennettiin routimisen suojailevyt.

2. Vanhempien makuuhuoneessa kukkii romantiikka.

3. Kaunis kakluuni on peräisin Loviisan vanhasta apteekista.

VILLA LILLA GULA

Trädgårdsgatan 20

Det lilla stockhuset är byggt 1890. I samband med renoveringen år 2002 utvidgades köket med en vinterbonad glasveranda. År 2012 på hösten köpte familjen Wahlström huset och 2014 har man utvidgat huset så tvåbarnsfamiljen fått mera utrymme. Den sevärda vackra kaklugnen i sov/vardagsrummet härstammar från Lovisa gamla apotek.

Merta rakastavan miehen koti

36 Dunderfeltin talo
Puutarhakatu 25

■ **Juhani Ahdin** kodin kai-kista yksityiskohdista näkee, että purjehtiva isäntä rakastaa merta.

Talon vanhimman, kadun puoleisen osan rakennusvuosi ei ole tiedossa, mutta talo on merkity kartoihin jo 1793. Keittiön puoleinen osuus on rakennettu 1860.

Nykyinen omistaja oikoi lattiat ja lämpöeristi seinät 1980-83. Taloon rakennettiin myös kaksi näyttävää uunia.

Uusin saniteettitojen osa kuistin jatkona on vuodelta 2010. Lupa heltisi ehdolla että ulkoseinien materiaali ja väritys noudattavat talon aiempaa mallia.

Iso takka on isännän suunnittelema.

Olohuoneen kirjoituspöytä on jugendia.

Poikamiehen keittiössä on iloinen värimaailma.

UUSI KOHDE!
1700-LUKU!

DUNDERFELDTS HUS

Trädgårdsgatan 25

Man vet inte exakt när den äldsta delen av huset är byggd, men byggnaden förekommer i anteckningar på kartor från 1793. Den del av huset, där köket är beläget, är byggt 1860. Den nuvarande ägaren rättade till golvytorna och isolerade väggarna 1980-83. Samtidigt gjordes även två fina ugnar. De nya sanitetsutrymmena i samband med gamla verandan byggdes 2010.

Katolta poistettiin yli 7000 kiloa pikikattoa

39 Riemumaisterin huvila
Köydenpunojankatu 9

Moni on kaivannut Riemumaisterin huvilan suulle viileällä avoverannalla istuskelua. Nyt se on jälleen mahdollista, sillä talon uudet omistajat **Päivi Mäkinen ja Aki Mattila** avaavat kotinsa ovet ensimmäistä kertaa LWT-kävijöille.

Harjun rinteessä kohoavan Riemumaisterin huvilan eteläpuoli on rakennettu 1800-luvulla ja taloa on laajennettu pohjoiseen 1902. Yläkerta on saneerattu lämpimäksi 2000-luvun alussa. Kun talo vaihtoi omistajia 2013, se liitettiin kaukolämpöön – lattiat ovat maakellarissa, salin

lattian alla. Samalla uusittiin runkovesiputki.

Iso avoveranta on saanut uuden katon, etusivun punsiskuiston lattia on suoristettu

ja kaikki lattiat ja seinät on maalattu.

Suurin urakka oli katon uusiminen kolmiorimapohjaiseksi.

Salin takaseinällä on Martan piirroksia ja talon tarinaa.

- Sieltä poistettiin ihan uskomaton määriä pikikattoa - yli 7000 kiloa! - ja samaa tavaraa meni kaatopaikalle vielä viisi kuormaa.

- Nyt koko talo on ikään kuin hengähtänyt huolenkuusta saatuaan raskaan takaan harteiltaan sanoo arkitehtiemäntä.

JUBILEUMSMAGISTERNS VILLA

Repslagarevägen 8
Jubileumsmagisterns villa reser sig under åsen och den södra delen är byggd på 1800-talet och har utvidgats mot norr 1902. Övre vänningen gjordes vinterbonad i början av 2000-talet. Huset bytte ägare 2013, var efter fjärrvärmens kopplades. Taket har renoverats 2014. De nya ägarna vill inte skynda, utan vill stilla men säkert med känsla skapa husets stämning

Mattilat eivät ole tahtoneet kiirehtiä ratkaisuissaan ja siustus on vielä kesken.

- Kuuntelemme talon henkeä ja omia tuntemuksiamme.

ISOÄIDIN HERKULLINEN
NOUTOPÖYTÄ
LWT la klo 12-17
SU klo 12-15 **VAIN 15€**
Kirppis Käsityöliike
Ulrikahovi Kuhlefeltinkatu 35
www.ulrikahovi.fi

Kaikkea kivaa kotiin!
Antique House
Porvoo
Jokikatu 22, Porvoo • Puh. 050-584 2455

Puolihinta-päivät
Koko upea CREAM mallisto
1/2 HINTAAN
Vain LWT-tapahtuman ajan!
HUOM! Pidennettyt aukiolo la 30.8. ja su 31.8.
TANGO
Kuningattarenkatu 9, Loviisa © 019-531777
Avoinna: ma-to 9-17, pe 9-18, la 9-14. www.muotitango.fi

JO 10 VUOTTA KAUNIISSA LOVIISASSA
LOVIISAN WANHAT TALOT 2014 -TAPAHTUMASSA
ANTIIKKI-MARKKINAT
Aleksanterinkatu 8, Loviisa
Vaaleanpunaisen ison 1800-luvun upean EMPIRE-TALON sisäpihalla
LA 30.8.2014 KLO 10-18
SU 31.8.2014 KLO 10-18
Useita antiikkiesineiden kauppiaita. Apteekkarin 97-v ja käsityöopettajan 70-v ison huvilan 300 neliön irtaimistoa: Isot kristallikruunut, kustavilainen ruokapöytä ja 6 tuolia, 1800-l empiresohva, aidot matot, Rosenthal astiaistot, 1800-l talonpoikaishuonekalut ja esineet, öljyväritaulut, hopeaesineitä, koruja, 100-v vanhoja postikortteja, hauskoja ja jännittäviä esineitä 1800-1900-luvulta, valtavasti liinavaatteita, pöytäliinoja 1900-luvulta, 50-60-luvun designesineitä, 1940-l nuket ja paperinuket, 1700-1800-l huonekalut ja todella paljon-paljon muuta. ASIAKASSTÄVÄLLISET HINNAT - VAPAA PÄÄSY
Aurinkoisin terveisin - SYDÄMELLISET TERVETULOA Raimo ja Satu
1800-luvun upean vaaleanpunaisen empiretalon sisäpihalla
SUOLAISTA JA KESÄISEN MAKEAA SYÖTÄVÄÄ
Lohikeittoa, kokkien lettuja, lohipiirakkia.

Palkitsevaa työtä

35 Villa Lindholm

Eteläharju 3A

Villa Lindholm sijaitsee Eteläharjulla, omassa rauhassaan kerrostalojen katveessa.

Rakennuksen tarkkaa ikää ei tiedetä, sillä se on siirretty paikalleen viime vuosisadan alussa Venäjältä.

-Toivomme, että joku osaa jonakin päivänä tunnistaa talomme kotiseudun vaikka paikin erikoisista "rullalankakoristeista", joita kuukaan ei tähän mennessä ole muistanut näheensä missään aiemmin, **Satu ja Timo Orenius** sanovat.

Kun he ostivat talonsa 2005, se oli jaettu neljäksi eriliseksi pienasunoksi.

2011 päättiin siirtyä maalampöön ja tehtiin muitakin

Villa Lindholm on asujiensa näköinen valoisa, ilmava ja mukava koti, jonka sisustuksen monet kauniit yksityiskohdat ja huonekalut kertovat Afrikassa ja Kauko-Idässä vietetyistä virkavuosista.

kunnostustöitä Etukuistin perustiloineen remontoitiin: siihen valettiin kokonaan uusia lattiapohja. Vintti rakennettiin kunnon portaat ja etukuistin ylle tuli lämmmin vieraavaraparvi. Samalla päättiin maalata myös lattiat.

- Palkitsevinta on se kaikkien

kinaisten vaivojen, ajoittain rankankin työn ja siihen työhön liittyvien ongelmien ihana unohtamisen hetki silloin, kun hommat alkavat olla valmista! Oreniukset sanovat.

Pihan kirppisteltasta löytyy mm. entisöityjä huonekaluja ja käsityötä.

Kuka tunnistaisi talon kotiseudun verannan nikkarointitylistä?

VILLA LINDHOLM

Södra Åsen 3 A

Huset är beläget på Södra Åsen intill höghusen. Man vet inte exakt hur gammalt huset är, eftersom det flyttades från Ryssland i början av 1900-talet. Villa Lindholm är det enda hus som finns kvar av byggnaderna uppe på åsen under Lovisas badhussepok. Det vackra hemmet har bestått av flera hyreslägenheter och de många vackra inredningsdetaljerna och möblerna vittnar om alla de år de nuvarande ägarna tjänstgjort i Afrika och Fjärren Östern.

VILLA EKHLOM

Kretsgången 8

Villa Ekholm har byggts i två olika skeden. Man antar att bygget påbörjats redan 1888. Den östra flygeln byggdes något senare för ryska badgäster: ett större rum för her-skapet, ett mindre för tjänarrinnans bruk. Eftersom huset under alla år varit i samma släkts ägo har det inte gjorts några större ombyggnader eller reparationer utan man har endast reparerat det nödvändigaste. Huset omges av en stor trädgård.

Naisten talo - on periytynyt äideiltä tyttärille

36 Villa Ekholm

Ympyrätie 8

Villa Ekholm on siitä harvinainen talo, että se on ollut 1800-luvun loppupuolelta alkaen saman suvun asuma ja kulkenut tyttäreltä tyttärelle nojien sukupolven ajan.

Talo on rakennettu kahdessa vaiheessa.

Perusosan eli tuvan ja keitton rakentaminen on aloitettu 1888 ja kylpylävieraille tarkoitettu idänpuoleinen lisärakennus valmistui Loviisan merikylpylän avajaisten aikaan 1800-luvun loppuvaiheissa. Sen isommassa huoneessa asui monen vuoden ajan sama venäläinen säätyleisperhe, pienemmässä heidän palvelijattarensa.

Hyväkuntoisessa talossa ei ole tarvittu mittavia kunnostustöitä vaan sitä on korjailtu tarpeen mukaan. Viemäröintikin tehtiin vasta 1969. Suuri puutarha on ehdot-

tomasti näkemisen arvoineen. Pihan valtavat omenapuut ovat yli satavuotiaita: talon nykyisen haltijan isoiso istutti ne tyttärelleen 1904 ja 1905.

Rehevä hyötypuutarha on ollut aina talon emäntien ylpeys ja sota-aikoina myös tärkeä ravinnon lähde, useammallekin perheelle.

Selkäystävälliset koholavat antavat paremman sadon kuin tasamaa ja runsaasta sadosta riittää myös **Hanne Aromaan** kolmelle lapselle, kahdeksalle lapsenlapselle ja ystäville.

Kuvat:

1. Villa Ekholmin puutarha tarjoaa kukanloistoja.

2. Ruokasalin seinät kertoo talon historiasta.

3. Hyötypuutarhan rehovyys yllättää.

Hattulan Kaakelitehdas Oy

Kotimaisia käsityönä tehtyjä

kaakeliuuneja,
korjauskaakeleita vanhoihin
uineihin ja
seinälaattoja.

Tule tapaamaan meitä
Loviisan wanhat talot -tapahtumaan
Suolatorille!

Pispalan valtatie 120, 33270 Tampere
p. 050 368 5543

www.kaakelitehdas.fi info@kaakelitehdas.fi

PIIPPUBOYS
nuohous : muuraus : massaus : putkitus

Piippuboy on savuhomien ja tulisioiden huoltoon ja korjaukseen erikoistunut paikallinen yritys.

Tavallisten nuohouspalvelujen lisäksi teemme hormien massauksia, muurausia, pinnoituksia ja putkituksia. Korjaamme myös tulisioida. Lisäksi myymme omia, perinteisesti murattuja pönttöuuneja.

Ota rohkeasti yhteyttä ja pyydä tarjous!

040 662 0002 : 046 686 4609
rafu@piippuboy.fi

NUOHOUS MUURAUS MASSAUS PUTKITUS

www.piippuboy.fi

ROSEBORG OY
PERINTEISET JA EKOLOGISET MATERIAALIT JA TARVIKEET. MYÖS VARAOSSIA.

LWT-päivillä tapaamme Suolatorilla!

www.roseborg.fi/verkkokauppa
Ruukintie 10 G, 07970 Ruotsinpyhtää
044 552 8162, vesa@roseborg.fi

Ben tarjoaa popcornia monessa muodossa

42 Casa Benitalia
Haravankyläntie 9

Casa Benitalian vaiheessa olevan kuistin katosta roikkuu Carraran marmorista veistettyjä "popcorneja" – lue lisää s. 20 – ja siksi **Beniamino Borghi** onkin päättänyt tarjoilla kävijöille maissiherkkuja – popcornpiirasta parmesanilla, popcornjääte-löö, polentaa bolognesella...

Hänen 1800-luvun lopulla rakennetun talonsa mittava remontti etenee pikkuhiljaa. Keittiö on jo työskentelykunnissa, salissa tarkenee talvel-lakin.

-Ihastuin tässä talossa aikoinaan sen vaatimattomuuteen ja aion säilyttää sen tunnelman. Viityvyys on tärkeintä, vaikkei kaikki olisikaan viimeisen päälle, italialainen tanssija- koreop-

Ben rakastaa ajan patinoimia huonekaluja.

grafi-tanssinopettaja sanoo.

Seuraavaksi ajan henkeen kuulumattomat ikkunat vahdetaan ja talo saa um-peen rakennetun julkisivusi-sääkkäynnin tilalle lasikuis-tin.

Salin seiniä koristavat Frida Hultscrantzin hylättyjen ja autoiden talojen maalaukset. Niiden välinen täytetty ikkuna avataan tulevaisuudessa.

Talon upeat hirret ovat 300 vuotta vanhoja.

Talo oli jaettu kuudeksi asunnoksi.

1700-LUKU!

X TAIDEKOHDE!

Taidetta kartanossa

43 Antinkylän kartano
Eteläinen Rauhalantie 2t

Antinkylän kartano mainitaan Storskrapiksena ensimmäisen kerran Pernajan historiassa 1696. Kartanosta Storskrapiksesta on laulettu Bellmannin epistoloissa ja se esiintyy Runar Schildtin teoksissa.

Alamäki alkoi 1910 Loviisan kaupungin omistuksessa: ensin kulkutautisai-

raalana, sitten sosiaalisessa asuntotuotannossa. Opperaalaaja **Rita Bergman** osti sen 2012 ja kaivoi rappion keskeltä esiiin perusterveen rakennuksen.

Talo oli kuitenkin yhdelle naiselle liian suuri projektti ja on nyt myynnissä.

Kartanossa on esillä Onko täällä ketään näyttelyn mie- lenkiintoisen trion Antti Laitisen, Frida Hultscrantzin ja Mikko Kallion taidetta.

CASA BENITALIA
Räfsbyvägen 9

Danskoreografen Beniamino Borghi som berikat Lovisa kulturliv blev förtjust i huset som byggdes i slutet av 1800-talet på grund av dess anspråkslighet - ingenting i huset var storslaget. Huset genomgår nu i långsam takt en grundlig renovering - väggar har avtäckts och golv har öppnats. Fönstren som inte är tidsenliga byts ut och vid huvudingången byggs en glasveranda.

ANTBY HERRGÅRD
Södra Fredsbyvägen 2
Storskrapis "possessionsgård" nämns för första gången 1696 i Pernå historia. Man vet inte exakt när gården den är byggd, det har byggts till under åren. Husets kulturarv är av stort värde: Man sjunger om Storskrapis i Bellmans visor och den nämns i Runar Schildts verk. Herrgårdens förfall började 1910 i Lovisa stads ägo: först som färsotssjukhus och sedan som socialbostäder. Det i grunden "friska" huset renoveras nu för att återfå sin forma glans.

M. PETAS RAKENNUS JA MUURAUS

Remontoidaan ja rakennetaan perustuksista vesikattoon.
Petas p. 0400 852 838

**Renkaat kuin renkaat
– 24 h päivystys –**

Kuggom - Porvoo 0400 270 515
Karjaa 0400 104 181

DÄCK-RENGAS AB

KUGGOM
p. (019) 512 188
Lapinjärventie 444

PORVOO
p. (019) 585 833
Työpajatie 15

KARJAA
p. (019) 233 599
Ensikuja 13

**HITSAUSLIIKE
M. SIRVIÖ**

- hitsaustyöt
- erikoishitsaukset
- korjaukset
- rautakennetyöt

Mauno Sirviö
0440 857 443
Seppäläntie 41
07900 Loviisa

LIN DEN
www.lindenurakointi.fi
040 838 8401

- Sähköasennukset
- Sähkösuunnitelmat
- KNX -ohjelmointi
- Ilmajohdotyöt
- Maakaapelinnot
- Kaapelauraukset

- Elinstallationer
- Elplanering
- KNX -programmering
- Luftkabelarbeten
- Jordkabelarbeten
- Kabelplogning

Sähköpätevyysluokka S1 - Elbehörighet EB1

Lindén B Ab
Östra Tullgatan 10
07900 Lovisa
beni@sulo.fi

MILLAISEN KODIN HALUAT

Voimme toteuttaa kotisi muutto- tai vesikatto-valmiina, mallistojen mukaisina sekä myös omien suunnitelmiesi pohjalta.

SOITA MINULLE, SOVITAAN TAPAAMINEN!

Jukkatalo

RAJJA WESTERLUND 040 630 7453
Mannerheiminkatu 3, Porvoo, www.jukkatalo.fi

Vuokraus on viisautta

HYDROSCAND
NOPEA LETKUPALVELU

UUTUUS
Kramer 750
KAUHAUORMAAJA

MAANSIIRTOON JA LUMITÖIHIN

Alumiini- ja
rautatelineet

AGA

RAKENNUSKONEVUOKRAAMO

KAINO MATTILA OY

www.kainomattila.fi

Teollisuuskuja 3, 07900 LOVIISA

Ma-Pe 7.30-16.30 Puh&Fax 019 533 490

Vaaleanpunaisen pikkusalongin huonekalut ovat pohjoisitalialaisista antiikkeista. Huoneen takaseinältä löytyvät kaikkien Ruotsin kuninkaiden kuvat.

Suuren salin seinällä on muun muassa Kuopion läänin maaherrana toimineen Anders Julius Ramsayn (1714-1811) sekä hänen vaimonsa Johanna Petersenin (1769-1815) muotokuvien kopiot. Kaikkien muotokuvien alkuperäisversiot ovat Espoon kartanossa.

Vanhimmat huonekalut löytyvät hirsiseinäisestä ruokasalista. Komeaa 1813 puuarkkua arvellaan Mikael Toppeliuksen maalaamaksi - se on signeerattu MT:llä. Tuoli on espanjalaisesta antiikkia parin sadan vuoden takaa.

Kummituksen kartano

44 Smeds hemma Fantasnäsintie 95

Mac Ramsay, Smeds hemmanin isäntä, toivottaa kesäkotiinsa tervetulleiksi etenkin ne, haluavat istuksella verannalla, uida messessä, syödä isännän pulled pork-hampurilaisia ja jutustella talon ja alun perin skotlantilaisten Ramsayn suvun historiasta.

Smeds hemman on rakennettu 1700-luvulla Ruotsin armeijan everstiluutnantin puustelliksi ja siirretty sitten paikoilleen: rakennus oli vuoden 1805 asiakirjojen mukaan silloin jo 25-vuotias.

Vastaavanlaisen pohjan omaavia taloja löytyy Suomesta vain kolme, joskin Smeds hemman on nytemmin vaillinainen. Piirrustuksissa näkyvät kaksi pohjoispäädyn ilmeisesti merenrannan kosteudessa lahonneutta huonetta on sahattu pois.

Mac Ramsay on kunnostanut kesäkotiaan kolmenkymmenen vuoden ajan suurella vaivalla, mutta lähes nollabudjetilla.

- En ole koskaan häpeillyt

Smeds hemman on Mac ja Tuulikki Ramsayn kesäkoti

Macin äiti Karin von Born toi sirot tuolit myötäjäisänään Stor-Sarvlaxin -kartanosta.

kurkistaa purkulavoille, joista saattaa löytyä yllättäväni hyviä rakennustarpeita.

Mac on käynyt viidet huonekalujen korjauskurssit ja kunnostanut monia kirppisiltä ja jälteavoilta löytämään kalusteita kartanon miljööseen sopiviksi.

Perintönä saatua aitoa anttiikiakin löytyy.

-Nahkapehmusteisia barokkituoleja varjellaan nauhoihin museossa: ei saa koskea. Täällä niiden päällä kipei-

Vihreä kustavilaislipasto on itse kunnostettu. Sen päällä komeilee Carl August Ramsayn (1791-1855) muotokuvan kopio.

levät lapset ja koirat - joten kunnostan niiitä aika ajoin.

Kiinnostavimpia ovat hirsiseinäisen ruokasalin Rooman kirppikseltä ostettu 1500-luvun munkinpöytä ja 1600-luvun nojatuoli sekä kaappikello, yksi niistä huonekaluista, jotka Johan Henrik Hästesko af Målagårdin vaimo maalasi mustiksi sen jälkeen, kun hänen Anjalan liittoon kuulunut miehensä oli mestattu Tukholmassa kuningas Kustaa III:n käskystä.

SMEDS HEMMAN Fantasnävägen 95,

Den första kommandanten på Svartholm, Hägerflycht, lät bygga Smeds hemman 1768 som nu bebos av Mac Ramsay. I Finland finns endast tre byggnader av samma modell som Sveriges armé överstelöjtnanter bostäder. I de ursprungliga planerna ser man den södra gaveln, som sågats bort senare. De äldsta av möblerna är från 1600-talet och har alla sin egen historia. Det stora golvvaret har tillhört Johan Henrik Hästeskos släkt, som avråttades efter upproret i Anjala: den sörjande änkan lät måla alla möbler i svart.

Ja tuki kartanossa asuu myös kummitus. Sitä ei ole nähty, mutta usea on kuullut sen.

Ihana lifestyle putiikki keskellä Loviisa

Lämpimästi tervetuloa!

RIVIERA MAISON, LEXINGTONIN sekä LINUMIN sisustus tekstilejä.

Valikoimassamme myös laadukkaat vaatemerkit kuten LEXINGTON, HUNKYDORY sekä HOLEBROOK SWEDEN.

Upeat käsintehdyt PRIMEBOOTSIT löydät myös meiltä.

LWT VIikonloppuna palvelemme teitä LA-SU klo 10.00 eteenpäin.

LOVIISAN VIEMÄRIPALVELU KY
LOVISA KLOAKSERVICE KB

★★★★★
(019) 501 631

www.karamaloo.fi
Karamaloo
AFRIKKALAISTA
KÄSITYÖTÄ
Loviisan Laivasillan
suola-aitassa.
Vaatteita, koruja, koreja,
veistoksia ja paljon muuta
kaunista.
TERVETULOA!

RESTAUROINTI PIIANPEILI

Entistä Ehompi
Satu Orenius p. 0400 832 158
Restaurointi Piianpeili
Sirkku Mannerkoski
p. 040 7459 386
Aleksanterinkatu 13 Loviisa

LWT-
viikonloppuna
**PIHA-
MYYNTI**
Villa
Lindholmissa,
Eteläharju 3A

Linum
YANKEE CANDLE
HOLBECK VENICE
REDKEN
Primebooks

Living Room
BEAUTY HOME

Loydat meidät
myös Facebookista!

Mallistojen kaikki tuotteet
tilattavissa kauttamme.

Kuningattarenkatu 9, 07900 Loviisa, puh. (019) 533 500
ti-pe 10-17, la 10-14, muina aikoina sopimuksen mukaan

- Huonekaluverhoilu
- Verhoilukankaat ja -materiaalit
- Venetyynytyt
- ym.

KITYN VERHO
omo

Verhoilijamestari
Kirsti Karinto
Nordenskiöldinkatu 23
Porvoo
P. 0400 718 993

Punainen uuni hallitsee olohuonetta.

Uudessa uskossa

A Eijas torppa
Elimäentie 74, Ahvenkoski

Eija ja Markku Keckman maalasivat ja tapetoivat torppansa uuteen uskoon juuri ennen elokuun loppua. Entinen vahva keltainen vaihtui haaveelliseen siniseen kukkaketeen.

Olohuonetta hallitsee punainen uuni. Eija haaveilee sen seuraksi keittiöön yhtä punaista jääkaappia.

Kun aiemmin Mantan torppana tunnettu, 1880 rakennettu pieni talo siirtyi televisio-

ostakin tutun puutarha-asiantuntijan, sen ympärille alkoi muodostua vuosi vuodelta laajentunut elämyspuutarha Eija's garden, jonke on erillinen pääsymaksu. Puutarha sisältää erilaisia puutarha-huoneita, erilaisin teemoin ja värityskin. Sen yhteydessä on myös puutarhamyyrmälä.

Itse torppa on toiminut aikoinaan Strömforsin ruukin työsuhdeasuntona.

Vuoden 1963 remontissa sitä nostettiin hirsien mätäneisen takia ja tuolloin siihen rakennettiin myös etuhuone ja avokisti. www.eijasgarden.fi

Ruusuverhot rajoavat vuoren kokoinen alkovi omaksi tilaksi.

EIJAS TORP
Elimäentie 74, Ahvenkoski
Det lilla huset som byggdes 1880 och tidigare kallas Mantas torp, köptes 2005 av trädgårdsexperterna Eija Keckmann (ex. Klaucke). Huset har varit tjänstebostad för Strömfors bruk. År 1963 byttes de ruttna stockarna ut, ett vindfäng och en öppen veranda byggdes. Intill huset ligger den unika upplevelseträdgården Eija's garden (separat inträdesavgift).

Ikkunaantisointia
PORVOON VANHA IKKUNA
p. 050-3369 302
mirka.halonen@gmail.com

Rakennustoimisto
ERKKI RAHKONEN OY
Puh. 0400 490 507
Jakob Forsellinkatu 8, Loviisa

Herkuttele Vaherkylässä

La 30.8. 8-18
Su 31.8. 10-18

Vitriinimme täynnä herkullisia leivonnaisia!

Noutopöydästämme
**Lohikeittoa
ja leipää 9,-**

KONDITORIA • CAFÉ
Vaherkylä

Aleksanterinkatu 2
Loviisa • 019 531 610
ARK. 8-17 • LA 8-14
www.vaherkyla.fi

Kiinteistövälitystä Itä-Uudellamaalla
Fastighetsförmedling i Östra Nyland

OMA KOTI KULLAN KALLIS BORTA BRA MEN HEMMA BÄST

Itäinen Harjutie 10, Keskusta
Loviisan keskustassa Harjun kuppeessa kahden asuinhalon kiinteistö. Sittemmin laajennettu pääärakennus (4h, k, s, kph, wc, kellarit) n. 129 m² on alunperin Loviisan vanhimpiä 1800-luvulta, uudisrakennus (2h, avok, kph, at, kellarit) n. 53 m² on valmistunut v. 1992. **Mh. 245.000,-**

Emännänkatu 1, Rauhala
Kiinteistö Oy Riddarbo – v. 1874 rakennettu ja vv. 1986-99 sisäpuolelta täysin peruskorjattu ainutlaatuinen hirsihuila (4 h, k, aula, saunaos, kph, wc, lasiveranta, kellarit) 342/167 m² läheillä Loviisan keskustaa. **Mh. 249.000,-**

Pohjoinen Tullitie 27, Keskusta
Remontoitu, v. 1918 valmistunut koti (oh, k, 2-3 mh, kph, veranta, vintti) 120/100 m² Loviisan keskustan tuntumassa. **Mh. 170.000,-**

Hemma avoinna
30.-31.8.
la 10-15
su 10-14

Näyttö 30.-31.8. viikonlopuun aikana sopimuksen mukaan.
Soita ja varaa oma esittelyaikasi 0400 126 605!

Välityspalkkio 4,5% velattomasta kaupahinnasta sis. alv tai minimi 2800 € sis. alv

Aleksanterinkatu 8,
07900 Loviisa
puh. 0400 126 605
leena@lkvhemma.fi
www.lkvhemma.fi

HEMMA
LKV LEENA LINDROOS

VANHA PORVOO - GAMLA BORGÅ - OLD TOWN IN PORVOO

OSTOSTEN YÖ - KÖPNATT NIGHT SHOPPING

29.8.

- Putiikit, ravintolat ja kahvilat avoinna iltamyöhään
- Paljon tarjouksia ja elämyksiä
- Butiker, cafér och restauranger öppna sent på kvällen
- Massor av erbjudanden och upplevelser

- The boutiques, restaurants and cafés open until late at night
- A lot of offers and experiences

Tule
kylään!
Kom!

KAUPPAKESKUS - VUODESTA 1770 - KÖPCENTRUM - SEDAN 1770 - SHOPPING CENTER - SINCE 1770

Sammunut suku

B Lurensin kartano
Lurensintie 121

■ Vanhin osa Lurensin kartanoa on rakennettu 1600-luvulla ja siirretty 1700-luvulla muualta nykyiselle paikalleen, jossa rakennusta on jatkettu aina tarpeen vaatiessa. Tilan merkittävin omistaja-suku olivat Lindforsit ja monet esineet kertovat äveriäänen merenkulkijakauppias Jacobin kaukomatkista.

Hänen vanhin poikansa, kenraalmajuri Jacob Julius af Lin-

dfors oli menestynyt teollisuusyrityjä ja hyväntekijä, joka rakennutti mm. Helsingin Eläintarhan suuren, edelleen käytössä olevan kasvihuoneen.

Suku sammui 1933, jolloin kartano testamentattiin Pernajan kunnalle turvattomien lasten hoitolaitosta varten.

Kun testamentti toimeenpanettiin 1962, turvattomia lapsia ei enää löytynyt ja kunta luovutti päärakennuksen puistoineen Östra Nyland Ungdomsförbundin käyttöön. Alueella toimii aktiivinen kesäteatteri.

1700-LUKU!

UUSI KOHDE!

Kartanon sisustus on pääosin 1800-luvulta.

LURENS
Lurensvägen 121, Lurens
Den äldre delen av Lurens gård har flyttats dit redan på 1600-talet. Gården har huvudsakligen ägts av släkten Lindfors och inredningen vittjar om sjöresnärernas resor. General Lindfors var en betydande företagare och välgörare, som bl.a lät uppföra det stora växthuset i Djurgården. Herrgården testamenterades 1962 till Pernå kommun och ägs nu av Lovisa stad.

STENKULLA/JULLES TORP
Hörnet av Lurensvägen och Liljendalsvägen/Hardom
Det jättelilla torpet är från början av 1800-talet och en del av det fungerade som smedja. När änkan sålde den till Julle Nyman far 1870, var villkoret att också hon fick bo där resten av sitt liv. Den första vintern bodde de båda i köket och sedan byggdes en egen kammare till änkan.

HARDOM LÄNEMAGASIN (SÄDESMAGASIN)
Lappträskvägen 647 b
Hardom sädesmagasin byggdes 1759. Det bestämde att 8 kappar råg och 4 kappar korn skulle föras dit från var tillsammans med dubbelt loft, brädtak, täta golv och lärar. Stora reparationer utfördes under 1850-talet och 1866 anbringades ljusöppningar. Numer fungerar byggnaden som ett slags hembygdsmuseum.

Upeat hautajaiskärryt

UUSI KOHDE!

Komeita kärryjä

C Lurensin vaunumuseo
Lurensintie 121

■ Aiemmin Sarvilahden kartanon tiloissa sijainnut vaunumuseo toimii vuodesta 2007 Lurensin kartanon mailla, suureissa ladossa.

Sielä löytyy kotiseutuasiastien keräämiä 1800-1900-luvun hevosajoneleja yhteensä 40-50 kappaletta.

Kokoelma koostuu hevoskeseistä, vuokra-ajurin rattasta ja peltokärrystä. Näytteillä on myös kahden ja neljän hevosen vetämiä vaunuja Itä-Uudenmaan alueelta. Osa vaunuista on kunnostettu, mutta osa on alkuperäisessä asussaan. Lisäksi esillä on hevosenkengittäjän työkaluja.

VAGNMUSEUM I LURENS

Lurensvägen 121, Lurens
Vagnmuseet som tidigare fanns på Sarvlax gård är numera beläget i en stor lada på Lurens gård. Hembygdsentusiaster har samlat vagnar, slädar, olika fordon och kälkar, till sammans 40-50 stycken.

Jullen torppa

D Stenkulla/Jullen torppa
Lurensin ja Liljendalin tienristeys, Hardom

■ Pikkiriikkinen torppa on peräisin 1800-luvun alkupuolelta ja osa siitä toimi aiemmin sepän pajana. Kun sepän leski myi sen 1870 Julle Nymanin

UUSI KOHDE!

isälle, ehtona oli, että hän sai asua siellä lopun elämäänsä. Ensimmäisenä talvena kumpikin asui keittiössä, sen jälkeen leskelle rakennetti oma kamari.

Julle asui torpassa kuolemansa asti 1959. Torppaa ylläpitää nykyisin Hardoms spannmålsmagasin och Stenkulla Torp stiftelse.

Sepän lesken kamari 1870-luvulta.

Viljamakasiini

E Hardomin viljavarasto
Lapinjärvintie 647 b/Hardom

■ Hardomin viljavarasto rakennettiin harjun laelle 1759. Alueen jokaisen talouden piti tuoda sinne vuosittain 8 kappaata ruista ja 4 kappaata ohraa. Ruotsin kuninkaan antamat rakennushojeet olivat tarkat – rakennuksen tuli olla 10 kynärää pitkä, 9 leveä ja 7 korkea. Siihen kuului kaksoinkertainainen ullakko, tiivis lattia ja laarit sekä lukitut kaksoisovet.

Varasto korjattiin perusteellisesti 1850-luvulla, jolloin se sai pienet ylä- ja

UUSI KOHDE!

1700-LUKU!

alakertaan pienet kalteri-ikunat.

Nykyisin rakennus toimii kotiseutumuseon tavoin. Siine on kerätty vanhaa viljelykseen liittyvää esineistöä, muun muassa vanhoja viinapannuja.

Museossa on kauniita talonpoikaisesineitä.

Jyrkät portaat johtavat ullakolle.

TÄYDEN PALVELUN PELTISEPÄNLIIKE

- kaikki rakennuspeltityöt yli 30 vuoden kokemuksella

- KATTOREMONTIT MYÖS TALVELLA
- KONESAUMAKATOT / JALKARÄNNIT
- KONESAUMAJÄLJITELMÄT
- PIIPUNPELLITYKSET
- HATUT
- PELTILISTAT max. 6m
- IKKUNANVESIPELLIT
- PÄÄTYLISTAT (Huopa,tiili ja peltikatot)
- TIPPALISTAT (Huopa,tiili ja peltikatot)
- KAIKKI ERIKOISLISTAT mittatilaustyönä

Asennettuna tai asennusvalmiiksi tehtynä.
Toimitukset työmaalle km.korv.

RAKENNUSPELTI
JOKINEN KY

Graniittikatu 1, 49270 PYHTÄÄ • Puh. 040 575 2268

www.rakennuspeltijokinen.fi • petri.jokinen@rakennuspeltijokinen.fi

TEEMME SANEERAUKSET ALUSTA LOPPUUN

MUISTA KOTITALOUSVÄHENNYS!

KEITTIÖMAAILMA TULLUT LOVIISAAN

KÄYNNISTÄ
KEITTIÖ-
REMONTTI!

A la Carte
PETRA
KEITTIÖT

PARMA
KEITTIÖT

KEITTIÖMAAILMA

Itäinen Tullikatu 11, LOVIISA p.050 355 1175 Tor Schröder
www.keittiomailma.fi

- **1050 m² kirpputori**
- **300 m² huonekaluja**
- **antiikkia ja designia**
- **army shop**
- **abloy-avainpalvelu**
- **passikuvaus**
- **kopiopalvelu**
- **valokuvasuurennokset**
- **digikuvien tulostus**
- **peräkärryvuokraus**

Second hand - antique furniture - copy service

Ark. 9-18, Ia 9-16, su ja pyhät 12-16

Mariankatu 22, Loviisa, puh. 0400-166 411
maksuvälineinä meillä käy / approved payment
käteinen – pankkikortti – Visa – Mastercard – Visa Electron - cash

TERVETULOA!

Torppa laajentui verannoilla

F Stengård

Agricolantie 7, Pernaja

■ Stengård on rakennettu 1892 kallion nyppylälle, keskelle Pernajan idyllisen kirkonkylän kulttuurimaisemaa.

Kun pieni kahden huo-neen torppa vaihtoi omistaja 2009, alkoivat perusteellinen kunnostus. Nyt talo on saanut ympärilleen peräti kolme talvilämmintä lasiverantaa,

jotka istuvat moitteettomasti perusrakennukseen.

Suurimmalla verannalla sijaitsee ruokasali ja musiikkihuone flyygelein, pienemmissä on makuuhuoneet. Olohuoneeseen on saatu ihanaa avaruutta välikaton poistamisen kautta. Ei ollut helpoa löytää kirvesmiestä, joka suostui tekemään sen – vasta kolmas lupautui tekemään halutun muutoksen.

Keveät portaat johtavat parveksi ja vierasvaraksi muuttuneelle entisen vintin puolikkalle, joka sijaitsee talon keskellä olevan keittiön yläpuolella.

Vaikka Stengårdin kaunis vaalea talo on hyvin minimalistisesti sisustettu, se on täynnä ideoita ja mielenkiintoisia, harkiten koostettuja yksityiskohtia: mieli lepää, silmä nauttii.

STENGÅRD

Agricolavägen 7, Pernå

Stengård är byggd 1892 mitt i kulturmiljön av Pernå kyrkoby. Då huset bytte ägare 2009, påbörjades en grundlig renovering. Värdinnan gick ner hela 18 kg under 3 månader, då hon rev gamla paneler, tapeter, plast- och korkmattor och målade om ytorna. Huset fick ett helt nytt kök. Mellantaket togs bort då man hittade en timmerman, som åtog sig jobbet. Tre vinterbonade glasverandor har byggts till.

1. Flygeli löysi paikkansa valoisalta puitarhaan aukeavalta lasiverannalta, jonne ystäävät koontuvat musisoimaan. Veranta näkyy talokuvan oikealla puolella.

2. Olohuoneesta on poistettu välikatto ja keveät portaat johtavat tilavalle vierasvaraparvelle.

3. Uusi ruokasali sijaitsee samalla pötkällä verannalla kuin musiikkihuone ja yhdistyy luontevasti keittiöön: näiden kahden tilan välliä sijaitsi aiemmin talon ulkoseinä.

Elviksen ja Marilyninkin koti

G Kivistö

Pernajantie 202, Pernaja

■ Kun **Wickströmit**, amerikkalaisen 50-luvun fani-tajat, hankkivat 1800-luvun loppupuolella rakennetun Kivistön 2010, he tekivät talosta näköisensä. Talon kunnostus oli niin hyvä, että vain 4

hirttä jouduttiin vaihtamaan ja makuuhuoneen lattia uusimaan, jolloin alapohjan villaeristys ja tuuletuksenkin pantiin kuntoon. Saunarakennuksessa on toiminut limppareita valmistanut Luodon vesitehdas. Emännän nostalginen nettipuoti www.homeandgarage.fi löytyy nyt

Pernajan kunnantalolla, joka on avoinna LWI-tapahtuman aikoina.

1. Elvis elää – ainakin Kivistössä.
2. Perheen moottoriurheiluharrastus näkyy kaikkialla.
3. Amerikkalaisen 50-luvun fani-tus on tärkeä elementti.

KIVISTÖ

Pernävägen 202

När Wickströms år 2010 köpte Kivistö, som byggdes i slutet av 1800-talet, satte de sin prägel på huset med sin förkärlek för 50-talet. Huset var i så gott skick, att endast 4 stockar och sovrums golvet behövdes bytas ut. På samma gång sattes undre bottnets isolering och ventilationen i skick. Övre våningen är reserverad för barnen. I basutyggnaden har Luodon vesitehdas tillverkat limonad. Numera finns värdinnans nostalgiska närbutik där <http://www.homeandgarage.fi>

TERVETULOA ASIOIMAAN! VASTUULLISEN AVUN SAAT APTEEKISTA!

PALVELEMME: VI BETJÄNAR:

■ Maanantai-perjantai måndag-fredag	9–19
■ Lauantai Lördag	9–14
■ Sunnuntai ja pyhäp. Söndag och helgd.	12–14

Lovisan Kruunu Aptekki Lovisa
Kuningattarenkatu 15,
07900 Loviisa
Puh. 019-531275, fax 019-531831

Apoteket Kronan, Lovisa
Drottninggatan 15,
07900 Lovisa
Tel. 019-531275, fax 019-531831

Liljendalin palvelupiste palvelee ma-pe 9-16
Kartanontie 14 A 1, Liljendal P. 040 754 3171

Fixora Oy
Hammaslääkäriasisema

Aleksanterinkatu 26

PORVOO

040 764 4747

Kuningattarenkatu 13 B 3

LOVIISA

040 767 3767

www.fixora.fi

**PELTISEPÄNLIIKE
VELJEKSET KIVIRANTA**

Jarmo 0500 369 661, Reijo 050 462 0073
Teollisuustie 5, Ruotsinpyhtää

SIIVOUSPALVELU
Mirja Pekkola

Oltermanninkatu 12 A
Loviisa
0400 495 555

Siiousliike
Riitta Puumalainen

P. 040 544 2315
Chiewzinkatu 13 A 4
07900 LOVIISA

16323
Tekstarit ja kuvat
numeroon 16323
Viestin alkun IV
Viestin hinta 0,60 €.

Ihan oikea mylly

H Malmgårdin mylly

Tetomintie 316 Malmgård

■ Malmgårdin kartanon mylly on rakennettu 1908, mutta kosken myllyistä on mainintoja jo 1600-luvulta ja tiettävästi paikalla on jauhettu viljaa jopa 1200-luvulta alkaen. Kolmikerroksinen mylly lopetti toimintansa 1971, mutta sen vanhat komeat koneet ovat yhä paikoillaan ja koski

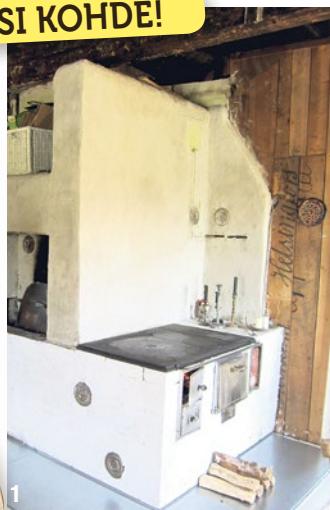
tuottaa edelleen sähköä.

Naapurissa asuva muusikko/kanttori/taiteilija **Suvi Aalto** on avannut myllyn tiloihin Malmgård Kvarn Cafén, jossa tarjoillaan taidetta, musiikkia ja Malmgårdin luomujauhoilla leivottuja ihania lisääineettomia leivonnaisia.

Myllyn laitteissa riittää ihmetslemistä.

UUSI KOHDE!

MALMGÅRD KVARN

Tetomvägen 316

Malmgård kvarn är byggd 1908, men kvarnar nämns i skildringar om orten från 1600-talet och möjligen har man malt spannmål här allt sedan 1200-talet. Verksamheten i kvarnen på tre våningar avslutades 1971, men de fina maskinerna finns fortfarande kvar. Forsen producerar fortfarande el. Musikern/kantorn/konstnären Suvi Aalto har öppnat Malmgård Kvarn Cafét, där man bjuder på konst, musik och härliga bakverk utan tillsatsämnen samt annat smått och gott.

Postineidin talon sydän

J Uudet asukkaat

J Metsänvartijan talo

Myrskyläntie 9

■ Malmgårdin kartanon 1900-luvun alussa rakennettu Metsänvartijan talo on ollut **Maarit Rokkasen** ja

Jarmo Parkkisen kakkoskontina viime syksystä alkaen ja saattaa siitä tulla ykköskontikiin, kunhan keittiöremontti valmistuu.

Osto edelsi omanlaisen talon peräti 16 kuukautta kestäänyt aktiivinen hakuprosessi, mutta kun pariskunta ajoi Malmgårdin tammikujaan perinnemaisemassa he tiesivät: tässä se on.

Tänä kesänä on kunnostettu pihasauna kattoineen ja pihan suuria puita on kaadettu auringon edestä. Edessä saattaa vielä olla muutaman hirren kengitys – tai sitten ei.

1700-LUKU!

1. Iso hella leivinuuneineen on talon sydän.
2. Useita taidenäytelyitä pitänyt emäntä ei pelkää värijä.
3. Talossa luotetaan pönttöuuneihiin.

POSTINEIDINTALO

Drombomsvägen 835

Kantorn i Lovisa, konstnär Suvi Aalto, hade med sin själs ögon sett sitt nuvarande hem irinan hon ens stött på det. Huset härstammar från 1700-talet och har ursprungligen varit en flygel till Malmgård gamla herrgårdsbyggnad. Byggnaden flyttades till sin nuvarande plats 1885-1886. Det svarta taket är från rökpörtstiden och på bräden under tapeterna hittades gamla texter. Den gamla verandan har rivits och en ny, stor glasveranda byggts i stället för den.

Ab Patrik Engström Oy

Kallionporaukset / Kaivinkoneurakointi
Grävningsarbeten / Bergsborning

Soita ja Kysy lisää: 0400-207712

SKOGSVAKTARENS HUS

Mörskomvägen 9

Malmgårds slotts Skogsvaktarens stuga, som byggdes i början av 1900-talet har varit Maarit Rokkanens och Jarmo Pakarinens fritidsbostad sedan förra hösten och blir kanske deras fasta bostad då köksrenoveringen blir färdig. De sökte aktivt efter ett hus i 16 månader och när de körde längs ekallén mitt i Malmgård traditionslandskap visste de: nu har vi hittat det vi söker. Denna sommar har man renoverat bastubyggnaden och fällt stora träd för att få mer sol på tomtten.

UMK-RAKENNUS OY

Yritys on erikoistunut vanhojen hirsitalojen kokonais-valtaiseen korjaukseen 30 vuoden kokemuksella.

Korjausrakentaja Seppo Saarto antaa maksutonta korjausrakennusneuvontaa Suolatorilla, Loviisan Wanhat Talot-tapahtumassa.

Yhteystiedot 0400-529 134
www.umk-rakennus.fi

Robbe's Plåt n Pelti

RAKENNUSPELLIT ESIIM.

- konesaumattupelti ■ piippu- ja sadehatut
- kourut ■ ikkunapellit ■ kattoturva

Robert Bäckman 040 566 9902

Loviisan Pesula Loviisa Tvätt

Chiewitzinkatu / Chiewitzgatan 13
07900 Loviisa / Lovisa
Puh. / Tel. 019-532 554, 0400 496 538
e-mail: loviisan.pesula@sulo.fi

www.loviisanpesula.fi

25
VUOTTA MAMMUTTITALO

HIRSI

PUUPINTÄ

KIVIPINTÄ

VALITSE UNELMIESI KOTI!

Sinua palvelee
Mammuttimyyjä
Olli Kivi
p. 044 540 4000
Mammuttikoti.fi

Mammuttikoti
KESTÄÄ ELÄMÄN

Huippukokkeja kakluunien kuningaskunnassa

K Labbyn kartano
Vanha Väentupa
Labbyn kartano 49, Isnäs

■ Labbyn kartanon päärahenkus on siirretty 1860-luvun jälkeen meriteitse Suomenlinnasta Isnäsiihin, jo 1300-luvulla tunnetun suurtilan maille. Perinteinen kartanoelämä on tätä nykyä toimivaa maataloutta ja kun Juha Närin alkoi isännöidä Labbyyn, sen maatalous siirtyi kokonaisuudessaan moderniin biodynamiseen tuotantoon.

Kartanoa kunnostetaan tiilen töiden, lasten ehdolla ja oman elämän ehdolla, pikku hiljaa, silloin kun ehditään.

Labby on paljon enemmän kuin päärakennuksensa ja sen viereinen Vanha Väentupa, jota Juha Närin isä on asuttanut kartanon sukupolvenvaihdoksen jälkeen.

Vanha väentupa on rakennettu 1700-luvulla, joskin sen erään piirteet viittaavat myös 1600-lukuun.

1800-luvulla tilalla tuotettiin emmentaljuustoja, nyt kunnostetut juustola ja meijeri ovat tuolta ajalta. Hereford-karja pitää laidunmaat pittoreskeina. Kartanopuutarhaa on alettu palauttaa entiseen loistoon. Sen takaa löytyy metsäpisto, hieman kauempaa Edesbyn keskiaikaisen kylän museoalue. Uttaa ovat vesiporiaat.

Närit avaavat tänä vuonna yleisön nähtäviksi remonttia odottavan palvelusväen päädyin. Nälkää voi poistaa tapastyylisillä hiukopaloilla, joista vastaavat Janne Länsi-

Yläkerrassa on paljastettu seinähirret ja laudotuksesta näkyy, että oven tilalla on ollut aiemmin suuri kaariaukko.

Kunnostuksen alainen palvelusväen päättyy on myös avoinna yleisölle.

Suuressa salissa on pidetty loppuunmyytyjä konsertteja.

Vanhan väentuvan kruunaavat komeat pitkät kattopalkit.

puro ja **Fabio Andrade**, Lyonin Paul Bocuse-instituutin maisterikoulutettava.

Herkut valmistetaan lähialueiden luomu- ja kausiraaka-aineista. Ja tässä kohdin

on hyvä muistaa, että Jannen kehittämä Labby catering on nyt niin muodikkaan luomuja lähiruuan pioneeri Suomessa. www.labby.fi

Wildemansin antiikkikirppis
Isnäsintie 86

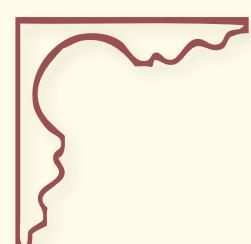
Wildemansin luomutilalla pidetään LWT-viikonloppuna antiikkikirppis ja myynnissä mm. Bomanin tehtaan valmistama utta jousitusta kaipaava salin kalusto alkuperäisellä kankaalla: sohva, 4 pikkutuolia, 2 nojatuolia. Lisäksi löytyy Ihanaa ruusuposliinia, kokoelma sinivalkoisia emaliastioita, vanhoja peililovia sekä paljon muuta kaunista ja tunnelmallista. Myynnissä on myös tilan omia luomutuotteita. La su 30-31.8 klo 10-18. www.wildemans.fi

LABBY GÅRD
Labby Gård 49, Isnäs
Karaktersbyggnaden på Labby gård flyttades sjövägen från Sveaborg till det redan på 1300-talet kända storgodset. Då Juha Närin blev herre på gården omvälvades jordbruket till modern biodynamisk produktion. www.labby.fi

GAMLA BAGARSTUGAN
Labby Gård 49, Isnäs
Den gamla bagarstugan byggd redan på 1700-talet ligger i skuggan av en väldig ask som är planterad år 1858. Byggnaden har tidigare haft ett vassak av östersjötyp och dess massiva längsgående takbjälkar representerar samma stil. Huset har genom åren bebotts av familjer som arbetat på gården.

**KOUKJÄRVEN
HÖYLÄÄMÖ**

Pukkilantie 16, 07600 MYRSKYLÄ

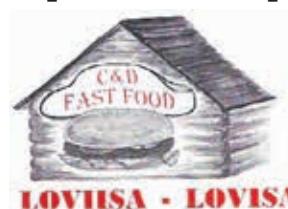
Puutarvan vakkio- ja erikoismallien höyläykset.
Höylätyn ja sahatavaran sekä kutterinpurun myynti

Vainio
Puh. 0400 714 281
www.koukjärvenhöylaamo.fi

www.loviisanguinness2014.net

Ruokalippuja 1,3 km pitkään ruokapöytään:

Ol och Vinbod
Ölvin
Att ja Minnitupä

JÄTEVESIJÄRJESTELMÄT
Olemme Mariankadun puistikossa

Sovi ilmainen kartoituskäynti.

Biolan
Trio
Pienpuhdistamo
kaikille jätevesille 5
vuoden takuulla.

Biolan
Kaivopuhdistamo
Tekniikkapaketti alle 20
vuotta vanhoihin saostus-
kaivoihin 5 vuoden
takuulla.

FANN-
maasuodatuskentät

Ekomestariltasi suunnittelu, asennus ja ylläpito.

Pienpuhdistamot Nissinen
Puh. 045 - 8686 390
info@puhdistamot.fi
www.puhdistamot.fi

Jätevesiasiat kuntoon
15.3.2016 mennessä

MEILTÄ

- TERASSI-LASITUKSET
- ikkunaremontit

VI UTFÖR

- TERASS-GLASNINGAR
- fönsterrenoveringar

040 5577 465 • www.lasikissat.fi

Insinöörintie 1 · 07900 LOVIISA Ingenjörsvägen 1 · 07900 LOVISA

ITU-tori valloittaa Karlskronabulevardin

■ Lehtevän bulevardin suuren puiden varjossa koju seuraa toistaan; lähi- ja luomutuotantoa, artesaanien taidonnäytteitä, neuvontaa.

■ Loviisan ITU-tori tarjoaa tuottajille ja käsityöläisyrityksille mahdollisuuden myydä ja markkinoida tuotteitaan ja osaamistaan sekä tehdä tunnetuksi paikallisia makuja ja tunnelmaa. Tänä vuonna ITU-torille on ilmoittautunut 42 yrityjää/toimijaa.

■ Myytävien tuotteiden laatuvaatimukset ovat korkeat, mutta eivät mahdottomat: mahdollisimman paikallista, laadukasta, omaperäistä, käsintehtyä ja aidoista raaka-aineista valmistettua.

■ Makuhermoja kutkuttavat ja jopa polttelevat Baccatumin chilisuoteet sekä Kai's Specialty Foodsin herkut: sinappia, salsa, chiliä (www.facebook.com/kalsofmaine).

■ Hunajatuotteita on tarjolla sekä Marbacka bigårdista (www.marbacka.fi) että Huhdasrinteen kotihunajalta (www.huhtasrinne.fi) ja Grimis delikatessin hiljojen ja marmeladien joukosta on erityisesti mainittava kesän keskelle talvea tuova mesiangervohyytelö.

■ Leivonnaisia, hiljoja, mehuja ja säilykkeitä löytyy Kummitädin pitopalvelun, Juhlapalvelu Harjunpesämästä (www.harjunpesa.net) ja Birgitta Mäkelän kojuista.

■ Leivän ystävä hamstraavat Gårdsbageri Veitin tuotteita. Åby Foods Oy Ab:n ohuet näkkileivät ovat jo maankuulut. Kun niiden kanssa nauttii niin ikään maankuulua Porlammin osuusmeijeristä (www.porlammin.fi) juustoja, etenkin mustaleimaisista, niin tietää herkutelleensa.

■ Kauden vihanneksia ja yrtejä tarjoavat A. Almgrenin puutarha, Yrjas/Ulrika Rosen-

ITU-TORI lauantaina 10–17 sunnuntaina 11–16

dahl sekä Lillmarin luomutila – muistakaa Lillmarin selleri- ja valkosipulisuolat!

■ Suosittua käsintehtyä keramiikkaansa esittelevät Tuias (www.tuias.fi) sekä Anne Hirvikorpi. Lasini edustaa taide-lasisitoitaa (www.lasini.fi).

■ Rautaharakat hallitsevat taidokkaita metallilankaitoitä (www.rautaharakat.fi) ja Pienet Sydämet tuovat näytteille sekä metalli- että puutuotteita (www.pienetsydämet.com).

■ Pertti Mäkisen tiffany- ja olkitöillä on niilläkin omat ihastelijansa.

ja Hasadesignin tarjonnasta löytyy batiikkivärjätyjä tekstiilejä sekä hauskoja tarjottimia (www.hasadesign.fi). Elisa Mu-hosen neuleet ovat luonnonmateriaaleista valmistetut (www.ulpuukka.fi).

■ Nastatuote valmistaa tekstilejä ja koruja käsinpainetusta kankaasta (www.nastatuote.fi).

Tarjolla on myös artesaanivaatteita sekä pellava-, huopa- ja batiikkitutteita. Hurmaavat Carla country cottage pellavavaatteet ja huivit ovat omaa luokkaansa (www.carla.fi). Design Arja Laaksonen myy pellavatuotteita, Maija vaatteita ja asusteita (www.maijas.fi)

■ Nea Designin kierrätyskäsitöntuotteiden hauskat laukut ja hatut viehättävät (www.kotikone.fi/krantz), Merja Auas on tehnyt huopakäsitöitä (www.wahlroos.net).

■ Verhoomo Kolme Karhua - Huonekaluverhoilijan käsikirja/möbelipetsering (www.kolmekarhua.com) esittelee niin ikään kädentaitojaan ITU-torilla ja löytypä sieltä myös Vihreä

Kosmetiikka Finland Oy:n luumusaippua ja honhoitotuotteita (www.flowkosmetiikka.fi).

■ ITU torin järjestäjä Itä-Uudenmaan Kylät ry on keskittynyt kylätoimintaan (www.itukylat.fi, www.facebook.com/Itukylat).

■ Maaseudun kehittämisyhdistys SILMU ry valoittaa hankerahoitusta (www.silmu.info, www.facebook.com/Silmury) ja

■ Point College kertoo koulutus- ja oppisopimuksista. (www.pointcollege.fi)

■ SLF (Pro Agria) antaa neuvontapalveluja niitä tarvitseville. (www.slf.fi). Mukana on myös Perinnerakentamisen vaaliminen –hanke: SILMU ry+ Kuggom skola – byggnadsvård (<http://perinnerakentaminen.fi/>).

■ Lisätietoja www.facebook.com/Itukylat sekä ITU-tori 2014 -tapahtuma <https://www.facebook.com/itu-tori-2014>

Näytteilleasettajia, työnäytöksiä ja neuvontaa 2014

SUOLATORI

■ Antikki & restaurointi Laurila. Huonekalurestaurointia sekä kierätysmateriaalista suosittuja Ludwig & Vilgot -tuotteita.

■ Hattulan kaakelitehdas. Perinteisiä kaakeliuuneja ja korjuuskaakeleita vanhoihin uineihin.

■ Hämeen Sininen Ikkuna. Vanhojen ikkunoiden entisöintiä perinteisin menetelmin työnäytös, ikkunaentisöjä Tiina Tornainen.

■ Hokola Oy, helojen erikoisliske. Mm laaja valikoima antiikkivetimiä.

■ Itäväylä. Kirjojen kierätystä.

■ Loviisan kaupunki. Kysy asumisesta, harrastuksista ja kaupungin palveluista.

■ Loviisan kulttuuri- ja ympäristöliike ry: Kirja, joka kertoo

Loviisan alakaupungin taloista, toteista ja niiden asukkaista

- Mika Häkkinen. Käsityönä perinteisiä pönttouunia ja -kiukaita.
- Osuuskunta konservoointi ja restaurointi kollaasi. Kollaasi on

huonekalujen, tekstiilien, taiteen ja rakennuspintojen konservoointi ja restaurointiin erikoistunut yritys.

■ Otava-media. Otavamedia julkaisee aikakauslehtiä, verkkopalveluita ja toteuttaa tapahtumia ja kirjakerhoja.

■ Pellatrix Trading. Ekologinen sisustaminen ja rakentaminen.

■ Porvoon Musiikkipisto. Tuttu Musiikkipiston tarjontaan.

■ Porvoon Wanha Rautakauppa. Korjaajan, entisöijän ja vanhasta pitävän aarreita.

■ Porvoon Vaskisepät. Parhaita kattoja ja kattoremontteja. Suurilla peltisepän sydämellä.

■ Rakennusperinteinen Ystäväry. Perustettu valtakunnallisesti yhteistyökanavaksi rakennusperinteestä ja kulttuuriperinteestä kiinnostuneille.

■ Restaurointiosuuskuunta Kymen Karmiini: tarttu haasteeseen, tunnista vanhoja materiaaleja.

■ Roseborgin Liiteri. Uudesta vanhaan ja vanhasta uitta. Vanhoja rakennustarvikkeita sekä verkkokauppa.

■ Saviyhdistys. Saviyhdistys saavirakentamisen edistämiseksi ry. on perustettu antamaan tietoa ekologisesta, terveellisestä ja turvallisesta savirakentamisesta. Savirappaustyöläytö.

■ Suomalaiset tulisijat – Finnish Fireplaces ry. Tulisijoihin ja puulämmitykseen liittyvä neuvontaa ja opastusta, kaakeliuuni- ja muuraustyöläytöksiä.

■ Suomen Kattocenter on erikoistunut mm pientalojen katkokorauksiin – vanhan purkamisesta aina loppusuivoukseen

saakka.

■ T:mi Sulonen. Kotimaisia design-puuviillamattoja.

■ UMK-Rakennus. Korjausrakentamiseen erikoistunut yritys. Neuvontaa paikan päällä/Sepo Saarto

■ Uudenmaan peltityö. Uudenmaan Peltityö on täyden palvelun peltityön yritys, jossa voimme vastata aina töiden suunnittelusta toteutukseen.

■ Ustaas ja Kymen Palokärki. Perinnemaaletja, korjausrakentamista, pinkopahvitusta, konsultointi- ja neuvontapalvelua.

■ SCHILLMARCKIN PUISTO

■ Loviisan Puutarhakeskus. Kukkia, puutarhakoristeita ja neuvontaa.

■ MARIANKADUN PUISTIKKO

■ Fortum. Energiaratkaisuja,

esillä esillä aurinkopaneelit, Fortum Fiksu -kodinohjausjärjestelmä ja sähköauton kotilaatua.

■ Itä-Uudenmaan Jätehuolto. Tietoa jätehuollon järjestämisestä, kierrätystä sekä kompostoinnista.

■ Itä-Uudenmaan pelastuslaitos

■ Loviisan Rauhanfoorumi

■ Loviisan seudun Vihreät

■ Lämpöpumpupriste. Thermia lämpöpumppujen myynti ja huolto

■ Mikko Laitamo. Riippumatot.

■ Myyry Tuomo. Antikkia

■ Pienpuhdistamot Nissinen.

Jätevesijärjestelmää ja Biolan-tuotteita.

asuntoverkko.com®

KIINTEISTÖNARVIOINTI JA -VÄLITYS
www.asuntoverkko.com/porvo

Vanhajo Taloja Porvoossa, Askolassa, Pukkilassa, Artjärvellä.

Välityskohteemme kosteusmitattuja tai kuntotarkastettuja

Rihkamakatu 4, 06100 Porvo

Toimisto avoinna myös lauantaina 10.00-14.00

Vastuullinen toimija: ISitOK Oy LKV
välityspalkkio 4,85 % velattomasta myyntihinnasta, minimipalkkio 2 600 € (sis. alv)

Pirjo Mäkinen

LKV, KED

puh. 0505 999 697

pirjo.makinen@asuntoverkko.com

Karri Ollila

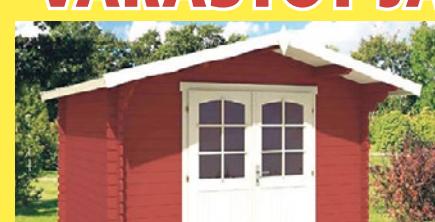
Vastaava-LKV, AKA, MMM

Julkinen kaupanvahvistaja

puh. 040 53 53 567

karri.ollila@asuntoverkko.com

VARASTOT JA VIERASMÖKIT

Varastorakennus Kelly

4 eri kokoa esim.

Kelly A 5,5 m² 1070,-

Kelly D 10,4 m² 1500,-

Huvimaja Emma 4F

2450,-

Nopea toimitus!

Hinnat
toimitettuna
Tarkkisiin!

Katsa lisää malleja: www.tenekaubandus.ee

Mökkihinnasto täältä: www.matinkioski.fi

JÄLLEENMYYJÄ

Matti Puotila, p. 040 841 3702

Elintarvikekioski Matti | Tarkkistentie 113, Porvo

Husqvarna VIKING

Vaihda hyvästä huippuomapeluihin!

Opal 650 Suositus hinta 750,- Opal 670 Suositus hinta 890,-

Tmi Ritva Forsberg
Jokikatu 35, Porvoo. Pub. (019) 667 298

Opal
650/670

- Kaunisit ompeleet
- Kirjaimet • LED-valo
- Sisäänrakennettu opastus
- Neulan langoitus
- Täydelliset napinlävit

Myynnissä Pernajan kirkonkylästä meren rannalta
100-vuotias peruskorjattu hirsitalo nykymukavuuksin. Etuvi kohdenumero 994608

Paulo Toivonen
puh. 040 543 0433
os. Agricolantie 121

AVOIN ESITTELÖ
Su 31.8.2014 klo 15.00 – 17.00

Loviisan Rappeli
Ruokaa, juomaa ja menneen ajan hurmaa
Kuningattarenkatu 19 Loviisa
Airi Kallio

Kirja-teltta!

Suulotorilla laitetaan kirjat kiertoon.
Tule ja nouda lukemista ilmaiseksi!

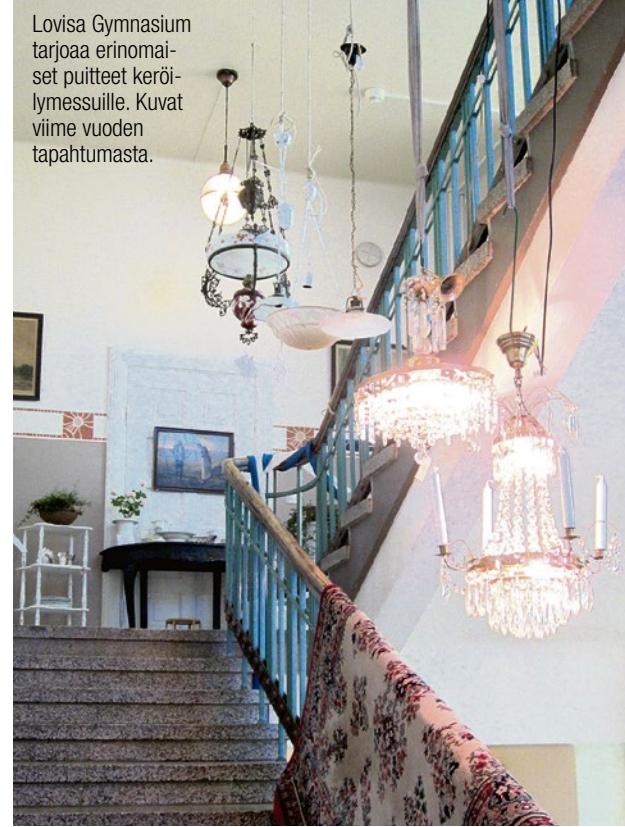
Itäväylä

K.M. Lahtinen
Virija valkee
Vanhan rakennuksen lämpö- ja energialatalous

Uusi kirja vanhan rakennuksen energiankulutuksesta!
Messulehden lukijoille hintaan 35€ (sis. toim. kulut)
tilaukseen mainita "LWT"
www.rakennusperinnepalvelut.fi

Kaikenlaisen keräilyn aarreaitta

Lovisa Gymnasium tarjoaa erinomaiset puitteet keräilymessuille. Kuvat viime vuoden tapahtumasta.

tekstilejä, nukkeja- keräilykappa-leita, soittimia ...ja yllätyskä
■ Cinderella ja keräilyn kaikki kummallisudet, hulluudet ja raja-alueet
■ Etikettejä kuten limsa ja olut, keräilypulluja, keräilykuvia, purkkuvia, kahvipakettimerkkejä, tulitikkuketket, firmalaaskuja, asiakirjoja, karttoja, osakekirjoja - tutkittavaa ympäri maata, myös luovutetuista alueilta kuten Viipuri
■ Kirjoja, keräilykappaleita, historiikkeja, paikallisteoksia
■ Vinyllejä, cd-levyjä
Tapahtumasta ja sen myyjistä saa lisätietoa seuraavassa osoitteessa – tervetuloa! <http://www.kolumbus.fi/lovthk/Collectors.htm>
Sieltä löytyy myös Loviisan kirppiskartta.

- Militaria Suomesta, Venäjältä ja lähes koko maailmasta. Mitalit, asiakirjat, deaktivoidut aseet yms.
- Numismatiikkaa ja filateliaa, myös eriä, ja "pomittavia" yksittäin 0,10-0,20 e kpl -keräilytarvikkeita, yms.
- Upeita postikortteja, taiteilija-, aihe- ja paikkakuntakortteja, kotiseutuaiheita, ulkolaisia paikkakuntakortteja – myös Venäjältä, vanhasta Euroopasta ja muista maanosista.
- Vanhoja valokuvia, vanhoja

Aleksanterinpihan antiikkimarkkinat

Aleksanterinkatu 8. Aleksanterin kiinteistö on rakennettu 18??

Ihanista mummokorteistaankin tunnettu taiteilija Inge Löök löytyy työhuoneestaan.

■ Kaunis vaaleanpunainen kivilalo pystytettiin Loviisan torin reunalle 1859 rikkaan venäläisen kauppiaan Konstantin Golovzoffin toimesta.

Kiinteistön piha on säilyttänyt historiallisen ilmeensä ja siellä pidetään tänä vuonna jo kymmenennet Aleksanterinpihan antiikkimarkkinat.

Myytävänä mm. apteekkarin ison huivulan irtaimisto, kristallikruunuja, paljon koruja, 50-60 luvun esineistöä, talonpoikaishuonekaluja, tyylihuonekaluja ja aitoja mattoja.

Onko täällä ketään? näytely on levittäytynyt myös taidenviitille. Siellä on esillä Janne Lehtisen, Santeri Tuorin ja Matti Hagelbergin teoksia.

Pihalla on tarjolla kesäistä syötävää - ravintola Bellan lohikeittoa, letuja ja lohipiirakkaa sekä onnenpyörä.

Naisen Pankki ja Gambian Lovisa-koulu kertovat toiminnastaan. Myös paikallisiin myyntikohteisiin erikoistunut Kiintestövätäisy Hemma on avoinna molempina päivinä. Inge Löökin ateljee on auki ja Kengänkoppitaja-su-

Aleksanterinpiha on säilynyt 1800-luvun asussaan.

tari nähdään työnsä ääressä. palvelee myös Aleksanterinpihassa. Karamaloon afrikkalaisen käsityön varastomyymälä

Kuva: Loviisan kaupunki/Peak Press

**Luonnonmukainen ja kemikaaliton ilmastusratkaisu
kaivoveden radon- ja rikkivetyongelmaan.**

Kysy tarjous!

www.sednove.fi - Sednove Oy - Puh. 0440 - 535 123

Tervetuloa Loviisaan - kaupunki infoaa

Loviisa-kiertoajelut.

Tietoa tonteista, asumisesta ja Loviisasta. Lähdöt la su klo 11 ja 14 Aleksanterinkadun turistipysäältä (T) ja klo 11.05/14.05 Laivasillalta. Kesto n. 1 h, ilmainen. Kiertoajelukohteet:

La klo 11 Loviisan keskusta–Valko–Tesjoki
La klo 14 Liljendal (Heikantbacken)
Su klo 11 Loviisan keskusta–Valko–Tesjoki
Su klo 14 Koskenkylä (Israelimetsä)

Loviisa-info. Loviisan kaupungin infotelta Suolatorilla la-su 10–17. Kysy tonteista, asumisesta ja kaupungin palveluista.

Loviisan tori. La klo 7–17, su klo 10–17.

Matkailutoimisto, Karlskronabulevardi 8, 07900 Loviisa, puh. 019 555 234. La-su klo 9–18.

Ruukin kesäinfo, Ruukintie 11 A, 07970 Ruotsinpyhälässä, puh. 0440 555 366. La-su klo 11–17.

Svartholman merilinnoitus.

Vesibussi Loviassillalta la-su klo 11, 13, 15. Paluu Svarholmasta klo 12.15, 14.15, 17.15. Opastetut kävelykierrokset la-su klo 14 suomeksi, klo 16 ruotsiksi. Lastenseikkailu "Svartholman kadonneet kansiot" la-su klo 12. Maksullinen. Näyttely "Svartholma - Sotilaiden, vankien ja matkailijoiden saari" avoinna klo 11–17, ilmainen.

Loviisa-rundturer.

Information om tomter, boende och Lovisa. Avgång lör. och sön. kl. 11 och 14 från turisthållplatsen (T) på Alexandersgatan och kl. 11.05/14.05 från Skeppsbron. Varar cirka 1 timme, gratis.

Lördag kl. 11 Lovisa centrum–Valkom–Tessjö
Lördag kl. 14 Liljendal (Heikantbacken)
Söndag kl. 11 Lovisa centrum–Valkom–Tessjö
Söndag kl. 14 Forsby (Israeliskogen)

Loviisa-info. Lovisa stads infotält på Saltbodtorget lör.–sön. 10–17. Fråga om tomter, boende och stads tjänster.

Loviisa torg. Lör. kl. 7–17, sön. kl. 10–17.
Turistbyrån, Karlskronabulevardi 8, 07900 Loviisa, tfn 019 555 234. Lör.–sön. kl. 9–18.

Brukets sommarinfo, Bruksvägen 11 A, 07970 Strömfors, tfn 0440 555 366. Lör.–sön. kl. 11–17.

Sjöfästningen Svartholm.

Vattenbussen från Skeppsbron lör.–sön. kl. 11, 13, 15. Retur från Svartholm kl. 12.15, 14.15, 17.15. Guidade rundturer lör.–sön. kl. 14 på finska, kl. 16 på svenska. Barnäventyr "Svartholms försvarna arkiv" lör.–sön. kl. 12. Avgiftsbelagd. Utställningen "Svartholm - Soldaternas, fängarnas och turisternas ö" öppen kl. 11–17, fritt inträde.

LOVIISAN SECOND HAND TORI

AVOINNA
MA-PE 9-18
LA 09-15
SU 12-16

ULKOMARKKINAT
Grillausta - Kirppismyyjä - Kotileivonnaisia
30.8.2014

044 9438675 | www.shtori.fi | Porvoonkatu 10

**IKKUNAHELOJA!
FÖNSTERBESLAG!**

**ESPAÑOLETTEJÄ!
ERI MALLEJA!
ESPAGNOLETTER!**

**UPEITA UUTUUSPAINIKKEITA!
HANDTAGS NYHETER!**

**SUOLATORILLA TAVATAAN!
VI SES PÅ SALTTORGET!**

30-31.8.2014

HELAKAUPPA.com
HELOJEN ERIKOISLIIKE - BESLAGSSPECIALISTEN
Hämeentie 20, 00530 Helsinki p. 09-71 71 72 info@hokola.fi

**UUTUUS! NOSTALGISET
PUUPROFIILIVETIMET!**

**Laaja valikoima perinteisiä
kuppivetimiä, posliininuppeja
ym. kalustevetimiä!**

23v.
1991-2014

LOVIISAN SEUDUN TAITEILIJOIDEN TAIDETTA

Mariankatu 21. Galleria Theodorissa on esillä Loviisan seudun taideyhdistyksen vuosinäytely, tämä jokavuotinen tapahtuma on alkanut jo 2004. Näyttely jatkaa syyskuussa Lapinjärven kirjastoon ja lokakuussa Liljendalin kirjastoon. LWT-päivinä Galleria Theodorin edessä pidetään myös taidekirppis ja galleriassa näyteikkuna-arpajaiset. Kuva: Aarne Kyröläinen: MOTHER-puu-grafikka 1999.

IHANUUKSIEN IHMEMAA

Aleksanterinkatu 6. Gamla Apotekin piharakennuksessa sijaitseva The Little Scrub Shop levittää myös pihan puolelle. Pihakahvila tarjoaa sekä suolaisia että makeita taivaallisia herkkuja.

Kia Kunkka esittelee ekologisia vauvanvaatteitaan, **Pirjo Rytioja** myy veistoksia ja keramiikkaa, **Tarja Lampinen** villaviittoja ja tauluja. **Raija Tikkanen** maalailee paikan päällä opasenkeleitä ja myy koruja, **Sami Lipponen**

tekee akupistehierontaa ja **Kirsi Saarento** edustaa painonhallintatuotteita. Lauantaisen klo 17.00 alkavan huutokaupan aikana voi nautiskella salaateista, vohveleista ja lauluesityksistä.

JAZZIA PILASTEREISSA

Sepänkuja 8. André Sumelius Trio, mukanaan **Sami Linna**, kitara, sekä **Mikko Helevä**, hammond –urut, soittaa akustista ja svengavaavaa jazzia Pilastereissä la 30.8 klo 12-14.30. Soitto on tyulinäyte tulevan Porvoon Jazz Festivalin ohjelmistosta, joka järjestetään 11.9-14.9. Syyskuinen jazz-ilmiö koostuu neljästä uniikista konsertista, joissa esiintyy huippuartisteja Yhdysvalloista, Australiasta, Espanjasta, Kreikasta, Saksasta, Ranskasta ja Suomesta.

8

ISOÄIDINNELIÖITÄ, ARPOJA JA KAFFETTA

Pikkukaupungin Marttojen kahvila **Vanhan Postitalon nurmikolla** Kuningattarenkadulla, Kauppakeskus Gallerian vieressä. La-su klo 10-17 tuoreita munkkeja, sämpylöitä. Pika-arpajaiset, voitoina Isoäidinneljöipettoja ja muita käsityötä. Peittoja myös myynnissä.

1700-LUVUN AATELISROUVA AAMUTOIMISSAAN

Kureliivist, pönkkätaskut, robe – kerrosrukeutumista 1700-luvun malliin esitellään sunnuntaina 31.8. kello 14 ravintola Loviisan Kappelissa. Loviisan Kaupungin Hyväät Asukkaat näyttävät ja kerrotvat vaihe vaiheelta, miten aatelisrouva pukeutui 1700-luvulla. Kesto noin puoli tuntia.

SEKATAVARAKAUPPA SULAMITH

Mariankatu 21. Puotipuksu **Rile Norberg** on vuosien ajan kerännyt kaikenlaista kaunista, tarpeellista ja hauskaa mentaliteetilla "tätä

voisin käyttää sisustuksessa sitten kun oman kodin remontti on valmis".

Rile tuo myyntiin myös toisen keräilykoekoelman - valtavan määän ihania, käsin kirjailtuja vanhoja liinoja, pellavaisia pyyhkeitä ja petivaatteita. Jos aikaa jää, tulee myyntiin myös äidinäidin reseptillä tehtyä simaa ja ehkä myös leivonnaisia. La-su klo 10-17.

TAIKATOUCH!

Mariankatu 12. Restaurointi Taika esittelee huonekalujen ja esineiden restaurointi-, entistämis- ja entisöintipalveluita Loviisan keskustan tuntumassa tunnelmallisessa jugendtaloissa la su klo 10.00-18.00. Tervetuloa tutustumaan! www.restaurointitaika.fi

GUINNESIN ENNÄTYS?

Rantapuistoon rakennetaan 1,3 kilometrin pituinen ruokapöytä, jossa on kaksi kattauusta, klo 13 ja 14.30 – tarjolla on sekä kasvis että liharuokaa. Tarkoitus on rikkoa Guinnessin maailman pisimän yhtenäisen pöydän ennätyksen. Tempauksen takana ovat Bisto Cantor/Ölvän sekä Ravintola-Cafe Saltboden.

LWT-LIPUNMYYNTI

LWT-rannekkeet 15 euroa, voimassa la ja su.

Lippuja myös lippupalvelusta!

Rannekkeita myydään useassa paikassa:

Loviisan tori

Ulrikakoti, Kuhlefeltinkatu 35

Kuhlefeltin talo, Kuhlefeltinkatu 9

Suolatorin ja Laivasillan kulma

Mariankadun ja Pitkäkujan risteys

Pitkäkujan ja Rantatielen kulma

Puutarhakadun ja Pursimiehenkulman kulma

ALMINTALON SUNNUNTAI-ILTA

Kun LWT-talot ovat sulkeeneet ovena tältä vuodelta, Almintalossa tapahtuu edelleen.

Åsa Riippa & Minna Koponen esittävät

Akkaa Päälle- performanssinsa ja **Vagabond**-yhtye esittää kansanmusiikkia ohjelmallaan *Han for i arguna*. Su 30.8. klo 18.00.

Åsa Riippa. Kuva: Timo Virtala

ROJUA ROJUA LAIVASILLALLA

Taideasiantuntija **Pauliina Laitila-Laino**, designkauppias **Jouko Rekola** ja romukauppias **Jari Kortesojan** arvioivat lovisaisten "rojuja" FOXin suosittua tv-ohjelmaa varten

Laivasillan tanssipaviljongissa molempina LWT-päivinä.

KARAMALOO

Iloinen kesäkauppa Karamaloo sijaitsee **Loviisan Laivasillalla** ja on avoinna joka päivä vähintään klo 10-18. Puodissa myydään valikoita ja laadukasta länsiafrikkalaista käsityötä. Kaikki **Jaana Kapari-Jatan** omaa suoratuontia tekijöiltä Gambiasta, Senegalista, Ghanasta ja Malista. Mekkoja, paitoja, veistoksia, seinävaatteita, mutakankaita, koreja, koruja jne. www.karamaloo.fi

KÄYPPÄS KRINTISSÄ

Kuningattarenkatu 2. 1800-luvun talossa sijaitseva **Krintti** on pieni, uutta ja vanhaa tavaraa laidasta laitaan fililken mukaan myyvä lifestyle –puoti, joka sijaitsee 1800-luvun alussa rakennettussa talossa. Krintti maailma on kierrätystä ja kulutusta kestävä. Uusi ja vanha kohtaavat sopivan sekaisin. Kaunista ja rosoista, kulunutta tai kiiltävää...tärkeintä on idea!

HEI ME VIRKATAAN

Molla Mills, muotoilija ja ihanien Virkuri-kirjojen tekijä pitää virkkutyöpajaa **Medborgarinstitutissa** la 30.8. klo 12-13.30 ja 15-16.30. Työpaja jatkuu vielä su 10-13.

Mollan tuotteita on ollut näytteillä Etelä-Koreassa ja Japanissa asti. Elle-lehti on valinnut tyylitietoisena virkkuutaiturin Suomen parhaiten pukeutuvien joukkoon.

KATUPARTURI VAUHDISSA

Kuningattarenkatu 4

Loviisan Wanhat Talojen päävinä kaduilla tapahtuu kaikenlaista kivaa ja yllättävää. Keskeltä Kuningattarenkatua löytyy ihan oikea katuparturi **Susanna Karvinen**, joka leikkää hiukset hetkessä mallilleen.

Loviisan Wanhat Talot -messulehti 2014

Julkaisija: Loviisan Wanhat Talot ry / Lovisa Historiska Hus rf. www.loviisanwanhattalot.fi

Tuottaja: Maria Schulgin.

Kuvat: Maria Schulgin, jollei toisin mainita.

Kartta: Loviisan Wanhat Talot.

Kiitämme:

FC-Loviisa, Itä-Uudenmaan kylät, Eddie Bruce ja Loviisan seudun keräiliijät, Kati Rapia ja Loviisa Contemporary ry, Loviisan Sanomat, Östra Nyland, Airi Kallio, Mia Heijnsbroek-Wirén, Kari Hagfors, Loviisan Seurakuntayhtymä, Lions Club Loviisa, Hotelli Degerby, Porvoon seudun musiikkipoisto/Loviisa, Kruunu ApteeKKI, Lääkäriasisema Ergo

LWT-PÄIVIEN OHJELMAA 2014

Aleksanterin AntiiKKimarkkinat. Aleksanterinkatu 8. Taidevinttiilä "Onko tällä ketään" näytely. Pihalla tulluja antiikkia ja vanhaa. Mukana myös ravintola Bella ja Hemma-kiinteistövälitys sekä Inge Löök, Kengänkupputaja ja Karamaloo. Valituskuoro la ja su klo 15. La ja su 10-17.

Almintalo. Brandensteininkatu 3. Näyttelyt: Tove 100 Lovisalaisittain, Ville Andersson: Oma pieni valta-kuntani, "Onko tällä ketään". Valokuvaaja nuorille la klo 11-15. Performanssi ja kansanmusiikkia su klo 18. La ja su 10-17.

Bistro Cantor. Mariankatu 1. Desirén näyttely Elämän Ruusupuu la-su.

Bongan Linna. Linnankuja. Riitti Nelimarkan museo, galleria ja ateljee. La-su 11-16.

Bulevard Krogi. Mariankatu 8, hotelli Degerbyn Skanssin puutarhavälistä grilliherkkuja. La 10-18 ja su 10-17.

Champagne Pilasterit. Sepänkuja 8, vieraillut 1700-luvun pihapiirissä champagne-baari ja pääräkennus avoinna yleisölle la ja su 10-17. André Sumelius Trio, mukanaan Sami Linna, kitara, sekä Mikko Helevä, Hammond -urut. Trio soittaa svengavaa jazzia - soitto on tyylitytä tulevan Porvo Jazz Festivalin ohjelmistosta la 12-14.30.

Degerby Gillen piharakennus. Kai Andersson pääystää arkkitehtitoimistolla ja konsultoi historiallisten talojen "rempassa". La ja su 11-13.

Galleria Theodor. Mariankatu 21. Lovisan seudun taideyhdistyksen vuosinäyttely, näytekkuna-apajaiset sekä taidekirppis la-su 10-17.

Gamla apotekshuset. Aleksanterinkatu 6. Taidetta, antiikka ja kirpputori. Huutokauppa la klo 17 alkaen. Tarjolla salaattia ja vohveita, laulaja Mari Lavikainen esiintyy. The Little Scrub Shop, myynnissä erilaisia tuotteita ja herkkuja sekä akupistehierontaa. La 9-20 ja su 10-17.

ITU-tori. Karlskronabulevardi. Itä-Uudenmaan kylät ry tarjoaa loistavan valikoiman paikallista osaamista eri muodoissa: luomua, lähiruokaa, käsityöläistuotteita. La-su 10-17.

Kaupungin kiertoajelut. Tietoja tonteista, asumisesta ja Loviasta. Lähdöt la ja su klo 11 ja 14 Aleksanterinkadun T-pysäältä ja klo 11.05/14.05 Laivasiltalta. Kesto n 1 h. Ilmainen.

Kappeli. Kappelinpuisto. Lounasta, Ruusukahvila, baari ja veranta. La klo 14-15.30 .LWT-seminaari, klo 15.30. Panu Kailan korjausklinikka. Lovisan Kaupungin Hyväst Asukkaat: 1700-luvun aatelisruova aamatoimissaan: kerrospukeutumista 1700-luvun malliin esitellään su klo 14. Kesto noin puoli tuntia. Valituskuoro la ja su klo 13. La 10-18 ja su 11-17.

Kappelinpuisto. Taidepiknik. Ohjelmaa, omia eväitä ja ennustuksia.

Kerälymessut. Lovisa Gymnasium. Brandensteininkatu 27. Lovisanseudun keräilyt: antiikka ja vanha huonekaluista postikortteihin. Pihalla grillitöitä, kahvio, wc. Ilmainen sisäänpääsy. La-su klo 10-17.

Kruunu-Apteekki. Kuningattarenkatu 15, perustettu 1754. La 9-14 ja su 12-14.

Laivasilta. Laivasillan markkinat la-su. Ravintoloita, taidenäyttelyitä, Svartholman laivaliikenne. Rojua, rojua-ohjelman kuvaukset Tanssipaivillongissa molempina päivinä. Tanssit la 20.00-24.00. Muinaistulien yö klo 21.30.

Lapsiparkki. Laivasilta, la-su klo 10-17.

Loviisa-info. Lovisan kaupungin infotelta Suolatorilla la-su 10-17. Kysy asumisesta, harrastuksista ja

- 1 Ulrikanhovi** Kuhlefeltinkatu 35
- 2 Kuhlefeltin talo** Kuhlefeltinkatu 9
- 3 Kuninkaanolampi** Kuhlefeltinkatu 8
- 4 Aliliutnantin asuinpaikka** Puusepänkuja 15
- 5 Vanha viinitorni** Karttuhuoneenkatu 2
- 6 Wanha kauppa** Itäinen tullikatu 20
- 7 Maapela** Itäinen tullikatu 17
- 8 Komendantintalo** Puistokatu 2
- 9 Kappeli** Kappelinpuisto
- 10 Lilla Ljuva** Oltermanninkatu 8
- 11 Villa Linnea** Pohjoinen tullitie 9
- 12 Villa Wappu** Gislomintie 160
- 13 Casa ItaliaLoviisa** Sarvilahdenkatu 9
- 14 Helgas 1** Sibeliuksenkatu 6
- 15 Helgas 2** Sibeliuksenkatu 6
- 16 Almintalo** Brandensteininkatu 3
- 17 Bonga** Linnakuja
- 18 Gamla apotekshuset** Aleksanterinkatu 6
- 19 Medborgarinstitut** Brandensteininkatu 21
- 20 Villa Degerby** Degerbynkatu 6
- 21 Pilasterit** Sepänkuja 8
- 22 Malmska Gården** Sepänkuja 10
- 23 Villa Aaltonen** Pitkäkuja 12
- 24 Villa Hanna** Itäinen Harjutie 14
- 25 Villa Fenix** Kuningattarenkatu 10 a
- 26 Smirnoffin talo** Kuningattarenkatu 6
- 27 Muotokuja** Mäkikuja 16
- 28 Liisantalo** Mariankatu 2 C
- 29 Auringon puolella** Mariankatu 2 B
- 30 Pitkäpöydäntalo** Mariankatu 7
- 31 Puutarhakatu 36** Puutarhakatu 36 A
- 32 Vackerbacka** Puutarhakatu 34
- 33 Ajurintalo** Puutarhakatu 32
- 34 Ringströms gård** Puutarhakatu 31
- 35 Villa Lilla Gula** Puutarhakatu 20
- 36. Dunderfeldtin talo** Puutarhakatu 25
- 37 Villa Jose** Puutarhakatu 21
- 38 Merimiehen mökki** Puutarhakatu 13
- 39. Riemumaisterin huvila** Käydenpunojan tie 8

kaupungin palveluista.

Loviisa Contemporary ry. Toimisto/galleria, Tullikatu 10. "Onko tällä ketään"-näytelyn taidekartta alkaa täältä. La ja su 10-17.

Loviisan kirkko. Jumalanpalvelus suom. su klo 10 ruots klo 12. Kirkko auki 10-17.

Loviisan tori. La 7-17 ja su 10-17. LWT-lipunmyyntipiste la-su 9.30-17.

Komendantintalo. Lovisan kaupungin museo. Puistokatu 2. Näyttelyt: Lovisan tinanvalajat 1757-1882, Lampaasta vaateeseen ja Taitelijia Rudi Glad - unohdettu ekspressoisti. La ja su 10-17, vapaa pääsy.

Loviisa svenska medborgar-institut. Brandensteininkatu 21. Kansallispuunkäytely, Molla Millsin virkistyöpaja, workshoppeja ja luentoja. La ja su 10-17.

Loviisan Merenkulkumuseo, Laivasilta. La ja su 11-18. Siisään-pääsymaksu.

Malmgård Kvarn Cafe. Su Mia Isakkson soittaa pitkin päivää pianola kevyttä klassista.

Mariankadun puistikko. Näytteileasettaja ja kahvio la-su 10-17.

Matkailutoimisto/Turistbyrå, Karlsskronabulevardi 8, puh. 019 555 234. La-su klo 9-18. Ruukin kesäinfo, Ruukintie 11 A, puh. 0440

555 366. La-su klo 11-17.

Perinne- ja korjausrakentamisen asiantuntijaseminari. Arkitehti Panu Kaila, teknikan tohtori Aulis Tynkkynen sekä restaurointimaalirimestari Airi Kallio. Kappeli. La klo 10-17.

Perinne- ja korjausrakentamisen kliniikka. Kappeli. "Talotohtori" Panu Kaila vastaa yleisön kysymyksiin la su klo 15.30 eeteenpäin.

Rantapuisto, ota osaa Guiness-ennätyksyritykseen - syö louuaasi ihastuttavassa Rantapuistossa maailman pisimmässä ruokapöydässä la klo 13-16.

Suolatori. Näytteileasettaja, työ-

näytöksiä sekä katukeittiötä. La-su klo 10-17

Svartholman merilinnoitus. Vesibusi Laivasillalta la-su klo 11,13,15. Paluu Svartholmasta klo 12,15, 14,15, 17,15. Opastetut kävelykierrokset la-su klo 14 siuomaksi, klo 16 ruotsiksi. Lastenseikkailu "Svartholman kadonneet kansiot" la-su klo 12. Maksullinen. Näyttely "Svartholma - Sotilaiden, vankien ja matkailijoiden saari" avoinna la 11-17, ilmainen.

Tuhanen tuskana kahvila. Poikikaja. Taisto Huttusen taidetta ja herkkukahvila.

Ulrikanhovi/Ulrikakoti. Kuhlefeltin-

katu 35. Isoäidin runsas noutopöytä 15e (lapset 1e/kävussi) la klo 12-17, su klo 12-15. Käsitöllike Ukkola ja pihakirppis avoinna la-su klo 10-17. LWT-lipunmyyntipiste.

Österstjernan. 1800-luvun paketti-replika, Laivasilta.

Samana viikonloppuna Loviisassa:

Wanhan ajan päävät Jokelan kotiseutumuseossa la ja su. Turkkilantie 39, Ruotsinkylä Loviisan museot ja muut nähtävyydet, katsa www.loviisa.fi

Loviisa • pieni kaupunki, suuria elämyksiä Lovisa • liten stad, stora upplevelser

Kysy Loviisasta!

Loviisa-INFO Suolatorilla
la-su 30.-31.8. klo 10–17.
Katso infoteltan sijainti
tapahtumakartasta.

Fråga om Lovisa!

Lovisa-INFO på Saltbodtorget
lör.–sön. 30–31.8 kl. 10–17.
Se på evenemangskartan
var infotältet finns.

LOVIISAN KAUPUNGIN TONTIT
esittelyssä Loviisa-INFOssa Suolatorilla
LOVISA STADS TOMTER
presenteras i infotältet Lovisa-INFO på Saltbodtorget

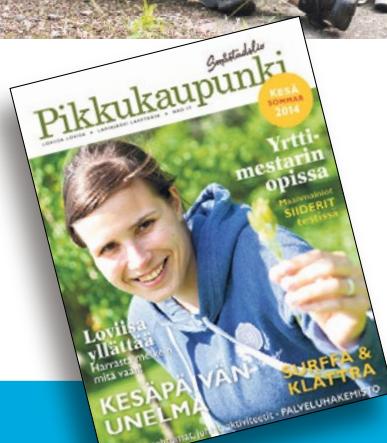
UUSI HARMAAKALLION ASUINALUE
vain 2 km Loviisan torille
NYA BOSTADSOMRÅDET GRÅBERG
endast 2 km till Lovisa torg

Harmaakallion lisäksi tontteja on myytäväänä ja vuokrattavana myös Israelinmetsän, Heikantbackenin ja Tavastankankaan alueilla. Nopea valokuituyhteys on saatavilla kaikille alueille!

Förutom i Gråberg säljs och arrenderas lediga tomter även i områdetna Israelsskogen, Heikantbacken och Tavastmon. Tillgång till snabb optisk fiberanslutning på alla områden!

karta.loviisa.fi/tontit
www.loviisa.fi/asuntotontit
www.lovisa.fi/bostadstomter

Loviisa-INFOsta ja talokohteista saat **ILMAISEKSI** Pikkukaupunki-lehden kesänumerona 2014.

I infotältet Lovisa-INFO och i de hus som är med i evenemanget får du **GRATIS** sommarupplagan 2014 av tidningen Småstadsliv.

Tutustu Loviisaan kiertoajelulla

Tietoa tonteista, asumisesta ja Loviisasta. Lähdot la 30.8. ja su 31.8. klo 11 ja 14 Aleksanterinkadun turistipysäältä ja klo 11.05/14.05 Laivasillalta.

Ilmainen kiertoajelu kestää runsaan tunnin.

LA klo 11 Loviisan keskusta–Valko–Tesjoki

LA klo 14 Liljendal (Heikantbacken)

SU klo 11 Loviisan keskusta–Valko–Tesjoki

SU klo 14 Koskenkylä (Israelinmetsä)

Bekanta dig med Lovisa under en rundtur

Du får uppgifter om tomter, boende och Lovisa. Bussen startar lör. 30.8 och sön. 31.8 kl. 11 och 14 från turisthållplatsen på Alexandersgatan och kl. 11.05/14.05 från Skeppsbron.

Den avgiftsfria rundturen tar drygt en timme.

LÖR. kl. 11 Lovisa centrum–Valkom–Tessjö
LÖR. kl. 14 Liljendal (Heikantbacken)

SÖN. kl. 11 Lovisa centrum–Valkom–Tessjö

SÖN. kl. 14 Forsby (Israelsskogen)

 Loviisan matkailutoimisto
Lovisa turistbyrå
Karlskronabulevardi 8, Karlskronabulevarden 8
© 019 555 234 info@loviisa.fi
www.visitloviisa.fi, www.visitlovisa.fi

Matkailutoimisto on avoinna la ja su 30.–31.8. klo 9–18. Turistbyrån är öppen lör. och sön. 30–31.8 kl. 9–18.

Kesäinfo avoinna Strömforsin ruukissa klo 11–17. Sommarinfo öppet kl. 11–17 i Strömfors bruk.